

తెలుగు తోట - 3

మూడవ తరగతి

పార్యపుస్తక అభివృద్ధి, ప్రచురణ సమితి

కె. వెట్రిసెల్వీ ఐ.ఎ.ఎస్

ప్రశ్నేష ఆధికారిణి
పాఠశాల విద్య
ఆంధ్రప్రదేశ్

డా. బి. ప్రతాపరెడ్డి

సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధనా శిక్షణ సంస్థ
ఆంధ్రప్రదేశ్

డి. మధుసూదన రావు

సంచాలకులు
ప్రభుత్వ పార్యపుస్తక ముద్రణాలయం
ఆంధ్రప్రదేశ్

సంపాదక వర్గం

డా. డి. చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ప్రధానాచార్యులు, ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తు ప్రాచ్యకళాశాల, హైదరాబాద్.

డా. రాచపాశం చంద్రశేఖరరెడ్డి

విక్రాంత ఆచార్యులు, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురం,

డా. పరిమి రామనరసింహం

విక్రాంత తెలుగు ఆచార్యులు, కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం, హైదరాబాద్.

డా. కడిమెళ్ళి వరప్రసాద్

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నర్సాపురం, పశ్చిమగోదావరి.

శ్రీ ఆలూరు శిరోమణిశర్మ

విక్రాంత తెలుగు పండితులు, నెల్లూరు

గౌరవ సలహాదారులు

డా॥ టి. సత్యనారాయణ MA., M.Phil., Ph.D., PGDT.,

ప్రధానాచార్యులు, తెలుగు విభాగం, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం, రాజమహేంద్రవరం.

ఎ. డి. వి. ప్రసాద్ MA., M.Ed., M.Phil.,

విక్రాంత ఉపన్యాసకులు, జిల్లా విద్యా శిక్షణ సంస్థ, దూబచర్ల, వ॥ గోదావరి జిల్లా.

పేర్క. నశీర్ బాహీ MA., B.Ed.,

విక్రాంత ఉపాధ్యాయుడు, కోట, నెల్లూరు జిల్లా.

సమగ్ర శిక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

© Government of Andhra Pradesh, Amaravati

First Published 2020

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Commissioner of School Education, Amaravati, Andhra Pradesh.

This book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho

Title Page 200 G.S.M. White Art Card

సమగ్ర శిక్షా, పాతరాల విద్యారాభ,

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వాలచే ఉచిత పంపిణీ

Printed in India
at the A.P. Govt. Text Book Press
Amaravati
Andhra Pradesh

ముందుమాట

భాష అంటే భావాత్మకమైనది, సృజనాత్మకమైనది, ఆలోచనాత్మకమైనది. నిర్వంధ ఉచిత విద్యాపూక్కు చట్టం 2009 పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కును కల్గి ఉన్నారని, వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి పార్యప్రణాళిక తోడ్పుదాలని చెప్పింది. అలాగే జాతీయ నూతన విద్యావిధానం ఎన్జపి-2019 బాలలందరికి అత్యున్నత ప్రమాణాలతో కూడిన విద్యను అందించాలని, సమాన విద్యా అవకాశాలు కల్పించడం ద్వారా సుధీరాభివృద్ధిని సాధించాలని, భారతసమాజాన్ని అద్భుతమైన జ్ఞాన సమాజంగా తీర్చి దిద్దాలని ఆకాంక్షిస్తున్నది. వీలిని దృష్టిలో ఉంచుకుని నూతన పార్యపుస్తక భాషా బోధనా లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకోవడం జరిగింది.

నూతన పార్యపుస్తకాలు పిల్లల జ్ఞానాత్మక, సామాజిక, సాంస్కృతిక నేపథ్యాలకనుగుణంగా ఉండాలని దేశభక్తి, పరస్పర సహకారం, మానవత్వ విలువలు, కళలు, జీవననైపుణ్యాలు, భాషాభిరుచి, సైతికిలువలు, ప్రకృతి వర్ణన, సంస్కృతి సంప్రదాయాలు, హస్యం వంటి ఇతివృత్తాలతో పార్యపుస్తకం తయారు చేయడం జరిగింది. ఈ ఇతివృత్తాల ద్వారా భాషపై మమకారాన్ని పెంచడానికి, భాషను సమర్థంగా వినియోగించడానికి వీలవుతుంది. ఇందుకోసం పారాలుగా ప్రార్థన, ఆధునిక రచయితల రచనలను ఎంపిక చేయడం విశేషం. ప్రతి పారం ప్రారంభంలోనే కవి పరిచయం ఇవ్వడం ఈ పార్యపుస్తకం ప్రత్యేకత.

ఇతివృత్తాలను పరిచయం చేయడానికి గేయం, కథ, సంభాషణ, వ్యాసం, పద్యం, లేఖ వంటి ప్రక్రియలను ఎంపిక చేసుకోవడం జరిగింది. ఇవి పిల్లల్లో భాషపట్ల ఆసక్తిని, ఉత్సవతను, ఆలోచనలను పెంపొందించి భాషాభివృద్ధికి తోడ్పుదత్తాయి. ప్రతి పారం పిల్లల్లో ఆసక్తిని రేకెట్టించేలా సన్నివేశ చిత్రంతో ప్రారంభం అవుతుంది. పారం చదవగానే అర్థాలు పిల్లలే స్వయంగా గ్రహించేలా పదాలు-అర్థాల పట్టిక ఇవ్వడం జరిగింది. భాషాభ్యసన ప్రధానంగా అవగాహనతో కూడినదిగా ఉండాలి. ఇందుకోసం ఇవి చేయండి శీర్షికతో అభ్యాసాలను పొందుపరిచాం. ఇవి 1. వినదం, ఆలోచించి ఘాట్లాడడం 2. చదవడం, వ్యక్తపరచడం 3. పడజాలం 4. స్వీయరచన 5. సృజనాత్మకత 6. ప్రశంస 7. భాషాంశాలు 8. ఈ మాసపు పాట 9. ఈ మాసపుకథ శీర్షికలతో ఉన్నాయి. చదవడం, రాయడం నేర్చుకున్న పిల్లలు మరింత మెరుగ్గా క్రమపద్ధతిలో భావవ్యక్తికరణ చేయడానికి వీలుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. భాష ఆలోచనలు రేకెట్టిస్తుంది. ఆలోచనలు సృజనాత్మకతకు దారి తీస్తాయి. పరసాభిలాపను, భాష ప్రసార సైపుణ్యాలను, భాషాభిమానాన్ని పెంపొందించడానికి ప్రాజెక్టు పనులు పొందుపరచారం.

భాషను సమర్థంగా నేర్చుకోవడానికి, భాషా సామర్థ్యాలను సాధించడానికి పార్యపుస్తకం దోహదుడితే, నేర్చుకున్న అంశాలను పరిపుస్తం చేయడానికి ప్రప్రథమంగా సాధన పేరుతో అభ్యాసికలను రూపొందించి ఇవ్వడం జరిగింది. పిల్లలు తరగతి కృత్యాలు ఉపాధ్యాయముని సహాయంతో చేస్తే సాధనలోని కృత్యాలను జట్టుగాను, వ్యక్తిగతంగాను చేయగలుగుతారు. పారశాల పనిగంటలు దృష్టిలో ఉంచుకుని పార్యపుస్తకాలను, సాధనను అందిస్తున్నాం. పార్యపుస్తక తాత్ప్రికతను అర్థం చేసుకుని అర్థవంతమైన బోధనకు సహకరించేలా ఉపాధ్యాయులకు కరదిపికను అందిస్తున్నాం.

పార్యపుస్తకాన్ని సమర్థంగా ఉపయోగించడంలో ఉపాధ్యాయుడి పాత్ర కీలకమైనది. భాషాసామర్థ్యాల సాధనకు కేవలం పార్యపుస్తకానికి పరిమితం కాకుండా, అదునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని, భాషా వనరులను, పరసామగ్రిని వినియోగించుకుని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను చేపట్టాలని ఉపాధ్యాయులందరినీ కోరుతున్నాం.

విద్యలో వినుత్తు మార్పులు తీసుకురావడానికి, నూతన పార్యపుస్తకాలను ప్రతిపోత్మకంగా రూపొందించడానికి స్వయంగా పూనుకుని మార్గదర్శనం చేసిన అంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి గౌరవనీయులైన శ్రీ ఎస్. జగన్ మౌహన్ రెడ్డి గారికి ధన్యవాదాలు. కనీచిన ఎరుగని రీతితో పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో ప్రత్యుషంగా సూచనలు చేసి, సమీక్షలు నిర్వహించి, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో నాణ్యత గల పార్యపుస్తకాల తయారీకి దిశనిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్యాశాఖామాత్యులు గౌరవనీయులైన దా. ఆదిమూలపు సురేష్ గారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో దిశా నిర్దేశం చేసిన పారశాల విద్య ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ బుడితి రాజశేఖర్, ఐఎఎస్ గారికి, సలహులు, సూచనలు ఇచ్చిన పారశాల విద్య కమీషనరు శ్రీ వాద్రేవు చినఫీరభద్రుడు, ఐఎఎస్ గారికి, అంగ్ మాధ్యమ ప్రత్యేక అధికారిణి కె. వెట్రీసెల్వింగ్, ఐఎఎస్ గారికి, అకడమిక్ అడ్వైజరి బోర్డు సభ్యులకు, సంపాదక బృందానికి, సలహుదారులకు, విషయ నిపుణులకు, పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఉపాధ్యాయులకు, లే అవుట్ డిజెనింగ్ చేసిన వారికి, చిత్రకారులకు ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

ఈ పార్యపుస్తకం పిల్లల భవిష్యత్తుకు అవసరమైన భాషా పాటవాన్ని, సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి తోడ్పుదుతుందని అశిస్తున్నాం. ఈ పార్యపుస్తకంపై సూచనలను, సలహులను ఆహ్వానిస్తున్నాం.

డా. బి. ప్రతాప్ రెడ్డి

సంచాలకులు

రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధన శిక్షణ సంస్థ, అంధ్రప్రదేశ్

వందే మాతరం

- బంకించండ్ర ఘట్ల్య్

వందే మాతరం వందే మాతరం
సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశాయమలాం మాతరం వందే మాతరం
శత్రుజ్యోత్స్నాపులకిత యామినీం
పుల్లకుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరం.

మా తెలుగు తల్లి

- శంకరంబాది సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ
మా కన్నతల్లికి మంగళారతులు
కడుపులో బంగారు కనుచూపులో కరుణ
చిరునవ్యతో సిరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కదలిపోతుంటేను
చిరపీరా కృష్ణమ్మ పరుగులిడుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అపురూప శిల్పాలు
త్యాగయ్య గొంతులో తారాడు నాదాలు
తిక్కయ్య కలములో తియ్యందనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్మ భుజశక్తి, మల్లమ్మ పతిభక్తి
తిమ్మరుసు ధీయక్తి, కృష్ణరాయల కీర్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుప్రోగేదాక
నీ ఆటలే ఆడుతాం - నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లి ! జై తెలుగు తల్లి! జై తెలుగు తల్లి!

జాతీయ గీతం

- రవీంద్రనాథ్ తాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయ హే!

భారత భాగ్యవిధాతా!

పంజాబ, సింధు, గుజరాత, మరాతా,

ద్రావిడ, ఉత్కృత, వంగా!

వింధ్య, హిమాచల, యమునా, గంగా!

ఉచ్చల జలధి తరంగా!

తవ శుభనామే జాగే!

తవ శుభ ఆశిష మాంగే

గాహే తవ జయగాథా!

జనగణ మంగళదాయక జయ హే!

భారత భాగ్య విధాతా!

జయ హే! జయ హే! జయ హే!

జయ జయ జయ జయ హే!!

ప్రతిజ్ఞ

- పైడిముర్లి వెంకటసుబ్బారావు

భారతదేశం నా మాతృభూమి. భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.

నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను. సుసంపన్చమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వం సంపద నాకు గర్వకారణం. దీనికి అర్థత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.

నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్ని గౌరవిస్తాను. ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడుచుకొంటాను. జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.

నా దేశంపట్ల, నా ప్రజలపట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.

వారి శ్రేయోభిపృథ్వీలే నా ఆనందానికి మూలం.

పార్యపుస్తక రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

గజ్జెల దుర్గారావు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప. ప్రాథమికోన్నత పారశాల,
చెరువు మాధవరం, జి.కొండూరు మండలం, కృష్ణా

తలారి రామాంజనేయులు

ఉపాధ్యాయుడు

జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పారశాల,
ఆత్మకూరు, అనంతపురం

పోతుగంటి ఆంజనేయులు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.పరిషత్ ప్రాథమిక పారశాల -బూదొద
(మెయిన్) జె. పంగలూరు మండలం, ప్రకాశం

లంక జగదీశ్వర రావు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప.ప్రాథమికోన్నత పారశాల,
బి.రాజేరు, బొండపల్లి మండలం, విజయనగరం

కండ్రాతి శ్రీవాణి భార్యవి

ఉపాధ్యాయిని

మం.పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత పారశాల,
వెంగముక్కపొలెం, ఒంగోలు, ప్రకాశం.

అగుండూరి సరళమ్ము

ఉపాధ్యాయిని

పి.జె.ఆర్. మం.పరిషత్ ప్రాథమికోన్నత
పారశాల, సి.కె.పల్లి, చిత్తూరు

నక్కా దేవిడ్ రాజు

ఉపాధ్యాయుడు

మం.ప.ప్రా. పారశాల నె.0.1, గోపాలపురం,
రావులపొలెం మం, తూర్పు గోదావరి

సయ్యద్ ఖాసిం

ఉపాధ్యాయుడు

మం. ప. ప్రాథమికోన్నత పారశాల,
కొటికలపూడి, ఇద్దిపోపల్లు, కృష్ణా

విషయనిపుణులు, సమన్వయకర్తలు

డా. టి.వి.ఎస్. రమేష్

పార్యపుస్తకాల సమన్వయకర్త
విద్యాప్రణాళిక పార్యపుస్తక విభాగము,
రాష్ట్ర విద్యాపరిశోధనా శిక్షణ సంస్థ, ఆంధ్రప్రదేశ్

శ్రీనివాసుల రఘురామ్

తెలుగు పార్యపుస్తక సమన్వయకర్త
మం.ప. ఆ. ప్రా. పారశాల, పేరేచెర్ల,
మేడికొండూరు, గుంటూరు

సాంకేతిక సహాయకులు, విషయ నిపుణులు

డా. వేంపల్లి గంగాధర్

జిల్లా పరిషత్ బాలుర పారశాల, ముద్దుమారు,
పై.ఎస్.ఆర్. కడప

వంగీపురం స్వర్ణలత

ఎస్.పి.పి.ఆర్.ఆర్. జిల్లా పరిషత్
ఉన్నత పారశాల, తాళ్ళుపూడి,
వశ్మిమగోదావరి

మూల తాతయ్య

ఉపాధ్యాయుడు
ప్రభుత్వ గిరిజన సంకేమ ఉన్నత పారశాల,
కిల్పోలు కాలనీ, మందన మం.,
శ్రీకాకుళం

చిత్రకారులు

ఉత్తమ్

డి.ఎస్.కె.వి. శాస్త్రి

లే అవుట్ డిజెనింగ్ స్టౌర్ మీడియా సర్వీసెస్, హైదరాబాద్

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

ఈ తరగతి నూతన తెలుగు పార్యపుస్తకం భాషను అత్యంత సమర్థంగా నేర్చడానికి ఉపకరించేలా రూపొందించడం జరిగింది. ప్రాథమిక స్థాయిలో కీలకమైన ఐవ తరగతి పార్యపుస్తకం అన్ని ప్రాంతాల కవుల రచనలతో అలరిస్తుంది.

పార్యపుస్తకంలో మాతృభాషపై మక్కువ పెంచేలా పాఠాలు, అభ్యాసాలు పొందుపరిచాం. పార్యపుస్తకంతో బాటు పిల్లలకు భాషా సామర్థ్యాల సాధనకై సాధనలను కూడా ఇస్తున్నాం. మొదటి రెండు పాఠాలలోని గేయం, కథ జూన్, జులై నెలలల్లో సంసిద్ధతా పాఠాలుగా నిర్వహించాలి. ఆగష్టు నెల నుండి పాఠాలు పూర్తి స్థాయిలో బోధించాలి.

మాతృభాష బోధనకు ప్రతిరోజు 90 నిమిషాల సమయం ఉంటుంది. ఇందులో మొదటి 45 నిమిషాలు ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. రెండవ 45 నిమిషాలు ఆ రోజు బోధించిన అంశం ఆధారంగా సాధనలోని అంశాలను పిల్లలతో జట్టుగాను వ్యక్తిగతంగానూ చేయించాలి.

ప్రతి పాఠం ఒక సన్నిఖేశ చిత్రంతో ప్రారంభమవుతుంది. చిత్రం గురించి పిల్లలతో మాట్లాడించటం ఒక ఉన్నిటికరణంగా ఉపయోగపడుతుంది. ఇది పారంలోకి వెళ్ళడానికి తోడ్పుడుతుంది. దీని కిందే ఉక్కలేఖనం రాయడానికి స్థలం ఉంది. దీని ద్వారా పిల్లల స్థాయిని అంచనా వేయడానికి తోడ్పుడుతుంది.

పాఠం బోధించడం అంటే సన్నిఖేశ చిత్రం నుండి ‘ఈ మాసపు కథ’ శీర్షికతో ఇచ్చిన కథ వరకు నిర్వహించవలసి ఉంటుంది. అలాగే ఒక పాఠానికి సాధనలో ఇచ్చిన అభ్యాసాలను పూర్తి చేయడం కూడా పాఠం బోధించడంలో భాగంగానే భావించాలి.

పీటి కోసం పూర్తితరగతి కృత్యం ద్వారా గానీ, జట్టుపని ద్వారా గానీ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. అభ్యాసికలో వ్యక్తిగతంగా చేసే కృత్యాలను పర్యవేక్షించాలి.

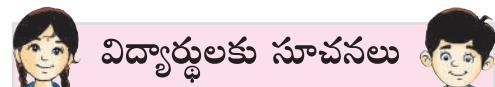
బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ

మొదటి 45 నిమిషాలు కింది సోపానాలు పాటించాలి.

1. ఉపోద్యాతం : పలకరింపు, ఉన్నిటికరణ, నేపథ్యం.
2. పాఠ్యం బోధన / సామర్థ్యాల అవగాహన : చిత్రాలను గురించి మాట్లాడించటం, పిల్లలతో బాహ్యవరనం, ఉపాధ్యాయుడి ఆదర్శ పరసం, పిల్లలతో అర్థసంగ్రహణ, పాఠ్యం విషయంపై చర్చ, అవగాహన.
3. అవగాహన పరిశీలన : ఆ రోజు బోధించిన అంశాలపై పిల్లల అవగాహనను పరిశీలించటం.

రెండవ 45 నిమిషాలు పాటించవలసిన సోపానాలు

1. అభ్యాస వివరణ, జట్టు కృత్యాల నిర్వహణ
  2. వ్యక్తిగత కృత్యాలు చేయించడం, పర్యవేక్షించడం
- ◆ పాఠం చివర ఉన్న ‘ఈ మాసపు పాఠ’ పిల్లలందరికి కంతస్తం కావాలి. ‘ఈ మాసపు కథ’ శీర్షికతో ఉన్న కథను పిల్లలు సాంతమాటల్లో చెప్పగలగాలి. వాళ్ళని స్వీతంత్ర పారకులుగా ఎదగినివ్వాలి.
  - ◆ సాధనలోని కృత్యాలను పిల్లలు వారంతటవారు సాంతంగా చేసేలా చూడాలి.
  - ◆ సాధనలో ఒక పాఠానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు పూర్తి చేసాక, ‘నేను నేర్చుకున్నవి’ శీర్షికతో ఉన్న స్థియమూల్యంకనాన్ని పిల్లలతో పూర్తి చేయించాలి.
  - ◆ పిల్లల అభ్యసనంలో పార్యపుస్తకం, సాధన రెండూ సమాన ప్రాధాన్యత కలిగిన సాధనాలుగా భావించాలి.
  - ◆ ‘పద్మరత్నాలు’ లోని పద్మాలను నెలకు ఒకటి చొప్పున పిల్లలతో ధారణ చేయించాలి.
  - ◆ ప్రతీ పాఠాన్ని ఆ పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల సాధనకు ప్రణాళికను రూపొందించుకుని అమలు చేయాలి. భాష నేర్చుకోవడం, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పిల్లల భాగస్వామ్యంతోనే సాధ్యమవుతుంది. పిల్లల అర్థవంతమైన అభ్యసనానికి, తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు, ప్రణాళికలు రూపొందించుకోవటానికి, అమలు చేయటానికి ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయమే అంతిమం.

విద్యార్థులకు సూచనలు

పిల్లలూ!

తెలుగు పాశ్యపుస్తకం మీకోసం అందమైన చిత్రాలతో రంగు రంగులతో అందిస్తున్నాం. తెలుగు భాష బాగా నేర్చుకోవడానికి, సమర్థంగా ఉపయోగించడానికి ఈ పాశ్యపుస్తకం మీకు దోహదపడుతుంది. అందుకు మీరు చేయవలసింది పాశ్య పుస్తకాన్ని బాగా ఉపయోగించుకోవడమే. అదెలాగో చూద్దాం...

- ★ ప్రతి పాఠం ఒక సన్నిఖేశ చిత్రంతో ప్రారంభమవుతుంది. అది పాఠం వైపు మిమ్మల్ని తీసుకెళుతుంది. ఆ చిత్రం గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడండి.
- ★ సన్నిఖేశ చిత్రాన్ని చూసి మీరు ఎన్ని పదాలు రాయగలుగుతారో చిత్రం కింద రాయండి.
- ★ కవి పరిచయం గురించి మీ ఉపాధ్యాయులు చెబుతారు. ఆ కవి గురించి మరిన్ని విషయాలు తెలుసుకోండి.
- ★ పాఠం చిత్రాల గురించి మాట్లాడండి. మీ అనుభవాలను జోడించి చెప్పండి. పాఠం సొంత మాటల్లో చెప్పండి.
- ★ పాఠాన్ని బాగా చదవండి. అర్థం కానీ పదాల కింద గీత గీసి నిఘంటువును పరిశేలించి అర్థాలు తెలుసుకోండి.
- ★ మీ ఉపాధ్యాయులు పాఠం భోధించేటప్పుడు శ్రద్ధగా విసండి. సందేశాలను నేర్చుత్తి చేసుకోండి. అర్థం కానీ అడిగి తెలుసుకోండి.
- ★ పాఠం చివర ‘ఇవి చేయండి’ శీర్షికన అభ్యాసాలు ఉంటాయి. అవి మీ భాషా సామర్థ్యాలను పెంచుతాయి.
- ★ అభ్యాసాలు ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో చేసేవి కొన్ని, మీ మిత్రులతో కలిసి జట్టుగా చేసేవి కొన్ని, మీరు వ్యక్తిగతంగా చేసేవి కొన్ని ఉంటాయి.
- ★ ప్రతి అభ్యాసం చేసేటప్పుడు మీరు ఉత్సాహంగా పాల్గొనాలి. ఈ అభ్యాసాల సాధన పల్లనే మీ భాషా పరిజ్ఞానం పెరుగుతుంది. ఇవి అర్థం చేసుకుని సొంతంగా చేయండి.
- ★ వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడడంలోని ప్రశ్నలకు స్వేచ్ఛగా సమాధానాలు చర్చించండి.
- ★ చదవడం - వ్యక్తపరచడంలో ఇచ్చిన పేరాలను బాగా చదవండి. జట్టులో చర్చించండి. సమాధానాలను సొంతంగా రాయండి.
- ★ పదజాలం కృత్యంలో మీరు నూతన పదజాలాన్ని నేర్చుకుంటారు. వాటిని మీరు జట్టులో చర్చించండి. మీ సొంతంగా నూతన పదజాలాన్ని తయారు చేయండి.
- ★ స్వీయ రచనలోని ప్రశ్నలు పాఠానికి సంబంధించినవే. అవి మీరు సొంత మాటల్లో రాయాలి.
- ★ సృజనాత్మకత కృత్యంలో మీకు భాషపై పట్టు రావడానికి వివిధ ప్రక్రియలను పరిచయం చేసాం. పాటను పొడిగించి రాయడం, సంభాషణలు రాయడం, లేఖ రాయడం, దినబర్య రాయడం వంటి ప్రక్రియలను నేర్చుకుంటారు. వీటిని ఉపాధ్యాయులతో, జట్టులో చర్చించిన తరువాత ఎవరికి వారు సొంతంగా రాయండి.
- ★ ప్రశంస కృత్యం మీ మిత్రులను ఎలా అభినందించాలో నేర్చుతుంది. మిత్రులను అభినందించండి. అది వారికి ఎంతో ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తుంది.
- ★ ప్రాజెక్టు పనులు మీ భాషాభిమానాన్ని పెంచుతుంది. కథలను సేకరించడం తరగతి గదిలో చర్చించడం ద్వారా భాషపై మక్కువ పెరుగుతుంది. మీ విస్తరించాలనికి అది ఉపయోగపడుతుంది.
- ★ భాషాంశాలు తెలుగు భాషా నియమాలను తెలుపుతుంది. వాటిని మీ ఉపాధ్యాయుల సహాయంతో అర్థం చేసుకోండి. మన భాష నిర్మాణంలోని సూత్రాలను తెలుసుకున్నప్పుడే భాషను బాగా వినియోగించగలుగుతారు.
- ★ ఈ మాసపు పాటని కంఠస్థం చేయండి. రాగభావయుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి.
- ★ పాశ్య పుస్తకంలోని పాటలన్నీ సాధన చేయండి. మీ పాఠశాలలో ప్రదర్శించండి.
- ★ కథలను చదవండి. మీకు అర్థమైన విధంగా సొంత మాటల్లో చెప్పండి.
- ★ కథలను చదవడం ఒక అలవాటుగా మార్చుకోండి. అందుకోసం మీ పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను బాగా చదవండి.
- ★ పాశ్య పుస్తకంతో బాటు మీకు భాషా సామర్థ్యాలను పెంచడానికి ‘సాధన’ పేరుతో అభ్యాసాలను ఇస్తున్నాం.
- ★ ‘సాధన’ లోని కృత్యాలు మీరు సొంతంగా చేయగలిగినవి, జట్టులో చర్చించి చేసేవిగా ఉంటాయి.
- ★ తెలుగు భాష బాగా నేర్చుకోవడం అంటే భాషను సమర్థంగా వినియోగించడమే. అందుకు పాఠాన్ని బాగా అర్థం చేసుకోండి. మీ ఉపాధ్యాయులతో చర్చించండి. సాధన చేయండి.

విషయసూచిక

క్ర.సం.	పాఠం	ఇతివృత్తం	ప్రక్రియ	మాసం	పట
1.	తెలుగు తల్లి (సంసిద్ధతా పాఠం)	దేశభక్తి	గేయం	జూన్	1- 6
2.	మర్యాద చేద్దాం (సంసిద్ధతా పాఠం)	హస్యం	కథ	జూలై	7-12
3.	మంచి బాలుడు	సహస్రమాత్రి	గేయకథ	ఆగష్టు	13-22
4.	నా బాల్యం	కళలు	ఆత్మకథ	సెప్టెంబరు	23-32
5.	పొడుపు-విడుపు	భాషాభిరుచి	సంభాషణ	అక్టోబరు	33-44
6.	మేమే మేక పిల్ల	పరస్పర సహకారం	కథ	నవంబర్	45-54
7.	పద్యరత్నాలు	నైతిక విలువలు	పద్యాలు	డిసెంబర్	55-66
8.	మా వూరి ఏరు	ప్రకృతి వర్ణన	గేయం	జనవరి	67-76
9.	తొలిపండుగ	సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు	కథనం	ఫిబ్రవరి	77-86
10.	పునఃశురణ		మార్చి, ఏప్రిల్		

ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు

1. వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం

◆ విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాలను క్రమ పద్ధతిలో సాంతమాటల్లో చెప్పాలి. ◆ చర్చల్లో స్వేచ్ఛగా పాల్గొని తమ అభిప్రాయాలు చెప్పాలి. ◆ గేయాలు రాగంతో పాడాలి. అభినయం చేయాలి. ◆ గేయాలు, పాటలు, కథలు, సంభాషణలు, చిత్రాలు, పాత్రలు మొదలైన వాటి గురించి స్వేచ్ఛగా మాట్లాడాలి, ప్రశ్నించాలి, చర్చించాలి. ◆ వ్యక్తుల గురించి, పాఠాలలోని పాత్రల గురించి తమ అభిప్రాయాలను చెప్పాలి.

2. చదవడం, వ్యక్తపరచడం

◆ గేయం, కథ, సంభాషణ, కథనం, పద్యం వంటి ప్రక్రియా రూపాలు ధారాళంగా చదవాలి. వాటి గురించి సంభాషించాలి, రాయాలి. ◆ చదివిన అంశాలలోని ప్రాస పదాలు, జంటపదాలు, వ్యక్తిరేకపదాలు మొదలైనవి గుర్తించాలి. ◆ చదివిన అంశాలలోని పదాల అర్థాలను సందర్భాన్ని బట్టి గ్రహించాలి. ◆ చదివిన అంశం గురించి అర్థం చేసుకోవాలి, సాంతమాటల్లో చెప్పాలి, రాయాలి.

3. పదజాలం

◆ నూతన పదాలను సందర్భాన్ని చిత్రంగా సాంత వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి. ◆ సందర్భాన్ని బట్టి అర్థాలను, నిఘంటువు ద్వారా తెలుసుకొని అర్థవంతంగా పదాలను వాక్యాలలో ఉపయోగించాలి. ◆ భాషా క్రీడల ద్వారా సందర్భాన్ని చిత్రంగా పదాలను రాయాలి.

4. స్వీయరచన

◆ విన్న, చదివిన, తెలిసిన అంశాల గురించి సాంతంగా రాయాలి. ◆ పార్యాంశాల్లో పాత్రల గురించి, స్ఫురాల గురించి సంఘటనల గురించి సారాంశాలు మొదలైన వాటిని సాంత మాటల్లో రాయాలి. ◆ తప్పులు లేకుండా విరామ చిహ్నాలు ఉపయోగించి క్రమపద్ధతిలో రాయాలి. ◆ రాసేటమ్ముడు వాక్యాలను అర్థవంతమైన పదాలను ఉపయోగించి రాయాలి.

5. సృజనాత్మకత

◆ గేయాలను, కథలను పొడిగించాలి. కథను ఊహించి రాయడం, సంభాషణ మొదలైన వాటిని రాయాలి. ◆ గేయాలను రాగయుక్తంగా పాడాలి, కథలోని పాత్రలను అభినయం చేయాలి. ◆ బుర్రకథ అభినయం చేయడం, పొడువు కథలు తయారు చేయడం, పద్యాన్ని రాయడం వంటి సృజనాత్మక రచనలు చేయగలగాలి.

6. ప్రశంసన

◆ ఇతర రచనలలోని భాషను, ఇతరుల ఆలోచనలను, భావోద్యోగాలను, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను, భాషాశైలిని గౌరవించగలగాలి. ఇతరులు చేసిన మంచి పనులను, వారి విజయాలను అభినందించాలి.

7. భాషాంశాలు

◆ పదాలలోని ప్రాప్తి, దీర్ఘకాలు, అల్పప్రాణ, మహాప్రాణ ఆక్షరాలను స్పష్టంగా పలకడంలో తేడాను గుర్తించాలి. ◆ భాషా వ్యాకరణాంశాలు (నామవాచకాలు, సర్వనామాలు, క్రియ మొదలైనవి) గుర్తించాలి. వాక్య నిర్మాణం చేయాలి. ◆ తమ రచనలో విరామ చిహ్నాలను ఉపయోగించి (పూర్ణ విరామం, స్వల్ప విరామం) రాయాలి. ◆ వ్యాకరణ సూత్రాలను కంరస్థం చేయకుండా భాషా నియమాలను, వాక్య నిర్మాణాన్ని పరిశీలించి అవగాహన చేసుకోవాలి. ◆ పారిభాషిక పదాలను తెలుసుకొని ఉపయోగించాలి.

సంసీద్ధతా పారం

1. తెలుగు తల్లి

చిత్రం మాడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

S7J1S9

1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. పారశాలలో ఏం జరుగుతున్నది? ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారు?
3. మీరెప్పుడైనా పారశాలలో జరిగే కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారా? చెప్పండి.

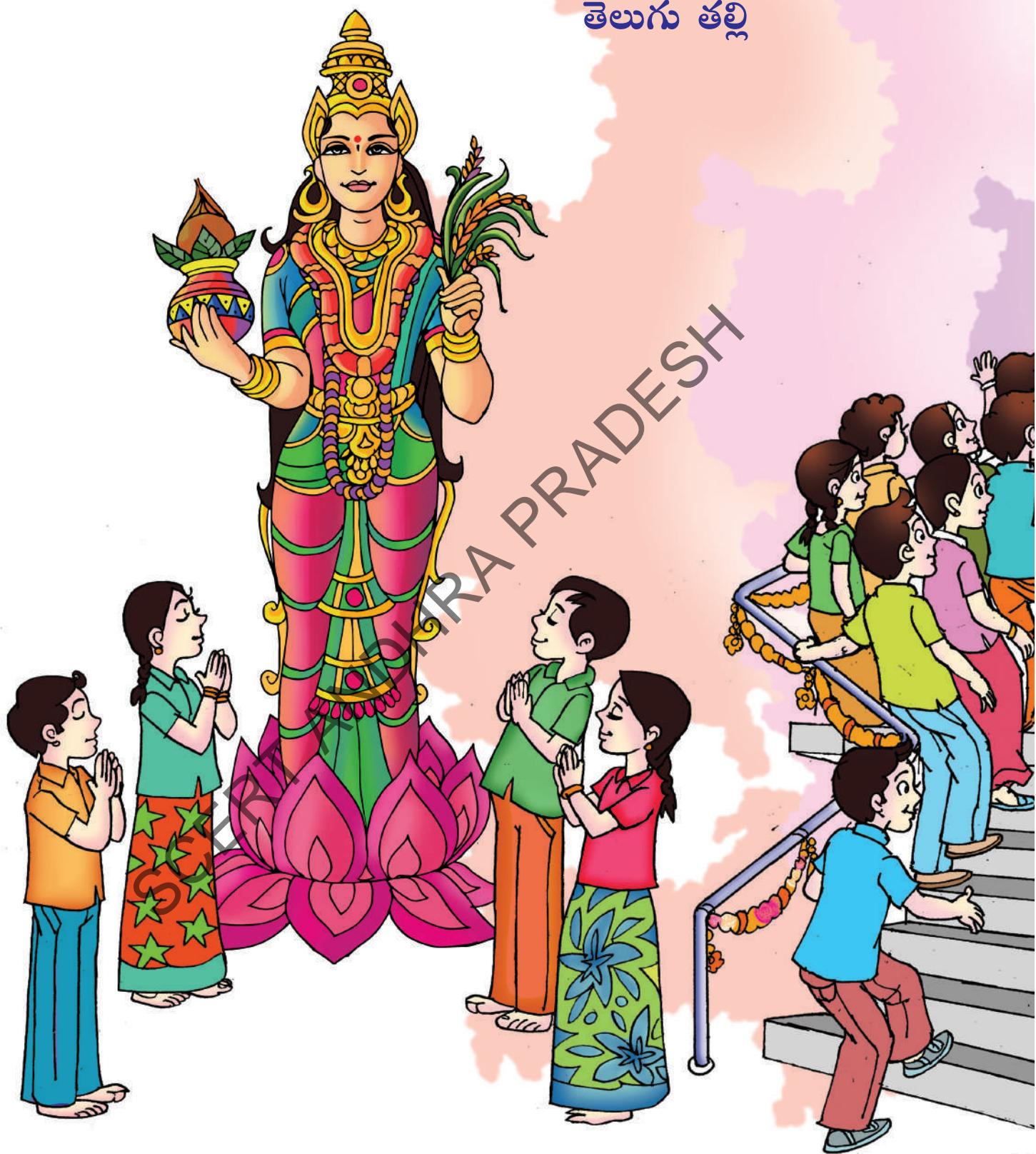
పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

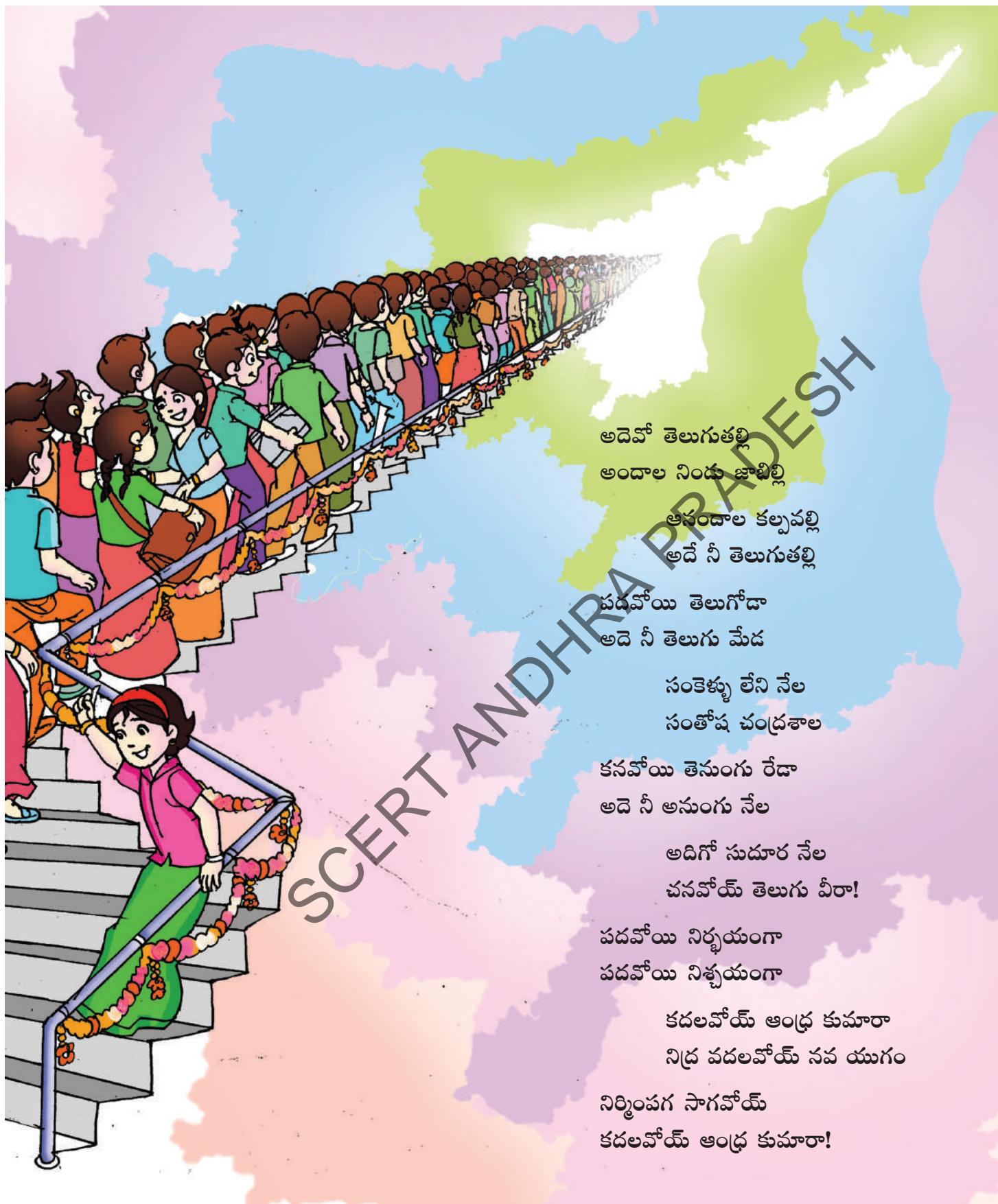
3వ తరగతి

1

తెలుగు తోట

తెలుగు తల్లి

పదాలు - అర్థాలు

కల్పవల్లి	= కోరిన కోర్కెలు తీర్చేది	అనుంగు	= ప్రియమైన
జాబిల్లి	= చందమామ	సుదూరం	= చాలా దూరం
తెనుంగు	= తెలుగు	చనవోయ్	= వెళ్ళవోయి
చంద్రశాల	= చలువరాతి మేడ	నవ యుగం	= కొత్త కాలం
కనవోయ్	= చూడవోయి	నిర్భయంగా	= భయం లేకుండా
రేడు	= రాజు	నిశ్చయంగా	= నమ్మకంగా, తప్పనిసరిగా

గేయ సారాంశం

మన తెలుగు తల్లి అందమైన నిండు చందమామ వంటిది. మనం కోరిన కోర్కెలు తీర్చి, ఆనందాల నిచ్చే మన తెలుగుతల్లి.

ఓ తెలుగువాడా! ముందుకు నడు. ఈ తెలుగు నేల అందమైన మేడ వంటిది. ఇది స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్యాల నిచ్చే చక్కని నేల. సంతోషాలనిచ్చే చలువరాతి మేడ వంటిది మన తెలుగు నేల. అదే నీ ప్రియమైన నేల.

ఈ తెలుగు నేల విశాలమైనది. ఓ తెలుగు వీరుడా! కొత్తలోకం నిర్మించడానికి నడుం బిగించి ముందుకు సాగిపో. భయం లేకుండా ముందుకు వెళ్ళు. నీదే విజయం.

కవి పరిచయం

శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు

(14.4.1910 – 15.6.1983)

‘శ్రీశ్రీగా ప్రసిద్ధి చెందిన శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు మహాకవి, అభ్యుదయ యుగకర్త, కథకులు, నాటకకర్త, విమర్శకులు, అపువాదకులు. ‘మహాప్రస్థానం’ తెలుగు కవిత్వాన్ని ఒక మలుపు తిప్పిన రచన. ‘మరో క్రూపానందర్’, ‘బ్లాడ్స్ప్రైఫ్ట్’, ఆయన ఇతర రచనలు. ‘ఆనంతం’ వారి స్వయం చరిత్ర.

ఇవి చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

1. గేయాన్ని రాగ యుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి.
2. ఈ గేయం ఎవరిని గురించి చెబుతుందో చెప్పండి.
3. తెలుగు తల్లిని గూర్చి కవి ఏమని వివరించారో చెప్పండి.
4. తెలుగు తల్లిని అందాల నిండు జాబిల్లి అన్నారు గదా! నిండు జాబిల్లిని చూస్తే మీకు ఏమనిపిస్తుందో చెప్పండి.

3వ తరగతి

తెలుగు తోట

ఈ మాసపు పాట

తల్లి భారతి వందనము

పల్లవి : తల్లి భారతి వందనము
నీ ఇల్లే మా నందనము
మేమంతా నీ పిల్లలమూ
నీ చల్లని ఒడిలో మల్లెలమూ

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : చదువులు బాగా చదివెదమమ్మా
జాతి గౌరవం పెంచెదమమ్మా
తల్లిదంప్రులను గురువులను
ఎల్లవేళలా కొలిచెదమమ్మా

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : కుల మత భేదం మరిచెదము
కలతలు మాని మెలిగెదము
మానవులంతా సమానమంటూ
మమతను సమతను పంచెదము

॥తల్లి భారతి॥

చరణం : తెలుగు జాతికి అభ్యుదయం
నవ భారతికి నవోదయం
భావి పొరులం మనం మనం
భారత జనులకు జయం జయం

॥తల్లి భారతి॥

ఫో కవి పరిశయం

దాశరథి కృష్ణమాచార్య (22.7.1925 – 5.11.1987)

నిజం నిరంకుతత్వం మీద ధిక్కార స్వరం వినిపించిన కవి. నిజం రాచరికం నుంచి తెలంగాణ విమోచనకు మేలుకొలుపు పాడినవారు. పద్యాన్ని, పాటని కూడా సమానంగా నిర్వహించిన కవి. ‘అగ్నిధార’, ‘రుద్రవీణ’, ‘మహంధ్రోదయం’, ‘తిమిరంతో సమరం’ మొదలైనవి ఆయన రచనలు. ‘యాత్రాస్తుతి’ వీరి స్వీయ చరిత్ర. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ఆస్తాన కవిగా ఉన్నారు.

ఈ మాసపు కథ

రామాపురం అనే గ్రామంలో ఒక రైతు ఉండేవాడు. అతనికి ముగ్గురు కొడుకులు. వారు చిన్నప్పుడు కలిసిమెలిసి పెరిగారు. కానీ పెద్దవాళ్ళయ్యే కొద్దీ వారిలో వారు కలహించుకోవడం మొదలు పెట్టారు. తండ్రి కలిసిమెలసి ఉండమని వాళ్లకు ఎప్పుడూ చెప్పు ఉండేవాడు. అయినా వాళ్లలో మార్పురాలేదు. వాళ్లలో మార్పు తేవడం ఎలా అని తండ్రి ఆలోచించాడు. ఒకరోజు వాళ్లతో కొన్ని పుల్లలు తెప్పించాడు. వాటిని కట్టగా కట్టమని చెప్పాడు.

మొదటి కొడుకును పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. అతను విరవలేకపోయాడు. రెండవ కొడుకుని పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. అతను కూడా విరవలేకపోయాడు. చివరిగా మూడవ కొడుకుని పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విరవమన్నాడు. పుల్లలకట్టను విరవడం అతనిప్పల్ల కూడా కాలేదు.

తండ్రి ముగ్గురు కొడుకులను దగ్గరకు పిలిచాడు. పుల్లల కట్టను విప్పి విడివిడిగా ఒక్కొక్క పుల్లను విరచమని చెప్పాడు. వాళ్ళు అవలీలగా విరిచేశారు. అప్పుడు తండ్రి కొడుకులవైపు చూసి అడిగాడు, “మీకు ఏమర్చమైంది?”

“నాన్నా! కలపివుంటే మమ్మల్ని ఎవ్వరూ ఏమి చేయలేరు. విడిపోతే బలహినులమైపోతాం. నాన్నా! ఇక కలసి వుంటాం. ఎప్పుడూ కలహించం” అన్నారు కొడుకులు.

తండ్రి సంతృప్తి చెందాడు.

షకమత్యం

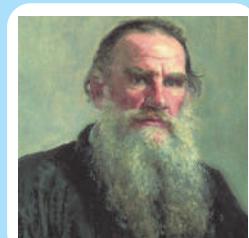

SE
ANDHRA
PRADESH

కవి పరిచయం

లియో టాల్స్‌స్ట్రోయ్ (9-9-1828 – 20-11-1910)

ఈ కథకు టాల్స్‌స్ట్రోయ్ కథ ఆధారం. లియో టాల్స్‌స్ట్రోయ్ ప్రపంచ ప్రసిద్ధ పొందిన రఘ్యమ్ కథకులు, నవలాకారులు. ‘సమరం-శాంతి’, ‘ఆనాకెరినినా’ వంటి గోప్య నవలలు రచించారు.

సంసీద్ధతా పారం

2. మర్యాద చేద్దాం

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలోని వారు చేస్తున్న పనులు సరైనవేనా! ఎందుకు?
3. ఇలాంటి సంఘటనలు మీరెప్పుడైనా చూశారా! వాటి గురించి మాట్లాడండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

మర్యాద చేద్దాం

పూర్వం కళింగ రాజ్యంలో పరమానందయ్య అనే పండితుడు ఉండేవాడు. ఆయనకి పన్నెండు మంది శిష్యులు. వారు చాలా అమాయకులు. వయసు పెరిగినా వారికి బుద్ధి పెరగలేదు. వారు చేసే పనులు కోపంతో పాటు నవ్వు తెప్పిస్తుంటాయి.

ఒకరోజు పరమానందయ్యగారు భార్యతో కలిసి గుడికి వెళ్ళారు. అదే సమయంలో పొరుగూరి నుండి పేరయ్య అనే పండితుడు వచ్చాడు. వస్తూనే “ఓయ్ పరమానందం! ఒరేయ్ పరమా!” అంటూ కేకలు వేశాడు. ఆ కేకలు విన్న శిష్యులకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. తమ గురువుగారిని “ఓయ్, ఒరేయ్ అంటాడా!” అనుకున్నారు.

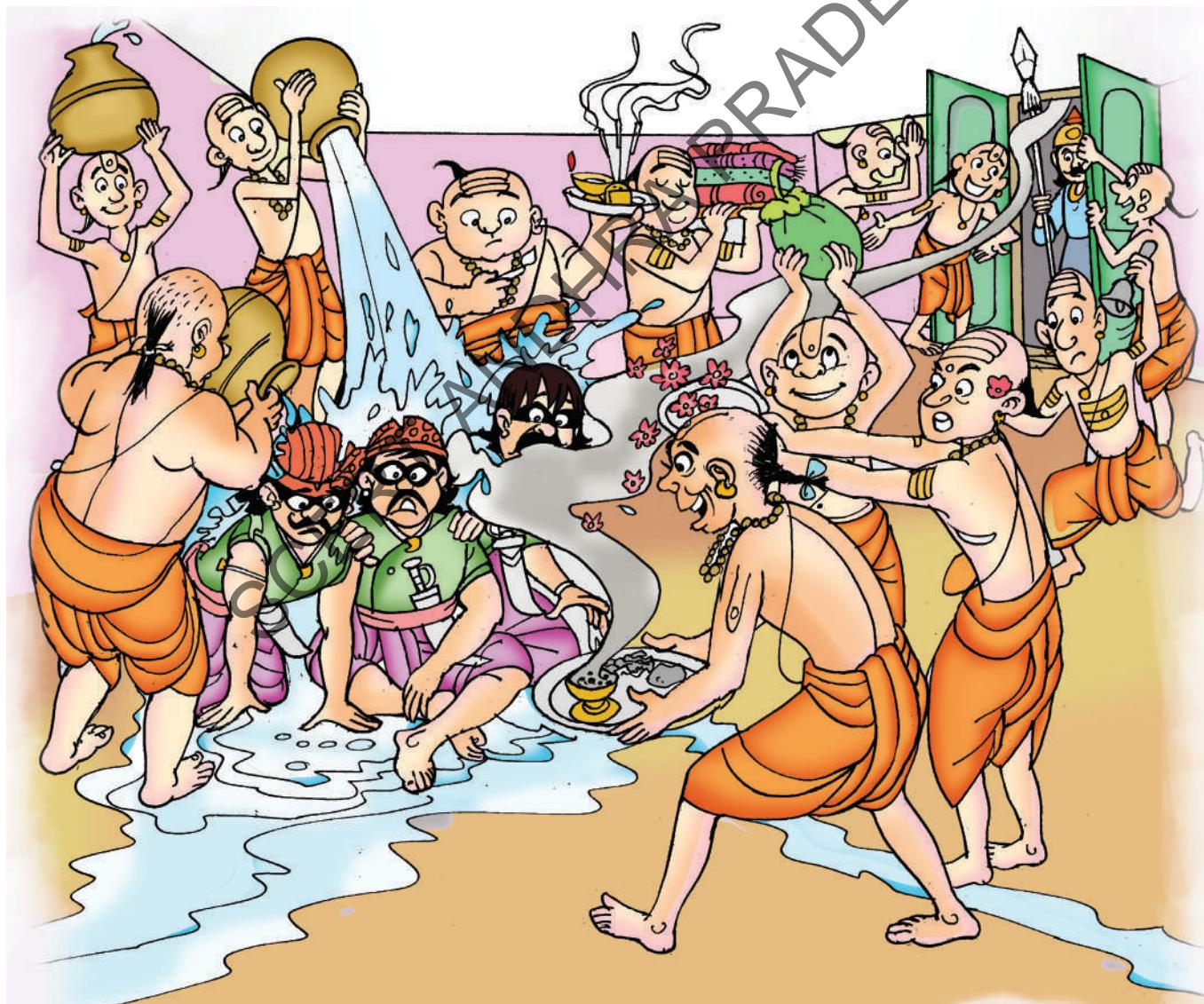
అంతే ఆయన్ని ఇంట్లో స్తంభానికి కట్టేశారు. కొట్టటానికి కర్రల కోసం ఇద్దరు బయటికి వెళ్ళారు.

ఆ పండితుడి అదృష్టం బాగుంది. అదే సమయానికి పరమానందయ్య దంపతులు ఇంటికొచ్చారు. వస్తూనే పరమానందయ్య గారు “అయ్యా... అయ్యా... ఇదేం అఫూయిత్యంరా! ఈయన నా స్నేహితుడు రా!” అంటూ పేరయ్య కట్లు విప్పాడు. “సమయానికి నువ్వు రాకపోతే చంపేసేవారురా, పరమా!” అంటూ పేరయ్య బావురుమన్నాడు.

శిష్యులు బిక్కమొహం వేశారు. పరమానందయ్య గారు “పాపం వీళ్ళకేమీ తెలియదు. ఒట్టి అమాయకులు. వారిని క్షమించు” అన్నాడు.

పేరయ్య పరమానందయ్య దంపతులను పెళ్ళికి పిలిచి వెళ్ళిపోయాడు. అప్పుడు పరమానందయ్య శిష్యులను పిలిచి కోప్పడి, “బరేయ్ మన ఇంటికి వచ్చే అతిధుల్ని గౌరవించి మర్యాదలు చేయాలి” అని చెప్పాడు. శిష్యులు సరేనని తలలూపారు.

పరమానందయ్యగారు భార్యతో కలసి పేరయ్య కూతురి పెళ్ళికి పొరుగూరు వెళ్ళారు. అదే అదనుగా ముగ్గురు దొంగలు ఆ రాత్రి పరమానందయ్య గారి ఇంటికి దొంగతనానికి వచ్చారు. ఇంటికి కన్నం వేయటం మొదలుపెట్టారు. ఆ అలికిడికి శిష్యులకు మెలకువ వచ్చింది. శిష్యుల్లో ఒకడు, “బరేయ్! పెద్ద మనుషులురా! అతిధిదేవుళ్ళు! ఇంట్లోకి దూరి వస్తున్నారు. బాగా మర్యాద చేధ్యాం” అన్నాడు. వాళ్ళు లోపలికి దూరివస్తున్న ఒక్కాక్కరినీ లోపలకి లాగారు. ఎవరూ లేరని ఇంట్లో చొరబడిన దొంగలు ఆ పన్నెండుమంది శిష్యులను మూసి మొదట భయపడ్డారు. తరువాత వారి అమాయకత్వాన్ని గ్రహించారు. చప్పుడైతే ఊరి జనులు నిద్ర లేస్తారని, మౌనంగా ఉన్నారు.

శిష్యులు గురువుగారి మాటలు గుర్తుంచుకున్నారు. అతిథుల పూజ మొదలుపెట్టారు. ఇద్దరు పోయి బిందెలతో నీళ్ళు తెచ్చి, వాళ్ళు నెత్తిన కుమ్మరించారు. ఆ చలి కాలపు చన్నీళ్ళకి దొంగలు గజగజ వణికారు! మరో ఇద్దరు అలంకరించటానికి పసుపు, కుంకుమ, గంధం తెచ్చి పూశారు. కళ్ళ నిండా పసుపు, కుంకుమ పడి మండటంతో దొంగలు మూలగటం మొదలుపెట్టారు. శిష్యులు సాంబ్రాణి తెచ్చి ధూపం వేయసాగారు. ఇల్లంతా పొగలు కమ్ము, కిటికీల్లోనించి పొగ బయటకు రావటం మొదలైంది.

ఆ దారిన పోతున్న రాజ భటులు “గురువుగారిల్లు కాలిపోతున్నదిరా” అనుకొని గబగబా తలుపులు తోసుకుని లోపలికి వచ్చారు. శిష్యుల చేతిలో చిత్రహింసలు పడుతున్న వారిని దొంగలుగా గుర్తించారు. వెంటనే వారిని బంధించి రాజుగారి దగ్గరికి తీసుకొని వెళ్ళారు. మరుసటి రోజు వచ్చిన గురువుగారు శిష్యుల అమాయకత్వానికి నవ్వుకొన్నారు. ఇంటిని దొంగలు దోచుకోకుండా కాపాడినందుకు సంతోషించారు. దొంగలను పట్టించిన పరమానందయ్య శిష్యులను రాజుగారు పిలిపించి ఘనంగా సన్మానించారు.

-పరఠానందయ్య కథ

పదాలు - అర్థాలు

పండితుడు	= బాగా చదువుకున్నవాడు	అతిథులు	= అనుకోకుండా ఇంటికి వచ్చేవారు
జనులు	= ప్రజలు	ముర్యాద	= గౌరవం
అమాయకత్వం	= తెలియనితనం	తలికిడి	= శబ్దం
పొరుగురు	= పక్కడ్జెరు	కుమ్మరించటం	= ఒక్కసారిగా పొయ్యటం
దంపతులు	= భార్యాభర్తలు	చిత్రహింసలు	= నానాబాధలు
అఫూయిత్యం	= చేయకూడని పని	బంధించి	= కట్టివేసి
బావురుమను	= బోరుబు ఏదవడం	సన్మానించటం	= గౌరవించడం
బిక్కమొహం	= ప్రదుపు మొహం	ఘనంగా	= గొప్పగా

జన చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పారంలోని చిత్రాల గురించి మాట్లాడండి.
- పారంలో మీకు బాగా నచ్చిన సన్నివేశం గురించి మాట్లాడండి.
- పరమానందయ్య శిష్యులు ఎలాంటివారో చెప్పండి.
- మీకు తెలిసిన ఏదైనా హస్యకథను చెప్పండి.

ఈ మాసపు పాట

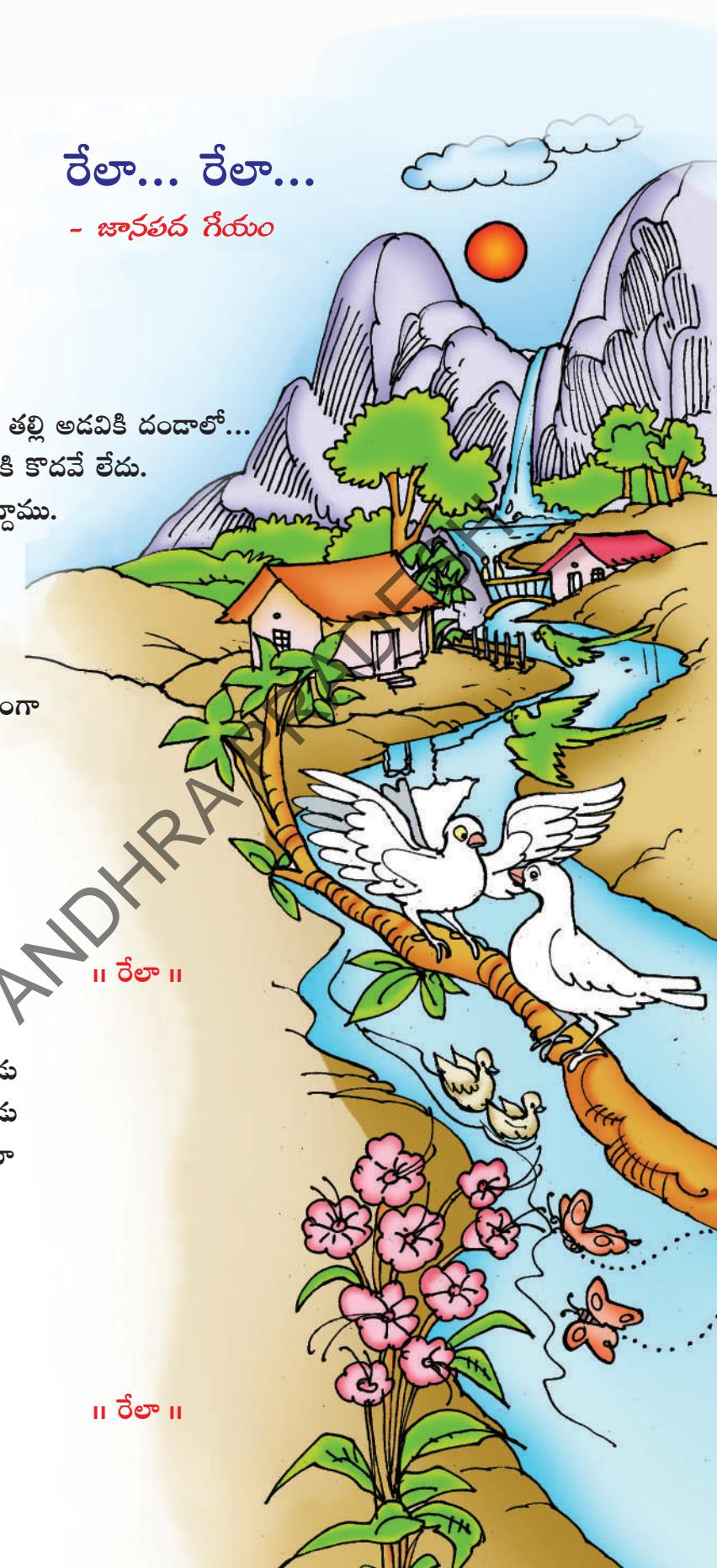
రేలా... రేలా...

- జనపద గేయం

ప॥ రేలా రేలా రేలా రేలా రేలారె
రేలా రేలా రేలా రేలా రేలారె
అడవి తల్లికి దండాలో - మా తల్లి అడవికి దండాలో...
అడవి చల్లంగుంటె - అన్నానికి కొదవే లేదు.
పంట ఇంటికొస్తే పండుగ చేధాము.

చరణ॥ కొండలనుండి కోసలనుండి
గోదారమ్మ పరుగులు చూడు
గోదారమ్మ పరుగులు చూడు
బంపులు తిరుగుతు బయ్యారంగా
పెనుగంగమ్మ ఉరకలు చూడు
పెనుగంగమ్మ ఉరకలు చూడు
వీటిలోన ఊట చూడు
నీటిలోన సుడులు చూడు
అందరికీ అండగనిలిచె
అడవితల్లి అందం చూడు

చరణ॥ కిల కిల కిలకిల కిలకిల
రామచిలుకల పలుకులు చూడు
రామచిలుకల పలుకులు చూడు
కుహూ కుహూ కుహూ కుహూ
కోయిలమ్ముల పాటలు చూడు
కోయిలమ్ముల పాటలు చూడు
పావురాల జంట చూడు
పాలపిట్ట పాట చూడు
అందరికీ అండగ నిలిచె
అడవితల్లి అందం చూడు

॥ రేలా ॥

॥ రేలా ॥

ఈ మాసపు కథ

జింక

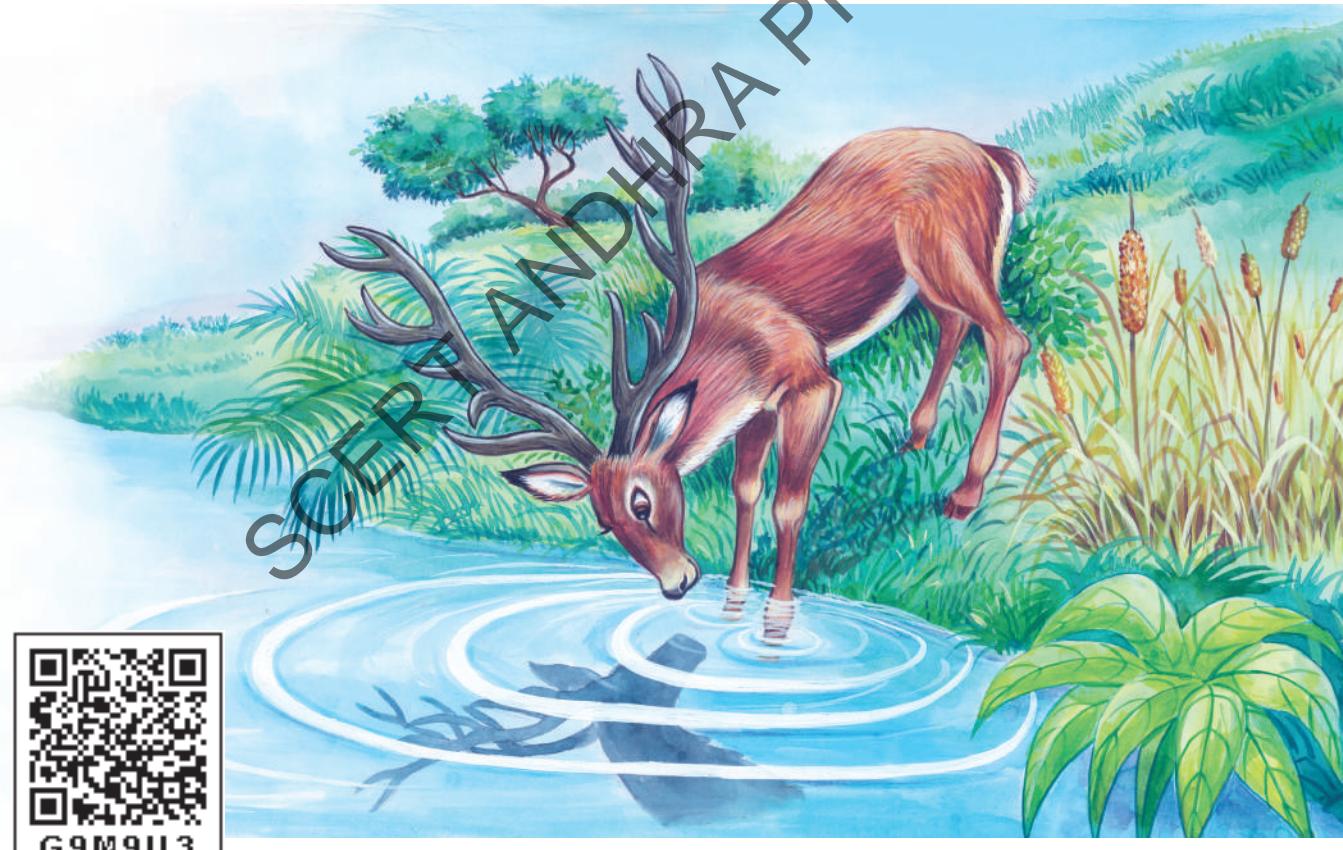
—కథని కథ

జింక ఒకటి నీళ్లు తాగడానికి సెలయేటి దగ్గరికి వెళ్లింది. నీళ్లలో తన ప్రతిబింబం చూసుకుంది. తన కొమ్ములు ఎంత పెద్దవో, ఎంత బాగా ఎదుగుతున్నాయో చూసి మురిసిపోయింది. తర్వాత కాళ్లు చూసుకుంది.

“ఏ.. నా కాళ్లు మాత్రం చీపురు పుల్లల్లా ఉన్నాయి, ఏం బాగా లేవు” అనుకుంది.

ఇంతలో హరాత్తుగా ఒక సింహం తన మీదకు దూకబోవటం చూసింది. జింక భయంతో రివ్వన దూసుకుపోయింది. అది అలా పారిపోతూ పారిపోతూ అడవిలో చెట్ల గుబంచుల్లోకి వెళ్లిపోయింది. దాని అందమైన కొమ్ములు కొమ్ములకు తగులుకుని ఇరుక్కపోయాయి. సింహం దగ్గరికి వచ్చేస్తోంది. జింక కొమ్ములు వదిలించుకోవడానికి ఎంతో ప్రయత్నం చేసింది. అదృష్టవశాత్తు సింహం మీదపడే లోపలే కొమ్ములు బయటవడ్డాయి. బతుకు జీవుడా అని జింక వేగంగా పారిపోయింది.

మళ్ళీ సెలయేటి దగ్గరికి వెళ్లి “ఎంత దద్దమ్మను నేను! బాగా లేవు అనుకున్న పుల్లల్లాంటి కాళ్లు నన్ను కాపాడాయి. నేను మురిసిపోయిన కొమ్ములు నాకు ప్రాణం మీదికి తెచ్చిపెట్టాయి.” అనుకుంది.

ఈస్ట్ కథలు గ్రీకు పురాణ కథలుగా ప్రసిద్ధి. ఇవి 2500 సంవత్సరాల నాటివి. ఈ కథలు అన్ని ప్రపంచ భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి.

3. మంచి బాలుడు

చిత్రం చూడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఏమే జంతువులు ఉన్నాయి? ఏం చేస్తున్నాయి?
3. మీరు మీ ఇంట్లో ఎవరెవరికి ఏవిధంగా సహాయం చేస్తారో చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

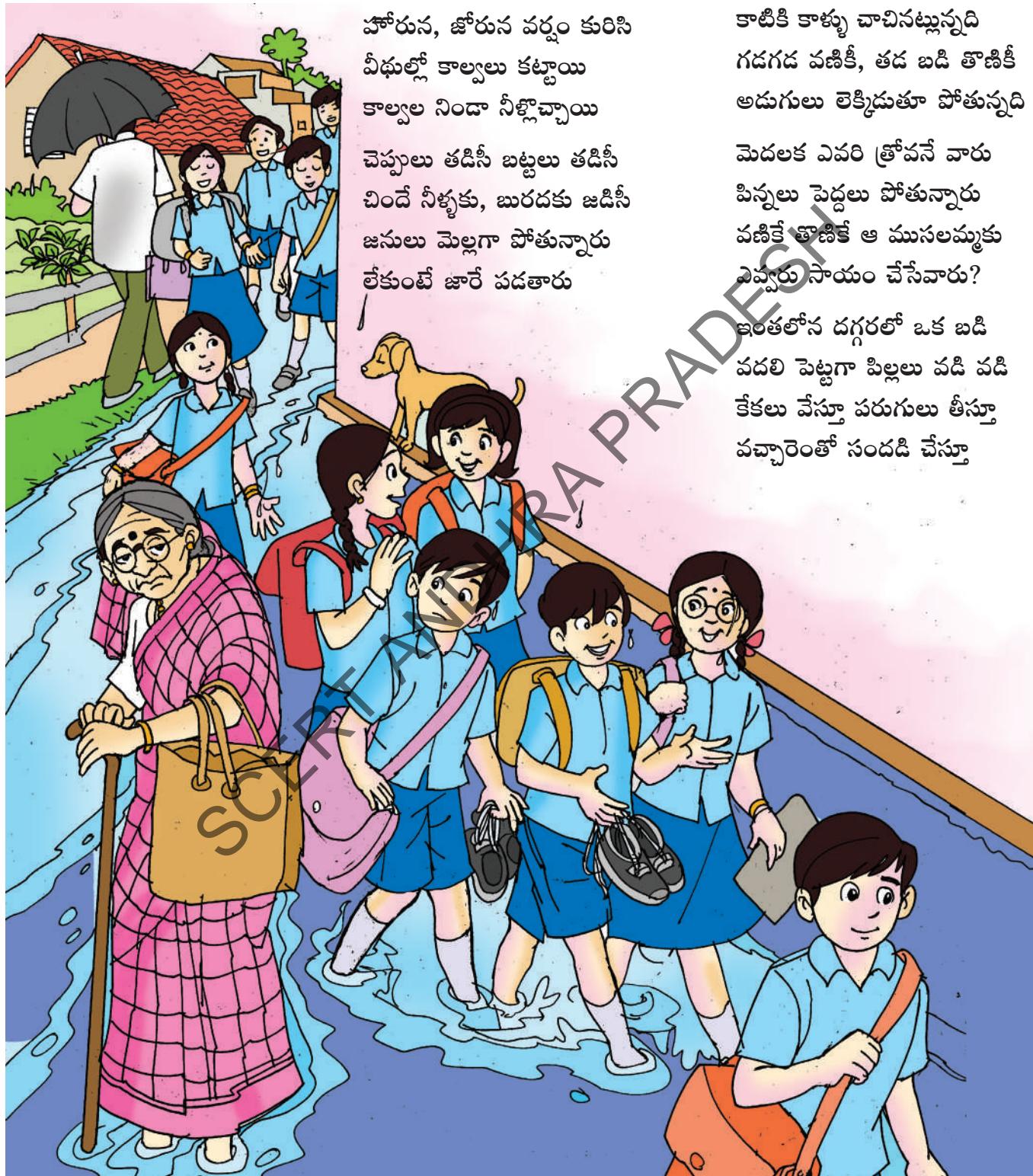

మంచి బాలుడు

తళతళ మిల మిల మెరుపులు మెరసి
హోరున, జోరున వర్షం కురిసి
వీధుల్లో కాల్పులు కట్టాయి
కాల్పుల నిండా నీళ్లాచ్చాయి
చెప్పులు తడినీ బట్టలు తడినీ
చిందే నీళ్కు, బురదకు జడినీ
జనులు మెల్లగా పోతున్నారు
లేకుంటే జారే పడతారు

ఆ తోపను పాపం ఒక ముసలమ్ము
కాటికి కాళ్చు వాచినట్లున్నది
గడగడ వణికీ, తడ బడి తొణికీ
అడుగులు లెక్కించుతూ పోతున్నది
మెదలక ఎవరి తోపనే వారు
పిన్నలు పెద్దలు పోతున్నారు
వణికే తొణికే ఆ ముసలమ్మకు
ఎవ్వాలు సాయం చేసేవారు?
ఇంతలోన దగ్గరలో ఒక బడి
వదలి పెట్టగా పిల్లలు వడి వడి
కేకలు వేస్తూ పరుగులు తీస్తూ
వచ్చారెంతో సందడి చేస్తూ

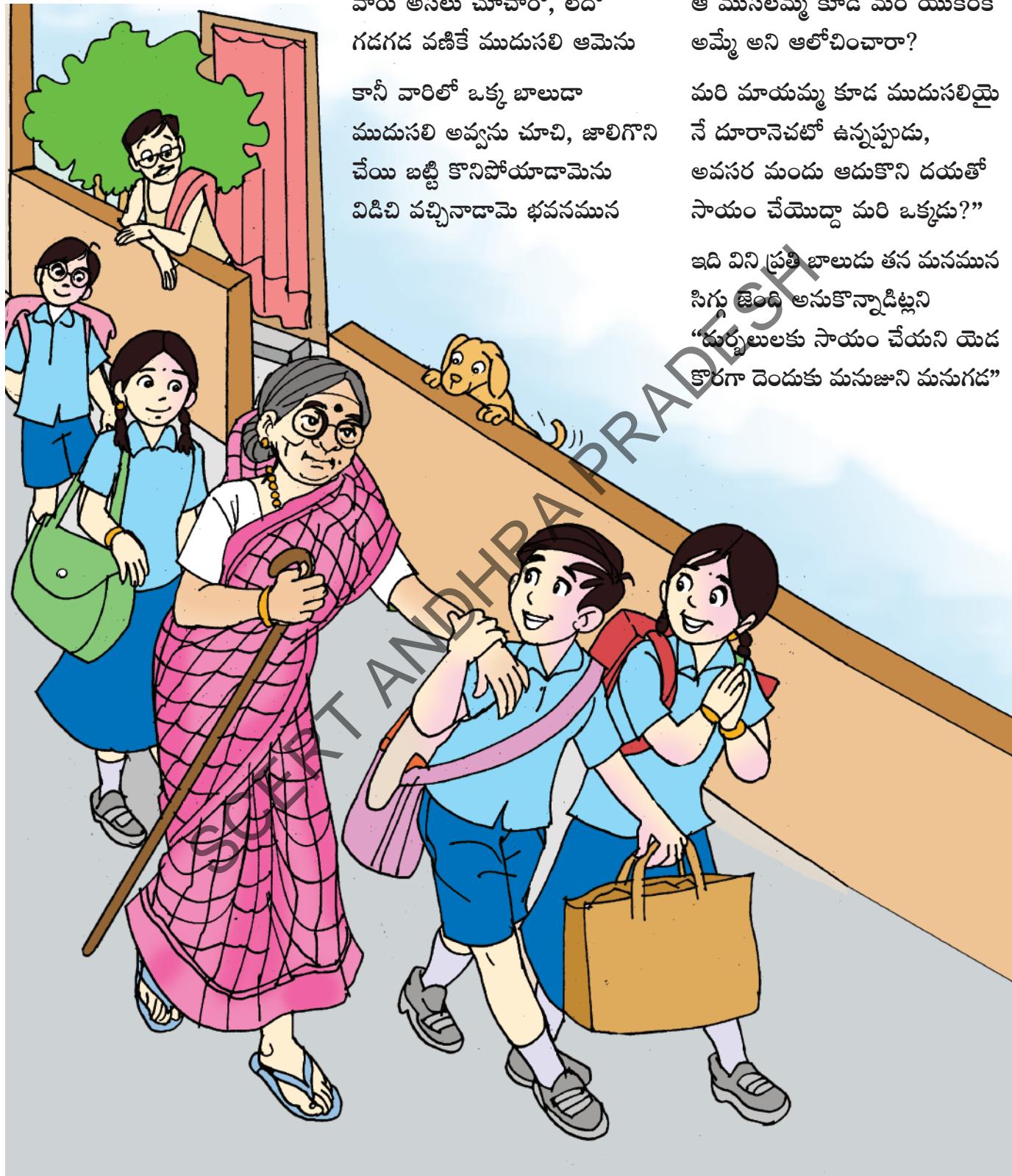
కిలకిలలాడే, ఆడే, పాడే
బాలుర అదుగులు ఆనపు భూమిని
వారు అసలు చూచారో, లేదో
గడగడ వణికే ముదుసలి ఆమెను

కానీ వారిలో ఒక్క బాలుడా
ముదుసలి అవ్వను చూచి, జాలిగొని
చేయి బట్టి కొనిపోయాడామెను
విడిచి వచ్చినాడామె భవనమున

తిరిగి వచ్చి తన తోటి వారితో
అన్నాడాతడు - “స్నేహితులారా!
ఆ ముసలమ్మ కూడ మరి యొకరికి
అమ్మె అని అలోచించారా?

మరి మాయమ్మ కూడ ముదుసలిట్టే
నే దూరానెచటో ఉన్నప్పుడు,
అవసర మందు ఆదుకొని దయతో
సాయం చేయెద్దా మరి ఒక్కడు?”

ఇది విని ప్రతి బాలుడు తన మనమున
సిగ్గు ఉండి అనుకొన్నాడిట్లని
“మర్చులకు సాయం చేయని యొడ
కొరగా దెందుకు మనుజుని మనుగడ”

సారాంశం

ఒకరోజు జోరున వాన కురుస్తున్నది. నేలంతా బురదగా మారింది. ఆ జోరు వానలో ఒక ముసలమ్మ గడగడ పణుకుతూ నడుస్తున్నది. ఆమె అడుగులు తడబడుతున్నాయి. ఆమెను ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదు. ఆ సమయంలో బడి వదిలారు. పిల్లలు సందడి చేస్తూ బయటికి వచ్చారు. ఆనందంగా గెంతులు వేస్తూ వెళ్తున్నారు. ముసలమ్మను చూసిన ఒక పిల్లవాడు నేరుగా ఆమె వద్దకు వెళ్ళాడు. చేయి పట్టుకొని రోడ్డు దాటించాడు. ఆమెను వాళ్ళ ఇంటిదగ్గర దిగబెట్టి వచ్చాడు. అప్పుడు అప్పే ఆ అబ్బాయిని దీవించింది. ఆ అబ్బాయి స్నేహితుల దగ్గరకు తిరిగి వచ్చాడు. “అమ్మ ఎవరికైనా అమ్మే” అన్నాడు. ఏదో ఒకరోజు మా అమ్మకు కూడా ఎవరో ఒకరు సాయం చేయాలి గదా! అన్నాడు. పిల్లలందరికి అతని మాటలు నచ్చాయి. ముసలమ్మకు సాయం చేయనందుకు వారంతా సిగ్గుపడ్డారు. కష్టాలలో ఉన్నవారికి సాయం చేయ్యని మనిషి జీవితం వ్యర్థం అని వారు తెలుసుకున్నారు.

పదాలు - అర్థాలు

వీధులు	= బజారులు	జాలి	= దయ
జడిసి	= భయపడి	కొనిపోవు	= తీసుకుపోవు
జనులు	= ప్రజలు, జనం	మనము	= మనస్సు
త్రోవ	= దారి	దుర్ఘలులు	= బలం లేనివారు
వడి	= వేగం	మనజుడు	= మనిషి
సాయం	= సపోయం	మనుగడ	= జీవనం, జీవితం
ముదుసలి	= ముసలి		

కవి పరిచయం

ఆలూరి బైరాగి (5.11.1925 – 9.9.1978)

20వ శతాబ్దపు అగ్రజేణి తెలుగు కవుల్లో ఒకరు. మానవుడి ఆస్తిత్వ వేదనని కవిత్వంగా వెలువరించారు. ‘చీకటిమేడలు’, ‘సూతిలో గొంతుకలు’, ‘ఆగమగీతి’, ‘దివ్యభవనం’ అయిన ప్రసిద్ధ రచనలు. బాలల కోసం పక్కటి గేయ కథలు రచించారు. కేంద్రసాహిత్య అకాడమి పురస్కారం పొందారు.

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- గేయాన్ని అభినయం చేస్తూ పాడండి.
- గేయ కథలో బాలుడు ముసలమ్మకు సహాయం చేశాడు గదా! మీరెప్పుడైనా ఎవరికైనా అటువంటి సహాయం చేశారా? చెప్పండి.
- గేయ కథను మీ సాంత మాటల్లో చెప్పండి?

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది వాక్యాలకు సమాన అర్థాన్నిచేసే గేయ పాదాలను గేయంలో గుర్తించి, గీత గేయండి.

- వీధులన్నీ నీళ్ళతో నిండిపోయాయి.
- పిల్లల పాదాలు నేలపై ఆనడం లేదు.
- మనుషులు నెమ్మడిగా నడుచుకుంటూ వెళ్తున్నారు.
- సందడి చేస్తూ వచ్చారు.
- ఇంటి దగ్గర దిగబెట్టి వచ్చాడు.

అ) కింది పేరాను చదవండి. పేరా ఆధారంగా జతపరచి రాయండి.

జోరున వాన కురిసింది. నేలంతా బురదగా వుంది. ముసలమ్మ వణుకుతూ నడుస్తున్నది. ఒక పిల్లవాడు ఆమెను చేయి పట్టుకొని రోడ్డు దాటించాడు. అందరూ అతడిని అభినందించారు.

1. జోరున	గడగడ వణికింది
2. నేలంతా	వాన కురిసింది
3. ముసలమ్మ	బురదగా మారింది
4. పిల్లవాడు	అభినందించారు
5. అందరూ	చేయిపట్టుకొని నడిపించాడు

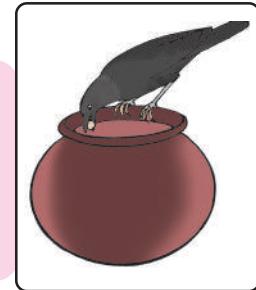
ఉదా॥ 1. జోరున వాన కురిసింది.

2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

ఇ) కింది కథ చదవండి. ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

ఒకరోజు కాకికి దాహం వేసింది. పెరట్లో ఓ నీళ్ళ కుండ కనిపించింది. కాని అందులో నీళ్ళ అడుగున ఉన్నాయి. అవి కాకికి అందడం లేదు. కుండలో కొన్ని గులక రాళ్ళు వేసింది కాకి. అప్పుడు నీళ్ళ పైకి వచ్చాయి. కాకి ఆ నీళ్ళ తాగింది. హాయిగా ఎగిరిపోయింది.

1. కాకికి నీటికుండ ఎక్కడ కనిపించింది?

జ. _____

2. కాకికి కుండలోని నీరు ఎందుకు అందలేదు?

జ. _____

3. కాకి కుండలోని నీరు పైకి రావడానికి ఏం చేసింది?

జ. _____

పదజాలం

అ) పారంలోని జంటపదాలను గుర్తించి రాయండి.

ఉదా॥ తత్తతత్త _____

అ) కింది మాటలు గమనించండి.

మెరుపు - మెరుపులు

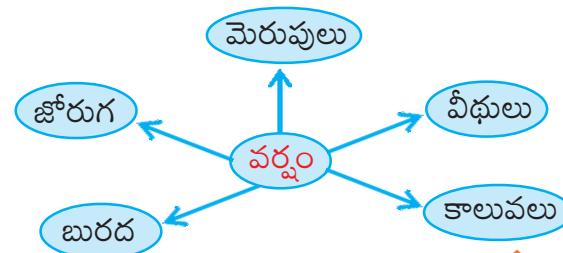
పై మాటల్లో మొదటిది ఒకటే (ఏకవచనం). అంటే ఒక మెరుపు. రెండో మాట మొదటి దానికి ‘లు’ చేర్చినది. అంటే ఒకటికంటే ఎక్కువ ఉన్నాయని అర్థం (బహువచనం). కింది పదాలకు బహువచనాలు రాయండి.

ఏకవచనం	-	బహువచనం	-	ఏకవచనం	-	బహువచనం
కేక	-	.....	.....	పిల్ల	-	.....
కల	-	.....	.....	అడుగు	-	.....

స్వయంచాల

కింది పదాల అధారంగా ‘వర్షం’ కు సంబంధించిన రెండు వాక్యాలు రాయండి.

ఉదా॥ వర్షం జోరుగా కురిసింది.

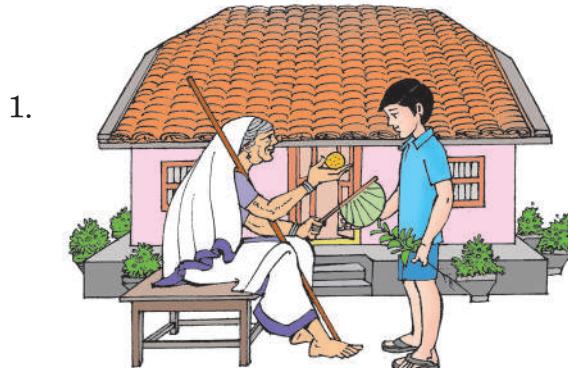
1. .....

2. .....

సృజనాత్మకత

సాయం చేసిన పిల్లవాడికి అవ్య మూడు బహుమతులు ఇచ్చింది అనుకోండి. ఆ తరువాత ఏం జరిగి ఉంటుందో చిత్రాలు చూసి కథ చెప్పండి. సొంత మాటల్లో రాయండి.

అవ్వ బాలుడికి లడ్డు^డ, పూలమొక్క
విసనకర్త ఇచ్చింది.

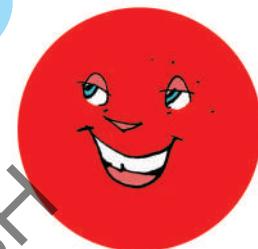
ప్రశంస

గేయంలో బాలుడు ముసలమ్మకు సహాయం చేసి మంచి పని చేశాడు కదా! మీరు ఏ యే మంచి పనులు చేస్తారో చెప్పండి.

భాషాంశాలు

నేను వాక్యాంత
బిందువును. వాక్యం చివరన
ఉంటాను.

అ) కింది వాక్యాలు చదపండి.

1. తేజ బడికి వెళ్ళాడు.
2. నేను రేపు సినిమాకు వెళ్తాను.
3. మా తోట చాలా అందంగా ఉంటుంది.

పై వాక్యాల చివర చుక్క (.) గుర్తు ఉందికదూ! ఇలా వాక్యం చివరన ఊచే చుక్క (.) ను వాక్యాంతబిందువు (**పూర్వ విరామం**) అంటారు. దీన్ని ఆంగ్లంలో “ఫలస్ట్ పోంట్” అంటారు. ఈ పూర్వ విరామ బిందువు ఉంటే ఆ వాక్యం అక్కడికి పూర్తి అయింది అని అర్థం.

అ) కింది పేరా చదపండి. పూర్వవిరామాన్ని సరైన చోట ఉంచండి.

ఒక అడవిలో కుందేలు ఉంది అది ఆడుకుంటూ కాలుజారి పడింది దాని కాలికి దెబ్బతగిలింది కదలలేక ఏడ్చింది కోతి వచ్చింది కుందేలును ఆసుపత్రికి తీసుకొని పోయింది

నేను స్వల్ప విరామ
బిందువుని. స్వల్ప విరామం
ఇచ్చే చోట ఉంటాను.

ఇ) కింది వాక్యాలను చదపండి. పదాలమధ్య ఉన్న గుర్తును గమనించండి.

1. తోటలో జాము చెట్లు, సపోట చెట్లు, నారింజ చెట్లు, మామిడిచెట్లు ఉన్నాయి.
2. రాము, అంజి, జగ్గ మంచి స్నేహితులు.

పై వాక్యాలు చదివేటపుడు కొన్ని చోట్ల కొద్దిగా ఆపి చదువుతాం కదా! అట్లా ఆపి చదవటాన్ని స్వల్ప విరామం అంటారు. అట్లా స్వల్ప విరామం ఇచ్చే చోట **,** గుర్తు ఉంది కదూ! దీన్ని స్వల్ప విరామచిహ్నం అంటారు. ఆంగ్లంలో ‘కామా’ అంటారు

ఈ) కింది పేరాను చదపండి. స్వల్ప విరామ చిహ్నాన్ని (**కామాను**) సరైన చోట ఉంచండి.

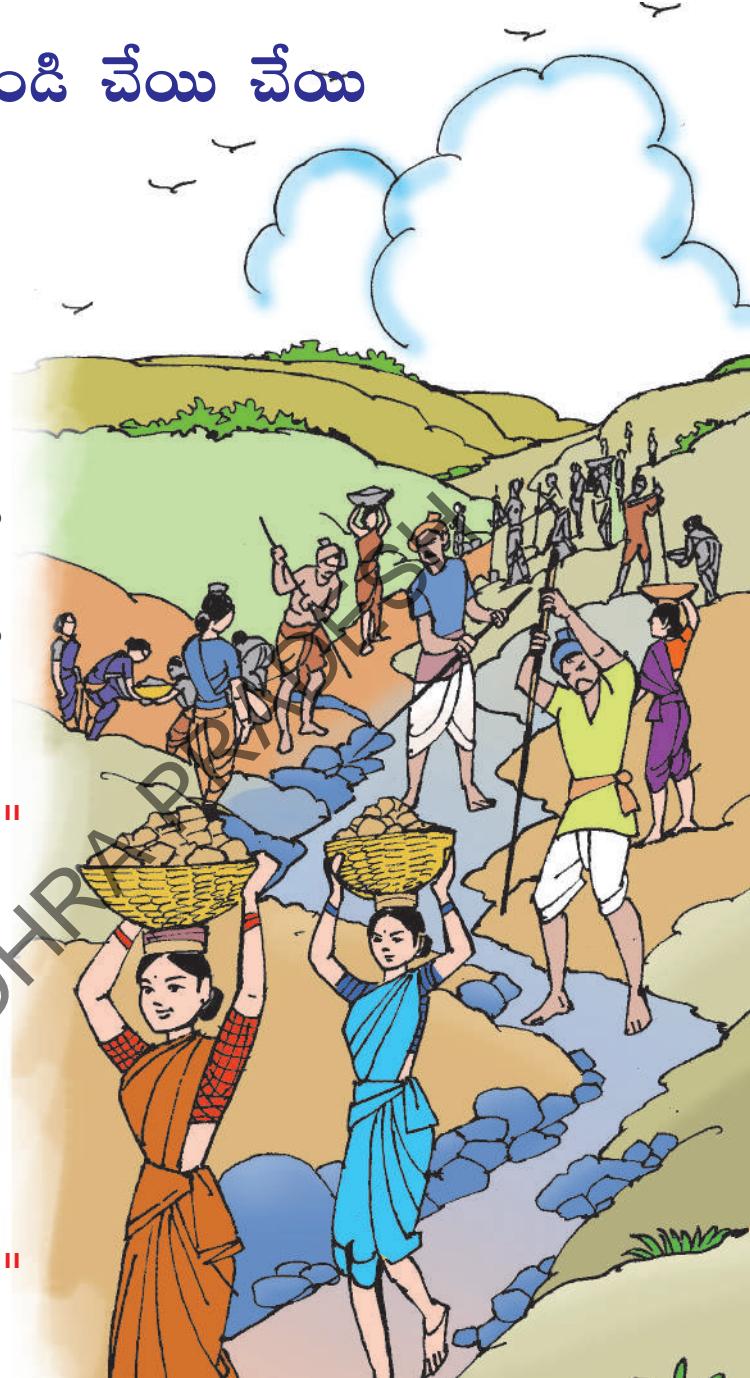
ఒక చెరువులో కప్పులు చేపలు తామరపూలు ఉన్నాయి. అక్కడికి జయ జలజ రాకేష్ వెళ్ళారు. తామర పూలను చూసి ఆనందించారు.

ఈ మాసపు పాట

కలపండి చేయి చేయి

- ప॥ కలపండి చేయి చేయి కలపండి
పదిమంది భుజం భుజం కలపండి
చేయి చేయి కలపండి.
- ప॥ కొండరాళ్ళు పగులగొట్టి కోన చదును చేద్దాం
కోన వెంట దారితీసి రాదారులు వేద్దాం
కొండరాళ్ళు పగులగొట్టి కోన చదును చేద్దాం
కోన వెంట దారితీసి గోదారులు వేద్దాం
కొండ కోన లొంగ దిసి కొల్లలు పండిద్దాం
- ॥ కలపండి ॥**
- ప॥ పాడుకుంటు పనిచేస్తే పదిమందికి లాహిరి
అడుకుంటు పనిచేస్తే అనిపించదు చాకిరి
పాడుకుంటు పనిచేస్తే పదిమందికి లాహిరి
అడుకుంటు పనిచేస్తే అనిపించదు చాకిరి
కలకత్తా కాళీరం కాళీ కన్యాకుమారి
కలిపేస్తాం రైలుదారి కానకోన రహదారి
- ॥ కలపండి ॥**

కవి పరిచయం

దేవులపల్లి వేంకటకృష్ణశాస్త్రి (1.11.1897 – 24.2.1980)

ఆధునిక తెలుగు కవిత్వంలో భావకవిత్వ యుగానికి తలుపులు తెరిచారు. అచ్చమైన తెలుగు కవి. అక్షర రమ్యత, భావనా సౌకుమార్యం, శబ్ద సంస్కరం కృష్ణశాస్త్రి కవిత్వ లక్షణాలు. అందుకనే వారి కవిత్వాన్ని లీలీ ఇంక్ష సముద్రంతో పోల్చారు. ‘కృష్ణపక్షం’, ‘ఊర్పుశి’, ‘ప్రవాసము’ వీరి ప్రసిద్ధ రచనలు. పద్మభూషణ పురస్కారం అందుకున్నారు.

బావిలో నీళ్ళు

అక్షరి - బెర్ధలీ కథ

అక్షర్ ఆస్తానంలో బీర్చుల్ అనే మంత్రి ఉండేవాడు. ఆయన ఏ సమస్యనైనా తన తెలివితేటలతో సులువుగా పరిష్కరించేవాడు.

ఆ రాజ్యంలో ఒక జమీందారు ఉన్నాడు. అతను రైతుకి ఒక బావి అమ్మాడు. ఆ రైతు బావిలో నీళ్ళు తోడుకోవడానికి వెళ్ళాడు. అప్పుడు జమీందారు రైతుని ఆపాడు. “నేను నీకు బావిని అమ్మాను కానీ, అందులోని నీళ్ళు అమ్మలేదు. అవి నావి. ఆ నీళ్ళు కావాలంటే తగిన ధనం ఇచ్చి తోడుకో!” అన్నాడు.

రైతుకి కోపం వచ్చింది. వారిద్దరి మధ్య గొడవ మొదలైంది. న్యాయం కోసం అక్షర్ ఆస్తానానికి వెళ్ళారు. అక్షర్ వారు చెప్పినదంతా విని బీర్చుల్ వైపు చూశాడు. సమస్యను పరిష్కరించమన్నాడు.

బీర్చుల్ కొద్దిసేపు ఆలోచించాడు. జమీందారు వైపు చూసి ఇలా అన్నాడు ‘నరే నువ్వు బావి ఒక్కటే అమ్మాపు, నీళ్ళు అమ్మలేదు కదా!’ జమీందారు సంతోషంగా “అవును” అన్నాడు. బీర్చుల్ అడిగాడు “బావి రైతుదేనా?” జమీందారు “అవును” అన్నాడు.

“నరే, రైతు బావిలో నీ నీళ్ళు ఉన్నాయి. వెంటనే బావిలోని నీళ్ళన్నీ తోడుకొని వెళ్ళిపో లేదా నీళ్ళు పెట్టుకున్నందుకు రైతుకు అద్దె చెల్లించు” అని తీర్మానించాడు.

జమీందారు ముఖం పాలిపోయింది. చేసిన తప్పుకు తలదించుకున్నాడు. రైతుని మోసం చేయాలనుకున్నందుకు తనను క్షమించమని అక్షర్ పాదుషాని వేడుకున్నాడు. రైతు సంతోషించాడు. అక్షర్ బీర్చుల్ని అభినందించాడు.

4. నా బాల్యం

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఉన్నారు. ఏమేం చేస్తున్నారు.
3. మీరు ఇలాంటి సన్నివేశాలు ఎప్పుడైనా చూశారా! దాని గురించి మాట్లాడండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

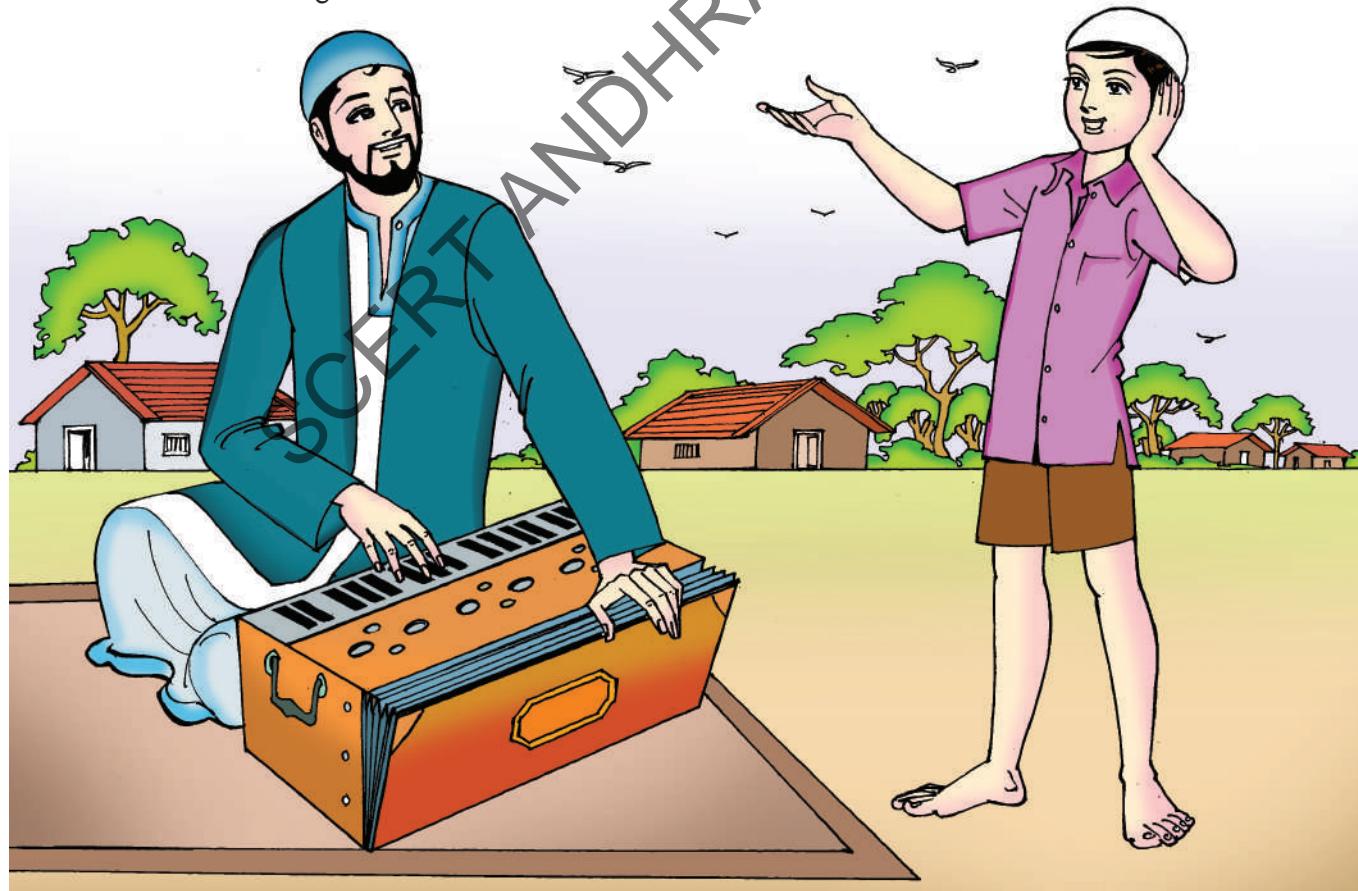

నా బాల్యం

పొన్నెకల్లు తూర్పు వీధిలో సాయిబుల పందిరిగుంజ కూడా పాట పాడుతుందని పేరు. నేను ఆ పందిరి కింద పుట్టాను. నేను పుట్టగానే “అబ్బల్ అజీజ్” అని పిలిచారట మా గారపాడు తాత. మా నాన్నకు ఆ పేరు నచ్చలేదు. “నాజర్” అని పిలవాలని ఆయన ఆశ.

మా గారపాడు మామలూ, అత్తలూ నన్ను “అబ్బల్ అజీజ్” అనీ, పొన్నెకల్లు పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు, అమ్మలూ, అక్కలూ “నాజరూ” అని పిలుస్తూ వచ్చారు. నేను తప్పటడుగులు వేస్తూనే వచ్చిరాని మాటలతో

“హా... అదిగో లేడీ
పరిగెడుతోంది
లేడి బోయెరా
హా... బాణమేయరా” అని పాడుతూ ఎగిరి గంతులేసేవాడినట. గేధ, దున్న తోక వెంటుకలు పీక్కాచ్చి, గడ్డలూ, మీసాలు, బోట్లు పెట్టి
“నేనే బ్రహ్మనురా
పామరులారా
ఓ జనులారా
నేనే బ్రహ్మనురా” అని కూనిరాగాలు తీస్తుండే వాడిని.

అమ్మ నాన్న ఆరుగాలం ఎందనకా, వాననకా, అలుపు సాలుపు లేకుండా కష్టపడేవారు. మా అమ్మ చారెదు గింజలు దంచి, వండి నాకూ మాచెల్లికీ పెట్టడం, మళ్ళీ అంతా పనులకు పోవడం దినచర్యగా జరుగుతుందేది.

నాకు బడిలో వేసే వయసు వచ్చింది. ఎలాగో శ్రమపడి కొత్తలాగూ, కొత్తచొక్కు కుట్టించాడు మా నాన్న. చదువు మూడోనేత్రమనీ కొబ్బరికాయ, ఆకులూ, వక్కలూ పాపలా గురుదక్కిణ గురువుగారికిచ్చి నన్న వీధి బడిలో అప్పగించాడు మా నాన్న.

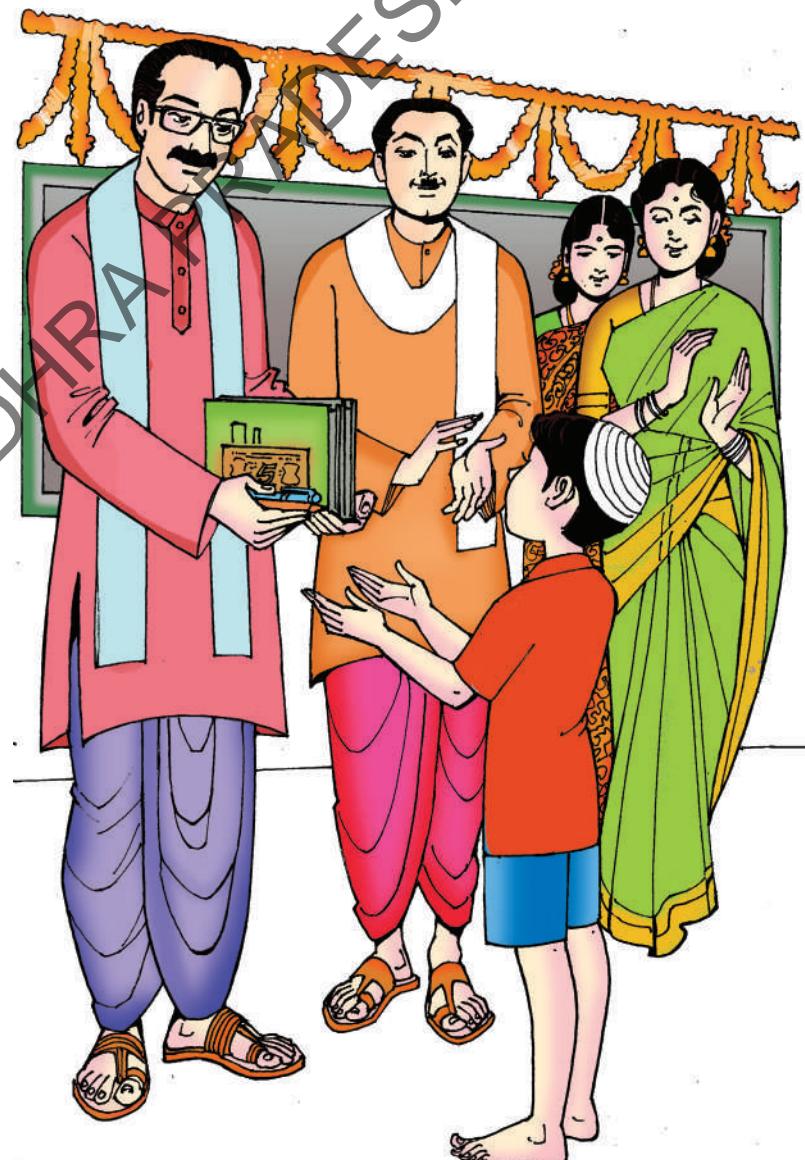
మధ్యహ్నం బడినుండి ఇంటికి వెళ్ళగానే “గింజలు తీసుకొని యింకా మీ నాన్న యింటికి రాలేదు నాయనా! ఇంకా వండలేదు. సాయంకాలం పంతులు గార్చి అడిగి పెందలకడ రా అయ్యా!” అని అమ్మ పాలో, పెరుగో, చల్లో తాగడానికి ఇచ్చేది.

నేను తాగి మూతి తుడుచుకొని “సజ్జ జొన్నలు లేవు గానీ చల్ల తాగీ చదువుకోరా” అని పాడుకుంటూ పోయేవాళ్ళి.

పోర్కోనిస్టు భాదర్ ఒకరోజు మా ఇంటికాచ్చి, మస్తాన్ గారూ మన కుర్రోడు మంచి తెలివరి కలవాడు. ప్రతి, లయ, గానం, మంచి కంఠం కలవాడు. నాతో పంపండి. చదువు, సంగీతం నేర్చించి గొప్పవాళ్ళి చేస్తానన్నాడు. మా నాన్న సరేనన్నాడు.

గోగుపులు గొట్టంతో నీళ్ళ చెంబులో వూదిస్తా, ప్రతి గుక్క నేర్చించేవాడు. ఏడ్వడం, నవ్వడం, కోపంగా మాట్లాడడం, చూడడం, ముఖి ముడవడం, కళ్ళురమడం లాంటివి నేర్చేవాడు. కళ్ళలో కొబ్బరి నూనె వేసి, లైటు వంక చూసి, నీరు కారుతుంటే ఏడుపు డైలాగులు చెప్పించేవాడు.

పారశాల వార్షికోత్సవం వచ్చింది. “ద్రోణ విజయం” అనే చిన్న పాటిక ఆడాము. నేను ద్రోణాచార్యులుగా పద్మాలు, పాటలు పాడాను. మా పంతులు గారు నా వీపు తడుతూ బాగా చదువుకోరా మంచి గాయకుడవూ నటుడవూ అపుతావని, ఐదు రూపాయలు, పుస్తకం, పెన్నిలు బహుమతిగా ఇచ్చారు. అలా నా బాల్యం ఆకలితో ఆటలతో పాటలతో గడిచిపోయింది.

నాజర్ జీవిత విశేషాలు

- పేక్ నాజర్ నిరుపేద ముస్లిం కుటుంబంలో గుంటూరు జిల్లా పొన్నెకల్లు గ్రామంలో 1920 ఫిబ్రవరి 5వ తేదీన జన్మించారు.
- నాజర్ తలడి పేక్ మస్తాన్, తల్లి బీనాబీ.
- తల్లిదండ్రుల, గురువుల ప్రోత్సాహంతో ప్రాచీన జానపద కళారూపమైన బుర్రకథ ప్రక్రియకు నాజర్ కొత్త మెరుగులు దిద్దారు.
- పల్నాటి యుద్ధం, వీరాభిమన్య, బొఖ్సిలి యుద్ధం, అల్లారి సీతారామరాజు, బెంగాల్ కరువు వంటి ఇతి వృత్తాలలో సమకాలీన అంశాలు జతచేసి నాజర్ బుర్రకథలు రూపొందించారు.
- నాజర్ చేసిన కృషిని గుర్తించి భారత ప్రభుత్వం 1986లో పద్మశ్రీ పురస్కారంతో సత్కరించింది.
- నాజర్ 1997 ఫిబ్రవరి 21వ తేదీన మరణించారు.

పదాలు - అర్థాలు

ఆశ	= కోరిక	వార్షికోత్సవం	= సంవత్సరం చివరన
ఆరుగాలం	= ఏడాది అంతా	జరుపుకునే వేడుక	
దినవర్య	= ప్రతిరోజు చేసే పనులు	గుంజ	= రాటు
గురుదక్షిణ	= గురువులకు ఇచ్చే కానుక	పామరులు	= చదువుకోనివారు

కని పరిచయం

పేక్ నాజర్ తన జీవితకథను తానే చెప్పుకున్నట్లుగా అంగడాల రమణమూర్తి అక్షరీకరించాడు. స్వియు చరిత్రాత్మకమైన ఈ కథకు ‘పింజారి’ అని పేరు పెట్టాడు.

ఇవి చేయండి

వినడం - అలోచించి మాట్లాడటం

- మీ తరగతిలో బాగా పాటలు పాడే వారి గురించి చెప్పండి.
- నాజర్ ఏ కళాకారునిగా పేరు పొందాడు?
- పారశాల వార్షికోత్సవంలో మీరు ఏమే పదర్శనలు చేస్తారు?
- నాజర్ గురించి మీకు తెలిసిన విషయాలు చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది పట్టిక చదవండి. పారం ఆధారంగా నాజర్ను ఎవరు ఎలా పిలిచేవారో తెలుపుతూ వాక్యాలు రాయండి.

1. గారపాదు తాత	అబ్బల్ అజీజ్ అని నాజర్ అనీ	పిలిచేవాడు
2. పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు		పిలిచేవారు
3. మామలు, అత్తలు		
4. నాన్నగారు		

ఉదా॥ పెదనాన్నలు, చిన్నాన్నలు నాజర్ అని పిలిచేవారు.

అ) కింది పేరాను చదివి ఇ, ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

హోర్స్‌నిస్ట్ భాదర్ ఒక రోజు మా ఇంటికొచ్చి, ముస్తాన్‌గారూ మన కుర్రోడు మంచి తెలివిగలవాడు. శ్రుతి, లయ, గానం, మంచి కంరం కలమాడు. నాతో పంపండి. చదువు, సంగీతం నేర్చించి గొప్పవాణ్ణి చేస్తాను అన్నాడు.

ఇ) కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. నాజర్ నాన్న పేరేమిటి?
జ. _____
2. “నాతో పదపండి” ఈ మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారు?
జ. _____
3. నాజర్ గురించి భాదర్ ఏమన్నాడు?
జ. _____

ఈ) కింది వాక్యాలలో తప్పు (X), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి?

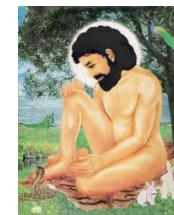
1. అజీజ్ నాజర్కు చదువు, సంగీతం నేర్చుతానన్నాడు. ( )
2. ముస్తాన్ కుమారుడు నాజర్. ( )
3. భాదర్ వయ్యెలిన్ విద్యాంసుడు. ( )
4. నాజర్ మంచి తెలివిగలవాడు. ( )

ఉ) పిల్లలూ! కొండపల్లి బొమ్మల ఆత్మకథను చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

పిల్లలూ! నేను మీ కొండపల్లి బొమ్మను. రంగురంగుల్లో అందంగా ఉంటానని అందరూ నన్ను దాచుకుంటారు. నేను ఏనుగు అంబారీ, దశావతారాలు, తాటిచెట్టు వంటి రూపాలలో ఉంటాను. నన్ను పొణికి కర్తతో తయారుచేస్తారని మీకు తెలుసా! కర్తను బొమ్మగా మలవడంలో ఎంతో కష్టం ఉంటుంది. మా పూర్వికులు రాజస్థాన్ నుండి వచ్చారట. ప్రస్తుతం మేము మన రాష్ట్రంలోని కృష్ణ జిల్లా, కొండపల్లిలో స్థిరపడిపోయాం.

1. కొండపల్లి బొమ్మలు చేసేవారి పూర్వికులు ఎక్కుడి నుండి వచ్చారు?

జ. ....

2. కొండపల్లి ఏ జిల్లాలో ఉంది?

జ. ....

3. కొండపల్లి బొమ్మలను ఏ కర్తతో తయారు చేస్తారు?

జ. ....

పదజాలం

అ) పిల్లలూ! కొండపల్లి బొమ్మ తనను దేవితో తయారుచేస్తారో చెప్పింది కదా! మరి కింది వస్తువులను వేటితో తయారుచేస్తారో జతపరచండి. వాటిని వాక్యాలుగా రాయండి.

1. కుండ

వెదురు

2. అద్దం

ఇనుము

3. బట్ట

మట్టి

4. గునవం

గాజు

ఉదా॥ 1. కుండలు మట్టితో తయారు చేస్తారు. 2. _____

3. _____ 4. _____

పిల్లలూ! పారంలో ఉన్న కింది పదాలను మన రాష్ట్రంలోని పలు ప్రాంతాలలో ఇలా కూడా అంటారని తెలుసుకోండి.

1. గుంజ : రాట, నిట్టడు, స్తంభం

2. చిన్నాన్న : బాబాయి, పినతండ్రి, చిన్నబ్బి, చిన్నాయన

3. బువ్వ : అన్నం, కూడు, మెతుకులు

ఉపాధ్యాయులకు సూచన : ఇలాంటివి మరికొన్ని పదాలను పరిచయం చేయండి.

స్వయంచన

అ) కింది ప్రశ్నలకు సాంత మాటల్లో జవాబులు రాయండి.

- ‘నాజర్’ను ఎవరెవరు ఎలా పిలుస్తారో తెలుసుకున్నారు గదా! మిమ్మటి ఎవరెవరు ఎలా పిలుస్తారో రాయండి.
నా పేరు .....
నన్న మా అమ్మ ....., అని పిలుస్తుంది.
మా నాన్న .....,
మా .....,
.....
- నాజర్ తన అమ్మ, నాన్నల గురించి ఏం చెప్పారో రాయండి.
- భాదర్, నాజర్కు సంగీతం ఎలా నేర్చించాడో రాయండి.

స్వజనాత్మకత

పిల్లలూ! కింది బుర్కథను ఉపాధ్యాయుని సహాయంతో నేర్చుకోండి. మీ స్నేహితులతో కలసి ప్రధర్షించండి.

పల్లవి : వినరా భారత వీరకుమార
విజయం మనదేరా - తందాన తాన
వినరా వీరకుమార
రుణాన్నిలక్ష్మి కథనూ - తందాన తాన

చరణం : చదువులు చక్కగ నేర్చేరా - సై
యుద్ధ విద్యలే నేర్చేరా - సై
శత్రు మూకనే చీల్చేరా - సై
ప్రజలను ప్రేమగ చూసిందా...
వీరనారిగా వెలిసిందా...
భళానంటి భాయి తమ్ముడా
మేల్ భళానోయ్ తందానా...
తరిగిట రుణంతరి తోం

ప్రశంస

‘సాజర్’ బుర్రకథ చెప్పడంలో మంచివేరు పొందాడుగదా! ఇలాంటి కళలను గురించి తెలుసుకొని తరగతి గదిలో మాట్లాడండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలను చదపండి. వాక్యం చివర ఉన్న ‘?’ గుర్తును గమనించండి.

1. బాబూ! నీ పేరేమిటి?
2. గీతా! మీ ఊరు ఏది?
3. నీవు ఏ తరగతి చదువుతున్నావు?
4. లతా! నీవు ఎక్కడికి వెళ్తున్నావు?

పై వాక్యాల చివర ‘?’ గుర్తు ఉందికదా! దీనిని ‘ప్రశ్నార్థకం’ అంటారు. ఈ ‘?’ గుర్తు ఉన్న వాక్యాలను ‘ప్రశ్నార్థక వాక్యాలు’ అంటారు.

“ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఎందుకు, ఏమిటి, ఎలా, ఎవరు” ఇలాంటి పదాలను ‘ప్రశ్నార్థక పదాలు’ అంటారు.

ఈ పదాలు వాక్యాలలో వచ్చినపుడు వాక్యానికి ప్రశ్నార్థకం (?) గుర్తు వస్తుంది.

అ) కింది పేరాను చదపండి. పేరాలో ఈ ‘!’ గుర్తును గమనించండి.

అబ్బో! జూ ఎంత అందంగా ఉందో! అందులో జిరాఫీ ఎంత ఎత్తుగా ఉందో! అమ్మా! సింహాన్ని చూడగానే ఎంత భయమేసిందో! అలాగే పక్కలను చూడగానే ఎంత ముచ్చట వేసిందో! అని ‘జూ’ లో చూసిన విశేషాలను కమల వనజతో చెప్పింది.

పై పేరాలో ‘!’ గుర్తును గమనించారు కదూ! ఇది ఆశ్చర్యాన్ని తెలిపేది. ఈ గుర్తునే ‘ఆశ్చర్యార్థకం’ అంటారు.

ఇ) పై పేరాలో ఆశ్చర్యార్థకం ‘!’ గుర్తు ఉన్న పదాలను గుర్తించి రాయండి.

ఈ మాసపు పాట

బంగారు పాపాయి

ప॥ బంగారు పాపాయి బహుమతులు పొందాలి
పాపాయి చదవాలి మా మంచి చదువు ॥

చ॥ పలుసీమలకు పోయి, తెలివిగల పాపాయి
కళలన్ని చూపించి ఘనకీర్తి పొందాలి
ఘనకీర్తి పొందాలి ఘనకీర్తి తేవాలి

॥బంగారు॥

చ॥ మా పాప పలికితే మధువులే కురియాలి
పాపాయి పాడితే పాములే ఆడాలి
ఏ దేశమేజాతి ఎవరింటిదీ పాప ?
ఎప్పరీ పాపాయి అని ఎల్లరడగాలి

॥బంగారు॥

చ॥ తెనుగుదేశము నాది, తెనుగుపోపను నేను
అని పాప జగమంతా చాటి వెలయించాలి
మా నోములప్పడు మా బాగా ఘలియించాలి

॥బంగారు॥

భోజు కవి పరిషయం

మంచాళ జగన్నాథరావు (1921-1985)

మంచాళ జగన్నాథరావు కవి, సంగీత విద్యాంసులు. ప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారుల కృతులకు స్వర రచన చేసారు.

ఈ మానవు కథ

బంగారు మొలక

అనగనగా ఒక రాజు. ఆ రాజు ప్రజలను చక్కగా పరిపాలించేవాడు. సమయం దౌరికినప్పుడల్లా రాజ్యంలో పర్యాటించేవాడు. ప్రజల కష్టానుభాలను తెలుసుకొనేవాడు. ఎప్పటిలానే ఒకరోజు రాజు పర్యాటనకు బయలుదేరాడు. ఒక గ్రామం పొలిమేరలో రాజుకి మామిడి మొక్కతో ఒక ముసలివాడు కనిపించాడు. రాజు ఆ వృద్ధుడిని గమనిస్తున్నాడు. అతను మామిడి మొక్కను నాటి, దానికి నీరు పోయసాగాడు.

రాజు మనసులో ఒక ఆలోచన మెదిలింది. ఈ మొక్క ఎప్పుడు చెట్టువుతుంది? కాయలు కాస్తుంది? ఈ ముసలివాడు ఎప్పుడు వాటిని తింటాడు? రాజుకు నవ్వు కూడా వచ్చింది. తాతను అడిగాడు.

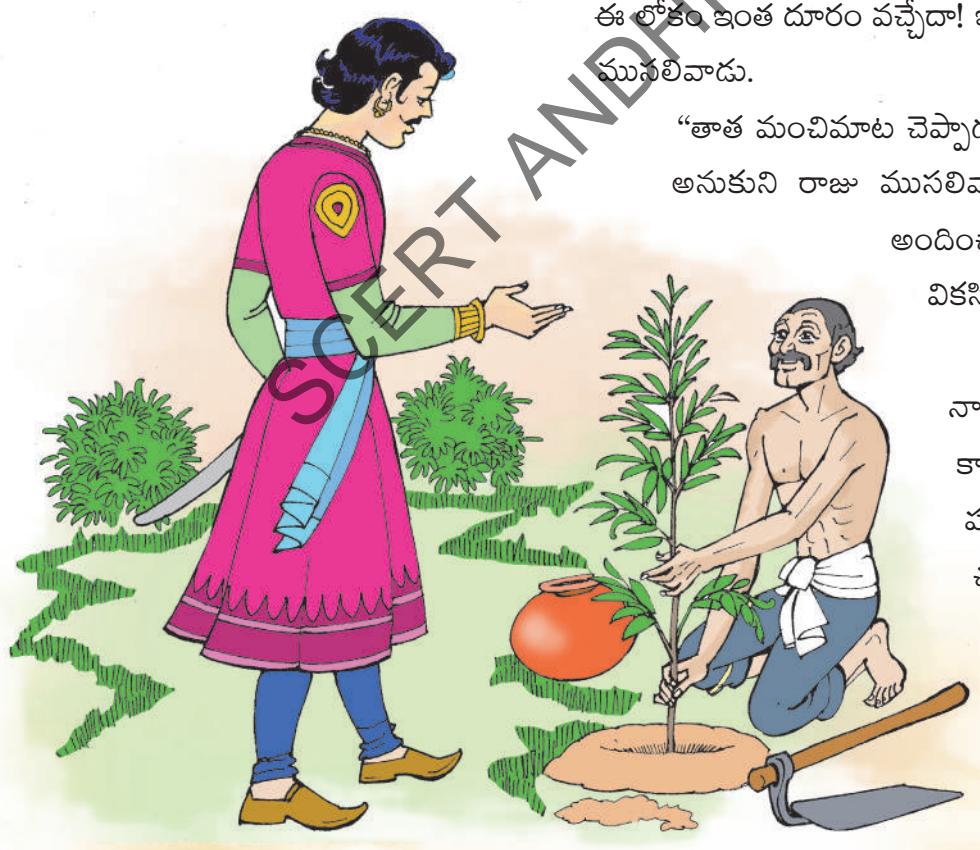
“తాతా నీవు ఎంత అమాయకుడివి. ఇప్పుడు మామిడిమొక్క నాటుతున్నావు. ఇది పెద్దదవ్వాలి. పెద్దదవ్వాలి. దానికి కాయలు కాయాలి. ఇది ఎప్పటికి జరిగే పని? అప్పటిదాకా నీవు బతికిఉంటావా?”

రాజు మాటలు విని ముసలివాడు బోసినోటితో నవ్వాడు. “రాజు! ఈ మొక్క నాటేది నాకోసం కాదు. అప్పటివరకు బతికి ఉండనని నాకు తెలుసు. ఇది పెద్దదయి కాయలు కాస్తే నా కొడుకు తిరటాడు. నా కూతురు తింటుంది. నా మనుమలు తింటారు. వారి పిల్లలు తింటారు. జనం తింటారు.

ఎన్నడో మన తాతలు నాటిన మొక్కలే ఇప్పటికి చెట్లయి పులాలు ఇస్తున్నాయి. వాటినే మనం తింటున్నాంకదా! ఏపని అయినా మనకోసమే చేయవలసిన పనిలేదు. రేపటికోసం కూడా చేయాలి. ఎవరికోసం వారు ఆలోచించుకుంటే ఈ లోకం ఇంత దూరం వచ్చేదా! ఇంత అభివృద్ధి ఉండేదా!” అన్నాడు ముసలివాడు.

“తాత మంచిమాట చెప్పాడు. తాత మనసు చాలా మంచిది” అనుకుని రాజు ముసలివాడికి పాతిక బంగారు నాటేలు అందించాడు. తాత ముఖం ఆనందంతో వికసించింది.

“చూశావా! రాజు! ఈ మొక్క నాటినరోజే బంగారు కానులు కాసింది” అంటూ తాత సంబర పడిపోయాడు. అతని సంబరం చూసి రాజు కూడా ఆనందించాడు.

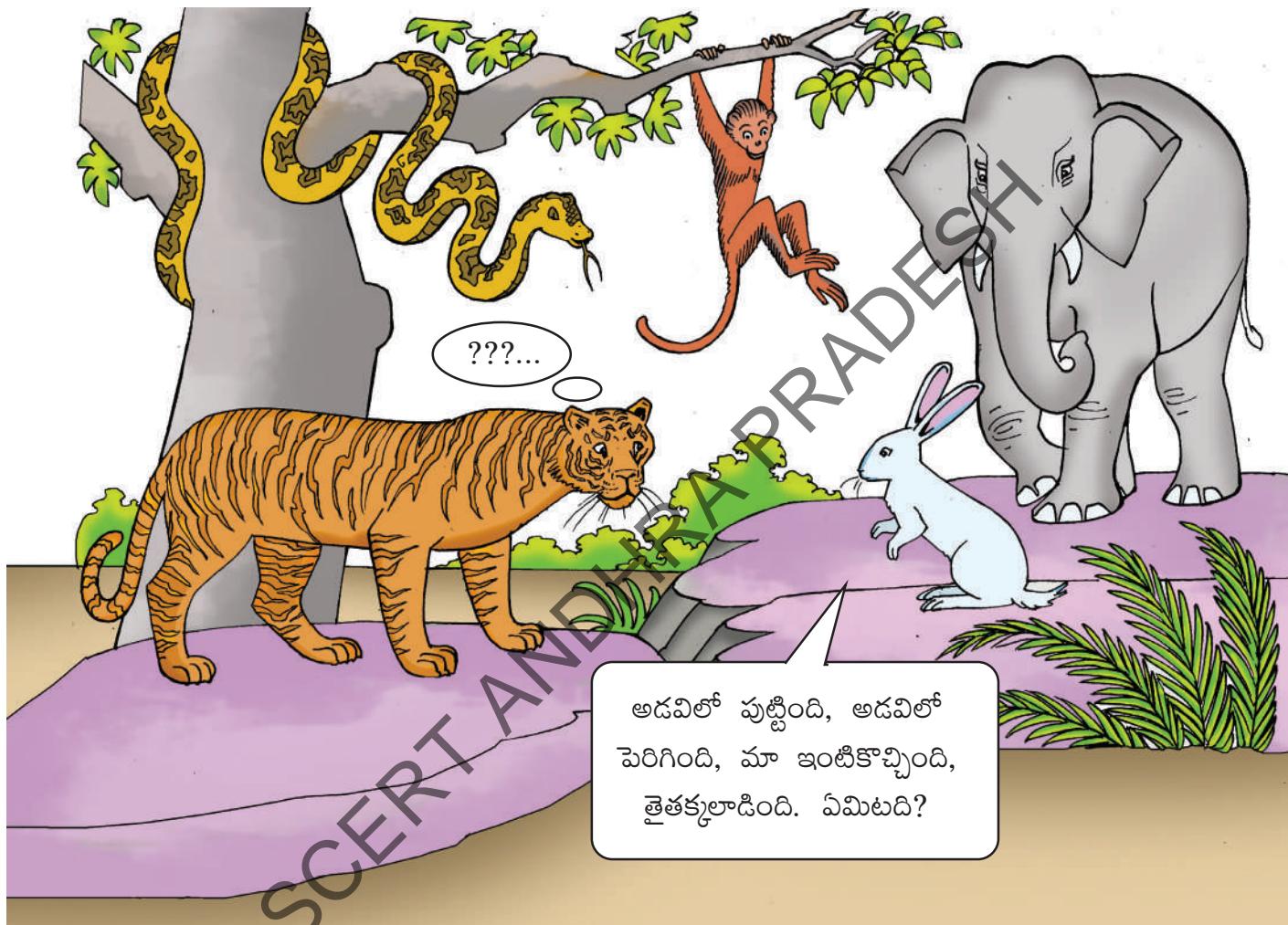

Y6M4A5

5. పొడుపు - విడుపు

చిత్రం మాడండి - అలోచించి మాట్లాడండి

అడవిలో పుట్టింది, అడవిలో
పెరిగింది, మా ఇంటికొచ్చింది,
తైతక్కులాడింది. ఏమిటది?

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఏయే జంతువులు ఉన్నాయి? ఏం వేస్తున్నాయి?
3. కుందేలు ప్రశ్నకు మీర్తెతే ఏం జవాబు చెబుతారు?

పిల్లలు! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

పాడుపు - విదుపు

వేనవి సెలవుల్లో గిరి, సూరి వాళ్ళ మామయ్య గారి ఊరు వెళ్ళారు. రోజంతా సీతి, వెంకిలతో తోటలో సరదాగా గడిపారు. దీపాలు పెట్టే సమయానికి ఇంటికి వచ్చారు. అందరూ కలిసి భోజనం చేశారు. మామయ్య కుర్చీలో కూర్చోని దినప్రతిక చదవసాగాడు. సూరి అన్నయ్య గిరి వసారాలో

చందమామ కథల పుస్తకాన్ని చదువుకుంటున్నాడు. సూరి, సీతి, వెంకి సడవలోని మంచం మీద పడుకున్నారు.

వాళ్ళకు నిద్ర పట్టలేదు. వాళ్ళు ఇలా మాట్లాడుకోసాగారు.

సూరి : సీతి, వెంకి నేనొక

కథ చెబుతాను వింటారా !

వెంకి : ఏం కథ చెబుతావు ?

సీతి : ఎప్పుడూ కథలేనా ? ఇంకేమైనా చెప్పు.

సూరి : అయితే పాడుపు కథలు చెప్పుకుందామా?

సీతి : ఆ... ఆ... పాడుపు కథలే! చెప్పుకుందాం.

వెంకి : కథ చెబుతాన్నావు?

సూరి : ఇదీ కథ లాంటిదే. తమాషాగా ఉంటుంది. విను.

సీతి : అయితే పాడుపు కథను నేను మొదలుపెట్టనా?

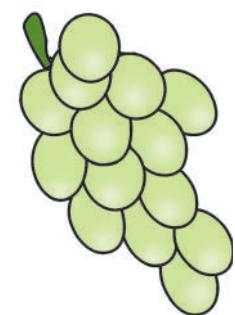
సూరి : సరే ! మొదలుపెట్టు

సీతి : తీసే కొద్ది పెరిగేదేమిటి?

సూరి : చెప్పనా! చెప్పనా?... నుయ్య... అవునా?

- సీతి** : కాదు. నేను చెప్పునా...
చెప్పేస్తున్నా.. గౌయ్య
- వెంకి** : అవను గౌయ్య.
- సూరి** : ఆ! “సుయ్య” మాత్రం పెరగదా ఏమిటి?
- సీతి** : సరే ఈసారి నువ్వు పొడుపు కథ పొడు, చూద్దాం.
- సూరి** : “వెండి గౌలుసు వెయ్యడమే గాని, తియ్యలేము” ఏమిటో చెప్పుకో!
- సీతి** : ఏంటబ్బా!
- వెంకి** : నేను చెప్పునా?... హరం కదూ!...
- సూరి** : కాదు... నువ్వు చెప్పు సీతి.
- సీతి** : ఆ! గోడ కదూ!
- సూరి** : కాదు... కాదు... ముగ్గులు.
- సీతి** : అదెట్లూ?
- సూరి** : ముగ్గును వెయ్యగలం గానీ, తియ్యగలవేమిటి? ముగ్గులు వెండి గౌలుసుల్లా ఉంటాయి కదా!
- సీతి** : ఈసారి నేనొక పొడుపు కథ పొడవనా! నూరు చిలకలకు ఒకటే ముక్కు ... ఏమిటో చెప్పుకోండి?
- వెంకి** : ఉల్లిపాయ... కదూ!
- సూరి** : ఉల్లిపాయకు ముక్కు ఉంటుందా!
- సీతి** : నేనే చెబుతాను... పళ్ళ గుత్తి...
- సూరి** : పళ్ళ గుత్తి అయితే, ముక్కు ఎదమ్మా!
- సీతి** : పళ్ళ గుత్తిలో ఉండే కాడే ముక్కు
- వెంకి** : ఈసారి నేనొక పొడుపు కథ పొడుస్తాను... మీరు విప్పండి. చూద్దాం.
- సూరి** : సరే! విప్పుతాం. పొడు,
- వెంకి** : పచ్చ చొక్కు వాడు చొక్కు విప్పుకొని నూతిలో పడ్డాడు - దీన్ని విప్పండి.
- సీతి** : జామ పండు కదూ!
- సూరి** : జామ పండు నూతిలో పడుతుందా! ఏమిటి?
- సీతి** : నూతి దగ్గర జామ చెట్టు ఉంటే పడదా?
- వెంకి** : సరే! నువ్వు చెప్పు సూరి!
- సూరి** : అది... అరటిపండు.
- సీతి** : అదెలా!
- సూరి** : అరటిపండు తొక్క తీస్తారు. నోట్లో వేసుకుంటారు.
- సీతి** : ఓహో! నోరు ‘సుయ్య’ అన్నమాట.
- వెంకి** : అవను.
- సూరి** : నేను మరొక్కటి పొడుస్తాను. వినండి మరి... ఇంట్లో కలి... ఒంట్లో కలి... ఏమిటో చెప్పుకోండి.

వెంకి : ముందు నువ్వు ఒకటి విప్పు ... మిగతావి మేం చెబుతాం.

సూరి : ఇంట్లో కలి ... అంటే 'రోకలి'. ఇప్పుడు చెప్పుకోండి.

సీతి : ఒంట్లో కలి ... అంటే ఆకలి కదూ!

సూరి : సరే! సరే! బాగానే చెప్పారు. ఇప్పుడు మరో ఆట ఆడుకుందామా! గొలుసుకట్టు ఆట. ఇది ఇంకా బాగుంటుంది.

వెంకి : సరే! మొదలుపెట్టు.

సూరి : నేను ప్రశ్న వేస్తాను మీరు సమాధానం చెప్పాలి.

సీతి : సరే! అలాగే

సూరి : నువ్వు ఎక్కడికెళ్లావు?

ఏటికి
ఏ ఏరు?
పాలేరు
ఏ పాలు
మేక పాలు
ఏ మేక?
కొమ్మెక.
ఏ కొమ్ము
.....
.....

ఇంతలో అమ్మ పదుకోమని కేకేసింది. ముగ్గురూ నిద్రలోకి జారుకున్నారు. పిల్లలూ! సూరి, సీతి, వెంకి ఆడిన గొలుసుకట్టు ఆటను మీరు కొనసాగించండి, మరి!

పదాలు - అర్థాలు

నుయ్య

= బావి

ప్రారంభించు = మొదలుపెట్టు

ఏరు = నది

కవి పరిచయం

చింతా దీక్షితులు (25.8.1891– 25.8.1960)

కవి, కథకులు, విద్యావేత్త. తెలుగులో బాలసాహిత్యానికి తొలితరం మార్గదర్శకుల్లో ముఖ్యులు. గిరిజనుల గురించీ సంచార జాతుల గురించీ తెలుగులో కథలు రాసిన తొలి రచయిత. ‘వికాదశి’, ‘శబరి’, ‘వటీరావు కథలు’, ‘లక్ష్మిదత్తులు’ ఆయన రచనలు. జానపద గేయాలు సేకరించారు.

వినదం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- పారంలోని చిత్రాలలో ఎవరెవరు ఉన్నారో చెప్పండి.
- ఈ పారంలోని సంభాషణలు ఎవరెవరి మధ్య జరిగాయో దేని గురించి జరిగాయో చెప్పండి.
- మీ పెద్దల దగ్గర పొడుపు కథలు ఎప్పడైనా విన్నారా? అవేమిలో మీకు తెలిసినవి చెప్పండి.
- పారంలో అరటి పండు, జామపండు లాంటి పండ్లు వచ్చాయి. మీకు ఏవ పండ్లంటే ఇష్టమో చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) పారం ఆధారంగా ఈ మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో రాయండి.

1. “ఎప్పుడూ కథలేనా! ఇంకేమైనా చెప్పు”

జ. _____

2. “నరే! మొదలుపెట్టు.”

జ. _____

3. “ఆ! ఉల్లిపాయకదూ!”

జ. _____

4. “బహో! నోరు నుయ్య అన్నమాట.”

జ. _____

అ) కింది కథను చదవండి. పొడుపుకు విడుపు చెప్పండి.

కుందేలు నక్కబావ పెండ్లికి బయలుదేరింది. దారిలో కుందేలుకు దాహం వేసింది. నీటిని వెతుకుతూ వాగు చేరింది. నీరు తాగబోయింది. ఇంతలో ఒక పులి వచ్చింది. “ఆగు! ఈ వాగు నాది! నువ్వు నీళ్ళు తాగాలంటే నా ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పాలి. చెప్పలేకపోతే నిన్ను తిని నా ఆకలి తీర్చుకుంటాను” అంది. కుందేలు నరే అంది.

తెల్లని పాలంలో
నల్లని విత్తనాలు
చేత్తో చల్లుతారు
నోటితో ఏరుతారు

చెయ్యని కుండ
పాయ్యని నీళ్ళు
వెయ్యని సున్నం
తియ్యగనుండు

పైనొక పలక
కిందొక పలక
పలకల నడుము
మెలికల గిలక

అంతులేని చెట్టుకు
అరవై కొమ్మలు
కొమ్మ కొమ్మకు కోటిపువ్వులు
పువ్వుల్లో రెండే కాయలు

ఇలా పులి అడిగిన అన్ని ప్రశ్నలకూ కుందేలు జవాబులు చెప్పింది. హాయిగా నీరు తాగి వెళ్ళిపోయింది.

కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. కుందేలు ఎక్కడికి బయలుదేరింది?

జ. _____

2. కుందేలు వాగు దగ్గరకు ఎందుకు వెళ్ళింది ?

జ. _____

3. పై కథలో పూర్వవిరామానికి (.) ముందున్న పదాలు రాయండి.

జ. _____

4. పై కథలో ద్విత్యాక్షరాలున్న పదాలు రాయండి.

జ. _____

పదజాలం

అ) పాఠంలో ఆకలి - రోకలి వంటి ప్రాస పదాలు ఉన్నాయి కదా! అలాంచివే మరికొన్ని కింది పట్టికల్లో రాయండి.

1. గెలుపు   2. బరువు   3. తెలుగు   4. హశిరము

తెలుపు _____

5. చినుకు   6. పెరుగు   7. పలుకు   8. చిలక

_____

ఆ) కింది పరుసలలో సంబంధం లేని పదాన్ని గుర్తించి దానికి ‘○’ చుట్టుండి.

ఉదాః	1. పుస్తకం	పెన్నిలు	బలపం	జామపండు
2.	చింతపండు	బొప్పాయి పండు	దానిమ్మపండు	అరటిపండు
3.	రామచిలుక	ఏనుగు	పిచ్చుక	నెమలి
4.	ఆవు	మేక	ఎద్దు	బాతు
5.	బెండకాయ	తోటకూర	గోంగూర	పాలకూర
6.	వేపచెట్టు	మరిచెట్టు	బచ్చలితీగ	రావిచెట్టు

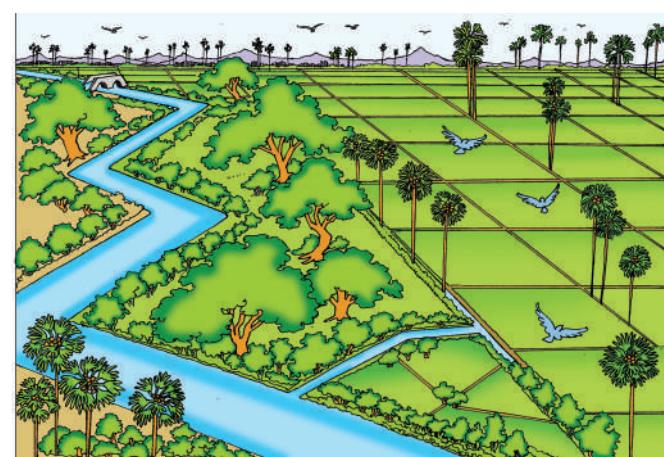
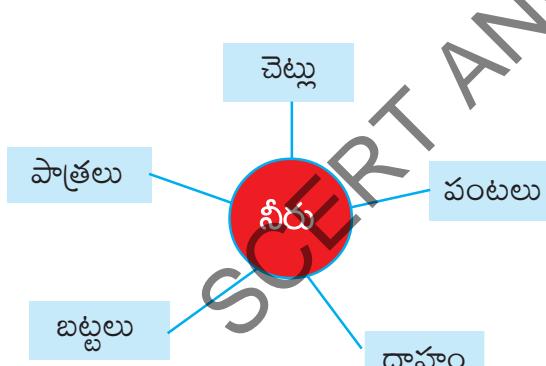
ఇ) కింది ఆధారాలను బట్టి 'లు' తో అంతమయ్యే పదాలు రాయండి. అలాంటివి మరికొన్ని తయారు చేయండి.

1. వినడానికి ఉపయోగపడేవి	ఉదా:	<input type="text"/> చె	<input type="text"/> వు	లు
2. నిద్రలో వచ్చేవి		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు
3. వేసవిలో వచ్చేవి		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు
4. పక్కలకు ఉండేవి		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు
5. విల్లలకు ఇష్టమైనవి		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు
6.		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు
6.		<input type="text"/>	<input type="text"/>	లు

స్వయంచన

గ) కింది ఆధారాలతో నీటి వల్ల కలిగే ప్రయోజనాలు రాయండి.

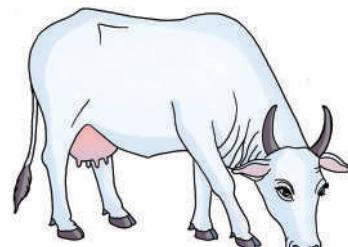
ಅ) ಕೀಂದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಜವಾಬ್ದಿ ರಾಯಂದಿ.

1. ఈ పాతంలో సంభాషణలు ఎవరెవరి మధ్య జరిగాయో రాయండి.
  2. ఈ పాతంలో పిల్లలు వేటి గురించి మాట్లాడుకున్నారు?
  3. మీకు తెలిసిన కొన్ని పొదువు కథలు రాయండి.
  4. ఈ పాతంలో పిల్లలు పొదువు కథలు, గొలుసుకట్టు ఆటలు ఆడారుగదా! మీరు ఏమే ఆటలు ఆడతారో రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది ఆధ్యారాలతో పొడుపు కథలను తయారుచేయండి

..... నాలుగు కాళ్ళు జంతువును
..... తియ్యటి పాలూ ఇస్తాను
..... అంబా అంబా అంటాను
..... ఎవరిని? నేనెవరినీ?

పండ్లలో రాజును నేను
తియ్యగా ఉంటాను నేను
ఎవరిని? నేనెవరినీ?

ప్రశంస

మీరు మీ స్నేహితులు కలిసి పొడుపు కథలు, గొలుసుకట్టు ఆట ఆడండి. బాగా ఆడిన వారిని అభినందించండి.

ప్రాజెక్టుపని

పారంలో పొడుపు కథలు విన్నారు కదా! అలాంటి మరికొన్ని పొడుపు కథలను సేకరించి తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలు చదవండి. గీతగీసిన పదాలు గమనించండి.

1. శ్రీను, గణపతి, రాజు బజారుకు వెళ్ళారు.
2. రవి పెన్ను, పుస్తకం, పెన్నిలు కొన్నాడు.
3. జామ చెట్టుపై రామచిలుక, పావురం వాలాయి.

పై వాక్యాలలో గీతగీసిన పదాలు మనుషుల పేర్లు, వస్తువుల పేర్లు, పక్కల పేర్లను తెలియజేస్తున్నాయి కదూ! ఇలా పేర్లను తెలిపే పదాలను “నామవాచకాలు” అంటారు.

అ) కింది పట్టికలో మీకు తెలిసిన మనుషుల పేర్లు, జంతువుల పేర్లు, పక్కల పేర్లు రాయండి.

మనుషుల పేర్లు	జంతువుల పేర్లు	పక్కల పేర్లు
ఉదా॥ అంజలి	ఉదా॥ కుక్క	ఉదా॥ నెమలి
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

ఈ మాసపు పాట

చందులు

అందమైన చందులు
అందరాని చందులు
అమ్మా నా చేతిలోని
అధ్వరులో చికిత్సాదే ॥అందమైన॥

రెక్కలు నాకుంటేనా
ఒక్క ఎగురు ఎగిరిపోనా?
నెలవంకతొ అటలాడి
నీ వాడికే తిరిగి రానా? ॥అందమైన॥

గున్నమావి కొమ్మలో
సన్నజాజి రెమ్మలో
నక్కిసక్కి దొంగల్లే
నన్న చూచి నవ్వినాదే ॥అందమైన॥

లక్కలేని చుక్కలకీ
చక్కపర్తి చందులు
నీలి నీలి మబ్బలలో
తేలిపోపు చందులు ॥అందమైన॥

కవి పరిచయం

నందూరి రామమోహనరావు (24.4.1927 – 2.9.2011)

కవి, అనువాదకులు, గౌప్య భావుకులు, ‘మారివిల్లు’ ఆయన రచించిన బాలగేయాల సంపుటం. ‘నరావతారం’, ‘విశ్వరూపం’ల ద్వారా విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని సులభమైలో పారకులకు పరిచయం చేశారు. ‘విశ్వదర్శనం’, ‘అక్షరయూత్త’ వంటి రచనలతో పాటు మార్క్యోయిన్ రచించిన ‘టామ్ సాయర్’, ‘హకల్ బెరిఫిన్’ వంటి అనువాదాలు కూడా చేశారు.

ఈ మాసపు కథ

వికటకవి

- తెనాలి రామకృష్ణ కథలు

కృష్ణతీరంలో గార్లపాడు అనే ఊరు ఉంది. ఆ ఊరిలో రామయ్య మంత్రి అనే పండితుడున్నాడు. అతని భార్య లక్ష్మణ్ణ. వారి కుమారుడు రామకృష్ణుడు. చిన్నతనంలో రామకృష్ణుని తండ్రి మరణించాడు. మేనమామ అతన్ని తెనాలికి తీసికొని వచ్చాడు. రామకృష్ణుని బడిలో వేశాడు.

రామకృష్ణుడు చదువుకునేవాడు కాదు. బడికి పోయేవాడు కాదు. పొద్దున్నే ఇంటి నుంచి బయలుదేరి అటూ ఇటూ తిరిగేవాడు. సాయంత్రం ఇంటికి చేరేవాడు. చదువు లేదు. అల్లరి ఎక్కువ. పెద్దవాడవుతున్నాడు.

ఒకరోజు రామకృష్ణుడు అలా తిరుగుతున్నాడు. అతనికి ఒక సాధువు ఎదురయ్యాడు. సాధువుకు ఎందుకో రామకృష్ణుడి మీద దయ కలిగింది. అతన్ని దగ్గరికి పిలిచాడు. “నాయనా! నీకు ఒక మంత్రం చెప్పాను. కాళికా దేవి గుడికి వెళ్ల. అక్కడ అమ్మవారిని పూజించు. ఈ మంత్రం జపించు. నీకు మేలు కలుగుతుంది” అని చెప్పాడు.

రామకృష్ణుడు మంత్రం నేర్చుకున్నాడు. ఆ మంత్రాన్ని పరీక్షించాలనుకున్నాడు. కాళికాదేవి గుడికి వెళ్లాడు. అమ్మవారి ముందు కూర్చున్నాడు. మంత్రం చదువుతూ కూర్చున్నాడు. పగలు గడిచిపోయింది, రాత్రి గడిచిపోయింది. రామకృష్ణుడు మంత్రం చదువుతూనే ఉన్నాడు. కాళికాదేవి ప్రత్యక్షమయ్యాడి.

కాళికాదేవి రెండు చేతుల్లో రెండు పాతలున్నాయి. ఆమె రామకృష్ణుని పిలిచింది. “నాయనా! ఇవిగో రెండు పాతలు. ఒక దానిలో పాలున్నాయి. మరొకదానిలో పెరుగు ఉంది. పాలు తాగితే గొప్ప పండితుడివుతావు. పెరుగు తాగితే ఐశ్వర్యవంతుడివుతావు. నీకేం కావాలో కోరుకో” అంది.

రామకృష్ణుడు సందేహంగా చూశాడు. ‘అమ్మ’ ఆవి అసలు ఎలా ఉన్నాయో నాకు తెలియదు. ఆ రెండూ ఇప్పు. ఒకసారి చూసి చెప్పాను అన్నాడు.

దేవి ఇచ్చింది. రామకృష్ణుడు ఒకసారి పాల గిన్నె వైపు చూశాడు. ఒకసారి పెరుగు గిన్నె వైపు చూశాడు. ఒకసారి అమ్మవారిని చూశాడు. ఒక్కసారే పాలు, పెరుగూ నోట్లో పోసుకున్నాడు.

కాళికాదేవికి కోపం వచ్చింది. “ఇదేం పని? నీవు వికటకవి అవుతావు ఫో” అంది.

రామకృష్ణుడు దేవి కాళ్లపై బధాడు: క్షమించమన్నాడు. ధనం లేని పాండిత్యం, పాండిత్యం లేని ధనం రెండూ వ్యర్థమే. అందుకే రెండూ కావాలన్నాడు. తల్లి! దయ చూపించమని వేడుకున్నాడు.

కాళికాదేవికి దయ కలిగింది.

ఆశీర్వదించింది. ఈ తెనాలి రామకృష్ణుడే వికటకవిగా ప్రసిద్ధుడు. వికటకవి తిరగవేసి చదవండి. మళ్లీ వికటకవి అవుతుంది. రామకృష్ణుడు రాయల వారి ఆస్తానంలో చేరాడు. అష్ట దిగ్బిలలలో ఒకడయ్యాడు. గొప్ప కావ్యాలు రాశాడు. తెనాలి రామకృష్ణుడన్నా రామలింగడన్నా ఒకరే.

అతన్ని గురించి ఎన్నో కథలున్నాయి. తెలుసుకోండి.

6. మేమె మేకపిల్ల

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిఖేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారు?
3. మీ తోటి పిల్లలతో మీరు ఎలా ఉంటారు?

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

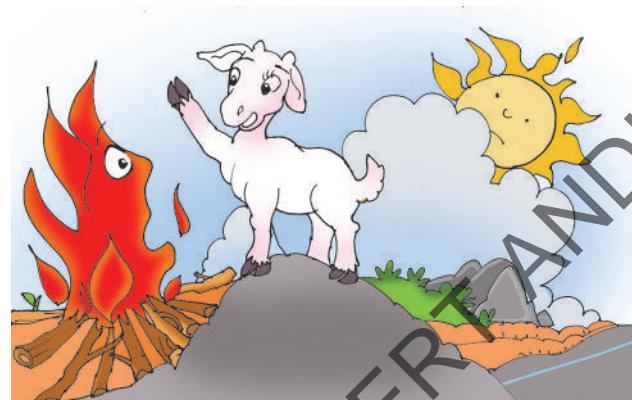
మేమే మేకపిల్ల

అనగనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊళ్లో ఒక మేక. ఆ మేకకు నాలుగు పిల్లలు. నాలుగోదాని పేరు ‘మేమే’. దానికి తొందరెక్కువ. మాట వినదు.

ఒకరోజు మేమేకి ధీల్లీరాజును చూడాలని బుద్ధి పుట్టింది. లేడికి లేచిందే పరుగు కదా! అమ్మక చెప్పింది రాజును చూడడానికి ధీల్లీ వెళుతున్నానని. ‘నువ్వు చిన్నదానివి. అంతదూరం వెళ్లలేవు’ అంది అమ్మ మేక. కాని మేమే వింటేనా. బయలుదేరింది.

‘ధీల్లీ వెళదాం - రాజును చూడ్దాం’ అని పాడుకుంటూ పరిగెత్తసాగింది.

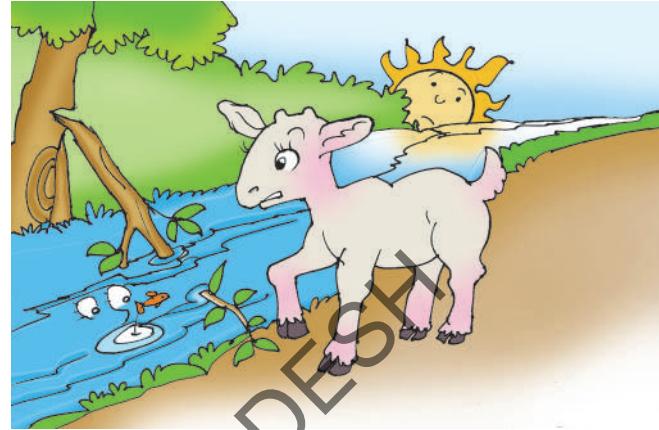
మధ్యలో ఒక ఏరు వచ్చింది. దానికి అడ్డంగా ఒక కొమ్మ పడి ఉంది. ‘మేకపిల్ల, మేకపిల్ల ఎక్కడికెళ్తున్నావు’, ‘ధీల్లీకెళుతున్నా, రాజును చూస్తా’ అంది. ‘సరే వెళ్లు, కాని ముందు ఈ కొమ్మ నాకు బరువుగా ఉంది. ఆకులన్నీ తీసేసెయ్యవా!’ అంది ఏరు.

మేమే మళ్లీ పరిగెత్తింది. ఒక చెట్టు ఎదురైంది. దాని చుట్టూ ఒక ముళ్ల కంచె. చెట్టుమీదుగా వచ్చేగాలికి కంచె అడ్డం. గాలి అడిగింది మేమేని. ‘మేకపిల్ల, మేకపిల్ల ఎక్కడికి అలా పరుగెత్తుతున్నావు’.

‘అందరూ అడిగేవాళ్లేనమ్మా. నాకేమీ పనిలేదా. మీకు జవాబులు చెప్పుడమేనా నా పని?’ అంది మేమే.

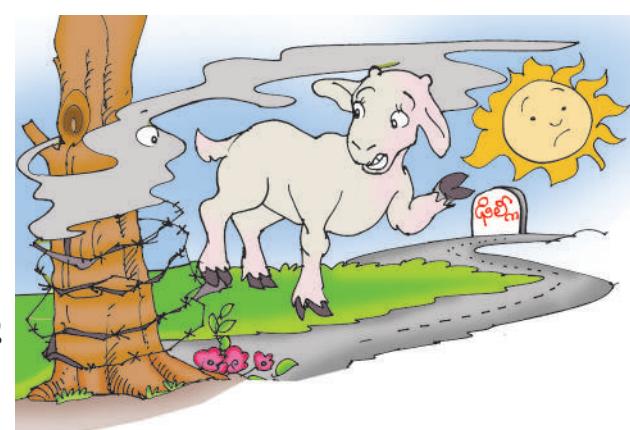
‘సరేలే. కొంచెం ఈ కంచె జరపవూ. నాకు ముళ్లు గుమ్మకుంటున్నాయి’ అంది గాలి.

‘అమ్మా! నాకు తీరికలేదు. ధీల్లీకి పోవాలి, రాజును చూడాలి’ అని పరిగెత్తింది మేమే.

తోపలో ఒక మంట కనిపించింది మేమేకి. అది ఆరిపోతూ ఉంది. మంట కూడా ఏరులాగే ఎక్కడికి పోతున్నావని అడిగింది మేమేని. అదే జవాబు చెప్పింది మేమే. “నేను ఆరిపోతున్నాను. ‘కొంచెం నాలుగు పుల్లలు ఎగదోయమ్మా’ అని అడిగింది మంట.

‘అమ్మా! ధీల్లీకి వెళ్లాలి, రాజును చూడాలి. నాకు తీరిక లేదు పో’ అని కసురుకొన్నది మేమే.

‘నేను ధీల్లీ వెళుతున్నా, రాజును చూడాలి. తీర్కేలేదు. ఫో ఫో’ అని చీదరించుకుంటూ పరిగెత్తిపోయింది మేమే.

అలా అలా మేమే ధీల్లీలో అడుగుపెట్టింది. అంతా జనం. రాజెవరు? ఎక్కడుంటాడు? ఎలా తెలుసుకోవాలి? ఎటు వెళ్లాలి? అంతా గందరగోళం.

అంతలో దానికి ఒక మనిషి ఎదురయ్యాడు. మేమే అతన్ని అడిగింది ‘ధీల్లీ రాజును చూడాలి నేను, నాకు తోవ చూపించు’. ‘ఖహో అలాగా, నేను రాజు దగ్గరే ఉంటా. నాతోరా చూపిస్తా’ అని ఆ మనిషి మేమేని చంకనెత్తుకున్నాడు. అతను రాజుగారి వంటవాడు. ఈరోజుకు భలే కూర దొరికిందిలే అని సంతోషపడ్డాడు.

మేమేని వంటగదిలోకి తీసుకొని వెళ్లాడు. దాన్ని ఒక పెద్ద నీళ్ల కాగులో పెట్టాడు మూతపెడుతూ దానికి చెప్పాడు, ‘ఇక్కడే ఉండు. లేకపోతే ఎవరైనా ఎత్తుకుపోగలరు.’

మేమేకి భయంగానే ఉంది. వంటమనిషి వాలకం దానికి నచ్చలేదు.

‘భలే భలే మేక పిల్లండి, ఇవ్వాళ ఇదే కూరండి’ అని పాడుకుంటూ వెళ్లాడు.

మేమే అంతా విన్నది. కాని ఏం చేయగలదు. ఇంతలో మరొకడు వచ్చాడు. ఆ నీళ్ల కాగును అన్నం వండే కాగనుకున్నాడు. దాన్ని పొంచు మీదికెక్కించాడు. మంట రాజేశాడు. నీళ్లు కొంచెం వేడెక్కాయి.

మేమే భయంతో నీళ్లను అడిగింది. ‘నీళ్లూ నీళ్లూ మీరు కాగొద్దు. వేడికి నేను చచ్చిపోతాను.’ నీళ్లు అన్నాయి కదా “కొంచెం ఆకులు తినేసి అడ్డరం తొలగించమన్నాను కదా! నా మాట విన్నావా? నాకు సాయం చేశావా? నేను ఇప్పుడు నీకెందుకు సాయం చేయాలి?”

మేమేకి తన తప్పు తెలిసింది. కానీ ఏం లాభం? నీళ్లకు మేమేపై జాలి వేసింది. “నేను వేడెక్కుండా ఉండాలంటే నిప్పు మండ కూడదు. నువ్వు నిప్పునడుగు” అంది. మేమేకి నిప్పుతో తన ప్రవర్తన గుర్తుకొచ్చింది. ఏడుపు వచ్చింది. నిప్పుతో ‘నిప్పు నిప్పు నువ్వు మండవద్దు, నేను చచ్చిపోతాను’ అంది.

నిప్పు అంది కదా “నాలుగు పుల్లలు ఎగదొయ్యమంటే విన్నావా? నీ మాట నేనెందుకు వినాలి. నీకెందుకు సాయం చేయాలి?” అయినా నిప్పుకు మేమేపై జాలి వేసింది. “నేను మండకూడదంటే గాలి వీచకూడదు. నువ్వు గాలిని అడుగు” అంది.

మేమే ఏడుపు ఆపుకోలేకపోయింది. ఏడుస్తూనే గాలితో అంది. “గాలీ గాలీ నువ్వు గట్టిగా వీచకు. మంట పెద్దదయితే నేను చచ్చిపోతాను.”

గాలికి జాలి వేసింది. “చూశావా మరి. నీవు ఎవరికీ సాయం చేయలేదు. మరి నీకెవరు సాయం చేస్తారు? నేను మంటను పక్కకు తోసేస్తాలే. వంట మనిషి నీళ్లు వేడి చూడటానికి మూత తీస్తాడు. గబుక్కున దూకేసి పారిపో” అంది.

గాలి చెప్పినట్టే వంటమనిషి వచ్చాడు. మూత తీశాడో లేదో మేమే ఒక్క దూకు దూకి అదృశ్యమైపోయింది.

‘ధిలీ వద్ద
రాజూ వద్ద
అమృ మాటే వింటా
ఉండదు నాకే తంటా’

అని పాడుకుంటూ ఎలాగో ఇల్లు చేరుకుంది. అమృకు జరిగిందంతా చెప్పింది.

అందరికీ సాయం చేస్తానంది. అమృ మాట వింటానంది. అమృ ఎంతో సంతోషించింది.

పదాలు - అర్థాలు

బుద్ధి	= ఆలోచన	పొగరు	= గర్వం
వాలకం	= తీరు	తిన్నగ	= నేరుగా
గందరగోళం	= తికమక	పురగడం	= కాగడం
అదృశ్యం	= మాయం	కాగు	= పెద్ద బిందె

జవి చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

1. పారంలోని బిత్తాన్ని చూడండి. ఎవరెవరున్నారో ఏం చేస్తున్నారో చెప్పండి.
2. మేకపిల్లకు ఎవరెవరు ఎదురయ్యారో, ఏమని అడిగారో చెప్పండి.
3. మేకపిల్లకు వంటవాడు కాకుండా రాజు ఎదురయితే ఏమి జరిగి ఉండేదో ఊహించి చెప్పండి.
4. మీరు మేకపిల్ల స్థానంలో ఉంటే ఏం చేసేవారో చెప్పండి.

కవి పరిషయం

చందమామ కథలు

1949లో బాప్టిస్టుకు చెందిన ఆర్. శకుంతల రచించిన చందమామ కథ.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది మాటలు ఎవరు ఎవరితో అన్నారో పారంలో గుర్తించి రాయండి.

1. “అమ్మె నాకు తీరిక లేదు. ఫీల్టీకి పోవాలి, రాజును చూడాలి”
జ. _____
2. “కొంచెం నాలుగు పుల్లలు ఎగదోయమ్మా”
జ. _____
3. “బిపో అలాగా, నేను రాజు దగ్గరే ఉంటా. నాతోరా చూపిస్తా”
జ. _____
4. “చూసావా మరి. నీవు ఎవరికీ సాయం చేయలేదు. మరి నీకెవరు సాయం చేస్తారు?”
జ. _____

అ) కింది పేరాను చదవండి. కింద ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

అనగనగా ఒక కూరగాయల తోట. ఆ తోటలోని కూరగాయలకు పక్కల్లా ఎగరాలని కోరిక. వనదేవత వరంతో వాటికి రెక్కలు వచ్చాయి. కూరగాయలు ఎగరటం ప్రారంభించాయి. దొండ, కాకర, మిరప మాఘారుగా ఎగిరాయి. సారకాయ, గుమ్మడి కాయలు ఎగరలేక అయిన పడుతున్నాయి. క్యారెట్టు, ముల్లంగి, బెండ చక్కర్లు కొడుతూ ఎగురుతున్నాయి. అంతలో ఒక పక్కల గుంపు కూరగాయలపై దాడి చేసింది. పక్కలు పొడుస్తుంటే తప్పించుకోడానికి కూరగాయలు నానా తిప్పలు పడ్డాయి. చివరికి ఎలాగోలా తప్పించుకోడానికి తోటలోకి చేరాయి. వనదేవతను ప్రార్థించి తమకు రెక్కలు వద్దన్నాయి. తిరిగి వాటి యథాస్థానానికి చేరిపోయాయి.

1. పై పేరాలో ఉన్న కూరగాయల పేర్లు రాయండి.

జ. _____

2. కూరగాయలకు కలిగిన కోరిక ఏమిటి?

జ. _____

3. కూరగాయలు చివరకు వనదేవతను ఏమని ప్రార్థించాయి?

జ. _____

4. పక్కలు కూరగాయలను ఏమి చేశాయి?

జ. _____

ఇ) ఆ- అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరా ఆధారంగా కింది వాక్యాలలోని ఖాళీలను పూరించండి.

1. ..... వరంతో కూరగాయలకు రెక్కలు వచ్చాయి.
2. ..... ఎగరలేక అయిసపడ్డాయి.
3. కూరగాయలపై ..... గుంపు దాడి చేసింది.
4. కూరగాయలు తప్పించుకొని ..... లోకి చేరాయి.

పదజాలం

గ) ముందు పారంలో ‘వికటకవి’ కథను చదివారు కదా! ‘వికటకవి’ పదం ఐఱునుడి చదివినా ఒకేలా ఉంటుంది. వీటిని భ్రమక పదాలు అని అంటారు. కింది భ్రమక పదాలను చదవండి. అలాంటివి మరికొన్ని మీరు రాయండి.

ఊదా॥ జలజ

మిసిమి

ముత్యము

కిటికి

గ) కింది ఆధారాలతో గళ్నను పూరించి మాటలు తయారు చేయండి.

1. గోడకు కొట్టేవి
2. పశువులకు వేసేది
3. భవనానికి మరో పేరు
4. పొలం దున్నడానికి ఉపయోగించేది
5. పక్కిని ఇలా కూడా పిలుస్తారు
6. చెక్కుతో చేసేది

1	మే		
2	మే		
3	మే		
4			క
5		షి	
6		ల్ల	

స్వీయరచన

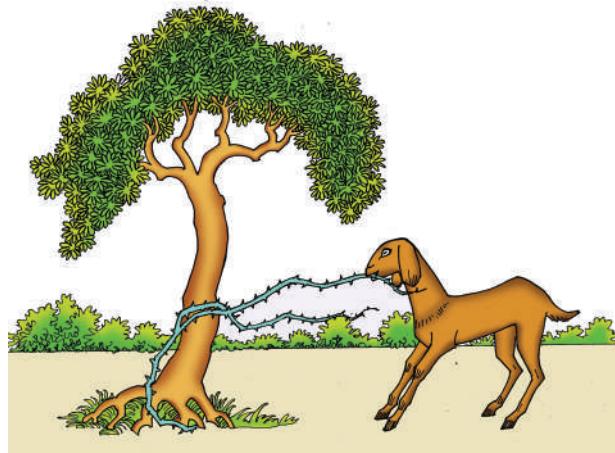
గ) కింది ప్రశ్నలకు సొంత మాటల్లో జవాబులు రాయండి.

1. పారం ఆధారంగా మేకపిల్లలకు ఎదురైన సంఘటనల గురించి రాయండి.
2. మే మే మేకపిల్లలకు గాలి ఏమని హితబోధ చేసింది?
3. మీరెప్పుడైనా అమృ వద్దన్న పనులు చేసారా? ఏమిటవి?

సృజనాత్మకత

కింది చిత్రాల అధారంగా సంభాషణలు రాయండి.

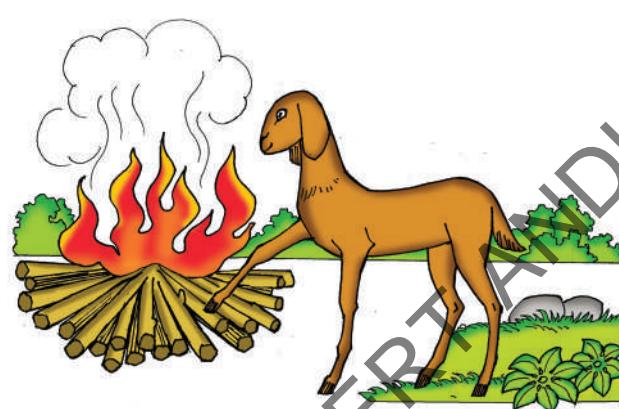

గాలి :

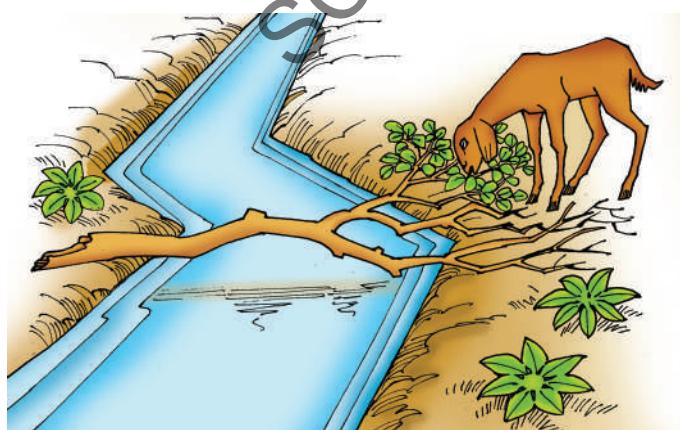
సువ్వ చాలా
మారిపోయావు

మేక :

అపును. ఇకనుఱడి మనం స్నేహితులం

మేక :

వరు :

మేక :

ప్రశంస

మీ ఇంటికి వచ్చిన స్నేహితులను మీరు ఎట్లు గౌరవిస్తారో చెప్పండి.

ప్రాజెక్టుపని

ఏవైనా జంతువుల కథలను సేకరించి మీ తరగతిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలు చదవండి. గీత గీసిన పదాలు గమనించండి.

1. విజయ్ తెలివైన బాలుడు.
2. అతను మూడవ తరగతి చదువుతున్నాడు.

మొదటి వాక్యంలో ‘విజయ్’ నామవాచక పదం కదా !

రెండవ వాక్యంలో ‘అతను’ అనే పదాన్ని ‘విజయ్’కి బదులుగా వాడారు.

ఇలా నామవాచకాలకు బదులుగా వాడే పదాలను ‘సర్వనామాలు’ అంటారు.

అతడు, ఆమె, అది, మేము, నేను, వారు, వీరు మొదలైనవి “సర్వనామాలు”

ఆ) కింది పద్ధీకలోని సర్వనామాలను గుర్తించి రాయండి.

అత, అతను, ఆమె, వీరు,
రాజు, చిలుక, అది, చెట్టు, వారు,
ఇతను, మేము, వనజ, బడి, నేను,
నీవు, మనం

ఉదా॥	మనం
1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____
5.	_____
6.	_____
7.	_____
8.	_____

ఇ) కింది సర్వనామాలను గమనించండి.

నేను	మేము/మనం
నీవు	మీరు
వాడు/ఆమె	వారు/వాళ్లు
వీడు/ఈమె	వీరు/వీళ్లు
అది	అవి
ఇది	ఇవి

ఈ మాసపు పాట

తెలుగు తోట

పట్టవి :

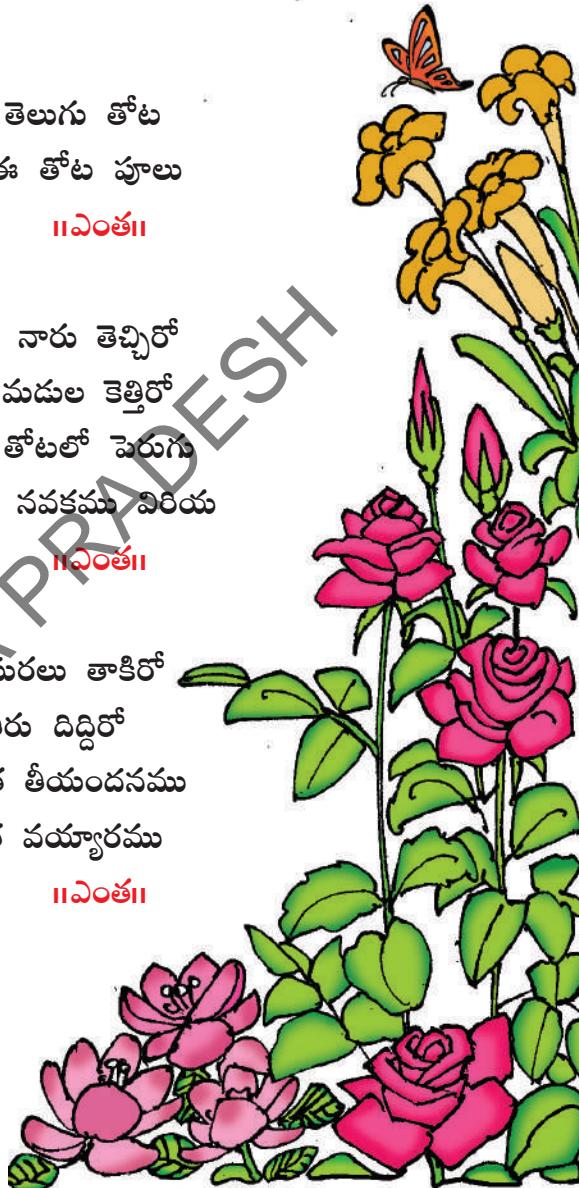
ఎంత చక్కనిదోయి ఈ తెలుగు తోట
ఎంత పరిషుళమోయి ఈ తోట పూలు

॥ఎంత॥

చరణం :

ఏ నందనమునుండి ఈ నారు తెచ్చిరో
ఏ స్వర్ఘనదీజలము ఈ మడుల కెత్తిరో
ఎంత వింతల జాతులీ తోటలో పెరుగు
ఈ తోట ఏపులో ఇంత నవకము విరియ

॥ఎంత॥

చరణం :

ఏ అమృత హాస్తాల భీసురలు తాకిరో
ఏ అచ్చెరల మొరుపులీతీరు దిధ్మిరో
ఈ పూల తీరులో ఇంత తీయందనము
ఈ లతల పోకళ్ళ కింత వయ్యారము

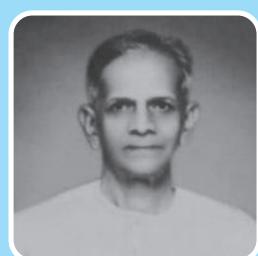
॥ఎంత॥

కవి పరిచయం

కందుకూరి రామభద్రరావు

(31-1-1905 - 8-10-1976)

కందుకూరి రామభద్రరావు కవి, విద్యావేత్త. 'లేమెగ్గ', 'తరంగిణి', 'గేయమంజరి' మొదలైన రచనలు చేశారు.

ఈ మాసపు కథ

మేకపోతు గంభీర్యం

ఒకరోజు ఒక మేక మంద నుండి తప్పిపోయింది. ఇంటిదారి కోసం వెతుకుతూ... అదివి లోపలికి వెళ్లి పోయింది. చీకటి పడింది. కానీ, ఇంటికి వెళ్ళే మార్గం కనిపించలేదు. ఏం చేయాలో పాలుపోక అటూ... అటూ తిరుగుతున్న దానికి ఒక రాతి గుహ కనిపించింది. ఆ గుహ లోపలికి వెళ్ళి పడుకుంది.

కొంత సమయం గడిచాక సింహం అక్కడికి వచ్చింది. ఆ గుహ సింహానిదే. లోపలికి వెళ్ళబోయిన సింహానికి ఆ చీకట్టో మిలమిలా మెరుస్తున్న మేక కళ్ళు కనిపించాయి. దాంతో భయపడింది సింహం. లోపలికి వెళ్ళకుండా ఆ రాత్రంతా బయటే కూర్చుంది.

సింహం జాడ పసికట్టిన మేకపోతు కూడా భయంతో గడగడా వణికిపోయింది. ‘అఫ్యో ఇది సింహం గుహ? తెలీక వచ్చి చిక్కుకుపోయాను. దాని కంట్లో పడితే ఇంకేమైనా వుందా! గుటుక్కును మింగేయదూ.. ఎలా అపద నుండి గట్టక్కేది’ అనుకుని వున్న చోటనే కూలబడి పోయింది మేకపోతు.

తెల్లవారింది. మేకపోతు దడడడలాడే గుండెను చిక్కబట్టుకుంది. పైకి మాత్రం దైర్యం ప్రదర్శిస్తూ గుహ బయటకు వచ్చింది. “ఏయ్ ఎవర్చువ్వు?” సింహాన్ని గద్దించి అడిగింది. ఆ గద్దింపు వినగానే సింహం భయంగా “అయ్యా నేను ఈ అడివికి రాజుని. తమరెవరు?” అంది.

“నా గురించి నీవు వినలేదా? ఇప్పటి వరకు నేను తోఱబై తొమ్మిది సింహాలను చంపి తినాను. నూరు సింహాలను చంపితే కాని నా గెడ్డం తీయనని ప్రతం పట్టాను. నీకోసమే ఎదురు చూస్తూ నీ గుహలోనే మాటు వేసాను. నిన్ను చంపితే నా ప్రతం పూర్తవుతుంది” అని మేకపోతు గంభీరంగా అంది.

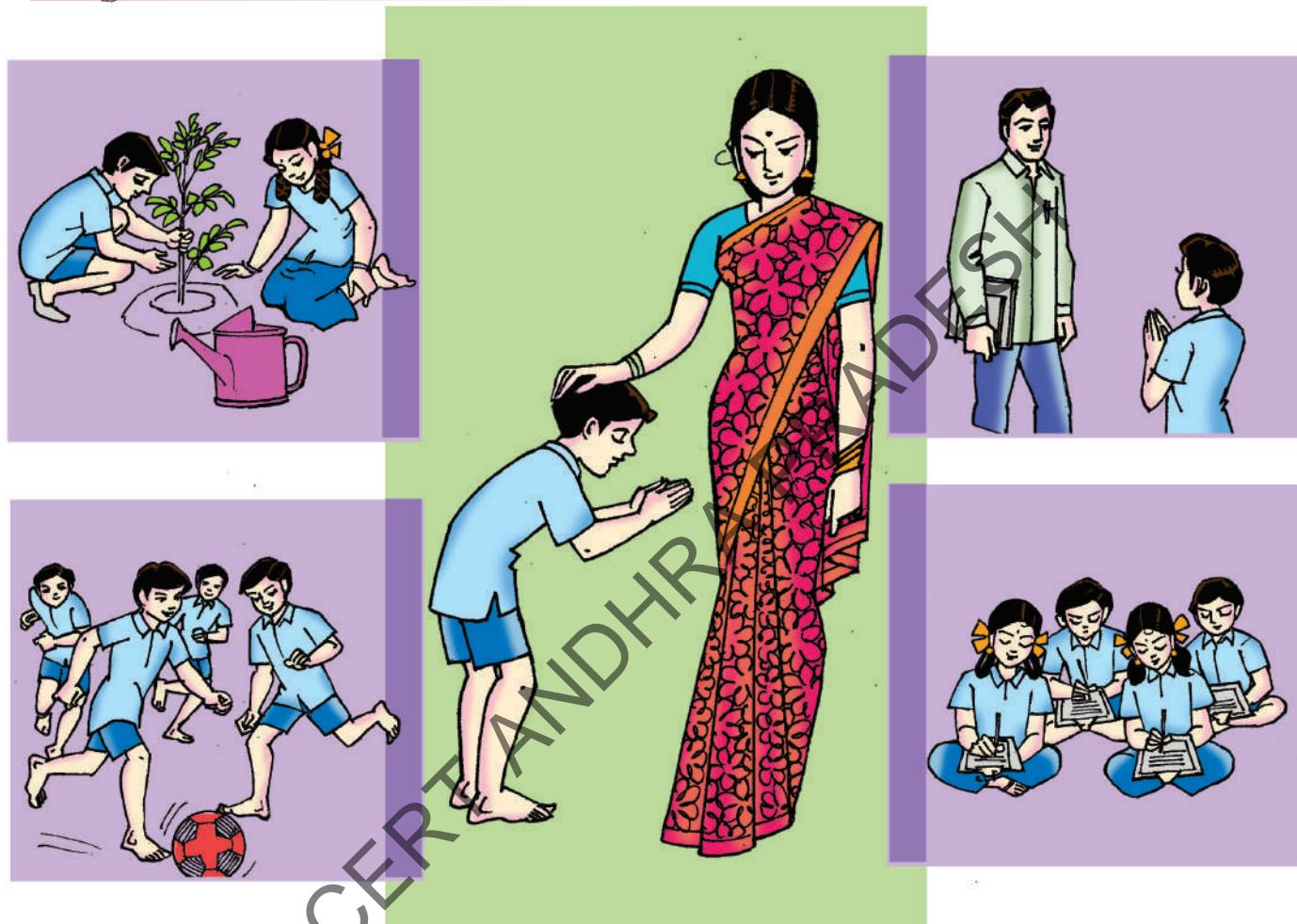
అంతేకాదు రెండు కాళ్ళు పైకెత్తి సింహం మీదకు దూకడానికి సిద్ధం అయింది. మేకపోతు మాటలు నమ్మిన సింహం భయపడి అక్కడి నుండి పారిపోయింది. ఈ విధంగా ఉపాయంతో అపాయాన్ని తప్పించుకుంది మేకపోతు.

7. పద్యరత్నలు

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. పిల్లలు ఏం చేస్తున్నారు?
3. పెద్దవారితో మీరు ఎలా మాట్లాడతారో చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

పద్యరత్నలు

1. అనగ ననగ రాగ మతిశయల్లచు నుండు
తినగ తినగ వేము తియ్య నుండు
సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!

అర్థాలు : అనగననగ = పాడగా పాడగా; అతిశయల్ల = అభివృద్ధిచెందుతుంది;
వేము = వేప; సాధనము = అబ్యాసం; సమకూరు = నెరవేరుతుంది;
ధర = భూమి, నేల.

భావం : ఓ వేమా! సాధన చేయగా, చేయగా రాగాన్ని బాగా తీయగల్లుతాం. తినగా తినగా వేపాకు
కూడా తినటానికి తీయగా ఉంటుంది. అలాగే బాగా సాధన చేస్తే ఎంతటి కష్టమైన పన్నెనా
తేలికగా చేయగల్లుతాం.

2. బహుళ కావ్యములను పరికింపగా వచ్చు
బహుళ శబ్దచయము పలుకవచ్చు
సహన మొక్కటబ్బు చాల కష్టంబురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ

అర్థాలు : బహుళ = అనేక; కావ్యములు = గ్రంథాలు; పరికించు = పరిశీలించు;
శబ్దచయము = పదాల సమూహం; సహనము = ఓర్పు; అబ్బు = అలవాటగు

భావం : ఓ వేమా! అనేక రకాల గ్రంథాలను చదివి ఉండవచ్చును. ఎన్నో మాటలు మాట్లాడడం
వచ్చి ఉండవచ్చు. కానీ ‘ఓర్పు కలిగిఉండడం’ అనేది చాలా కష్టమైన పని. అందువల్ల
ప్రతిబత్కురూ ఓర్పును అలవరచుకోవాలి.

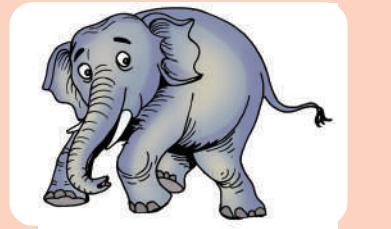
3. చదువు చదవక్కన్న సౌఖ్యంబు నుండదు
చదువు చదివెనేని సరసుడగును
చదువు మర్మమెరిగి చదివిన చదువురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

అర్థాలు : చదువు = విద్య; చదవక్కన్న = నేర్చుకోకపోతే; సౌఖ్యం = సుఖం;
సరసుడు = మంచిని గ్రహించగలవాడు; మర్మము = సారం, భావం, రహస్యం.

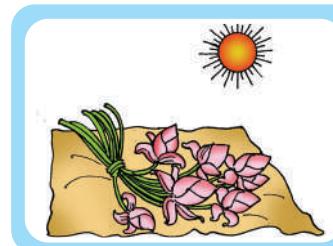
భావం : మనం సుఖంగా జీవించాలంటే చదువు ఉండాలి. చదువు ఉన్నవాడే అన్నింటిని చక్కగా
గ్రహించగలుగుతాడు. కానీ, అసలు చదువు అంటే ఏమిటి? కేవలం పుస్తకాలు చదవటమే
కాదు. వాటి నిజమైన భావం తెలుసుకొని చదవటమే నిజమైన చదువు.

4. ఐకమత్యమొక్క టూపుశ్వకంబెప్పు
దాని బలిమి నెంత రైన గూడు
గడ్డి వెంటి బెట్టి కట్టరా యేసుంగు
విశ్వదాభిరామ ఏనురవేమ!

అర్థాలు : ఐకమత్యం = కలసి ఉండడం; అవశ్వకం = అవసరం; ఎప్పు = ఎల్లప్పుడు;
బలిమి = బలం

భావం : ఐకమత్యమొక్కటే ఎప్పుడూ అవసరం. దాని బలం వల్ల ఎంతటి ప్రయోజనమైనా చేకూరుతుంది.
గడ్డి పరకలు బలహీనమైనవి అయినా వాటినన్నింటిని కలపి వెంటిపేసితే, ఆ వెంటితో పెద్ద
ఏనుగునైనా కట్టవచ్చు.

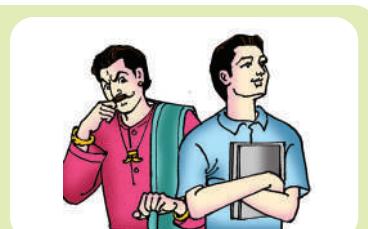

5. కమలములు నీటుబాసిన
కమలాప్తుని రశ్మి సోకి కమలినభంగిన్
తమతమ నెలవులు దప్పిన
తమ మిత్రులె శత్రులౌట తధ్యము సుమతీ!

అర్థాలు : కమలములు = తామరపూలు; కమలాప్తుడు = సూర్యుడు (తామరలకు మిత్రుడు);
రశ్మి = కిరణము, వేడి; సోకి = తాకి, తగిలి; నెలవు = చోటు.

భావం : సుమతీ! తామరలు తమ నివాసమైన నీటిని వదిలితే తమ మిత్రుడైన సూర్యుని వేడిచేత
వాడిపోతాయి. అలాగే మావవులు కూడా తమ స్థానాలు వదిలి, ఉండకూడని చోట ఉంటే, తమ
స్నేహితులే శత్రువులు అవుతారు. ఇది నిజం.

6. లాపుగల వానికంట్ను
భావింపగ నీతిపరుడె బలవంతుండో
గ్రావంబంత గజంబును
మావటివాడెక్కినట్లు మహిలో సుమతీ.

అర్థాలు : సుమతీ = మంచిబుద్ధిగలవాడా, లాపు = బలం / శక్తి, భావింపగ = ఆలోచింపగ,
నీతిపరుడె = తెలివిగల వాడే, గ్రావం = కొండ, గజము = ఏనుగు, మావటివాడు =
ఏనుగును నడిపించేవాడు, మహి = భూమి.

భావం : సుమతీ! శరీర బలం ఉన్నవాడికంటే తెలివి తేటలు ఉన్నవాడే బలవంతుడు. ఎలాగంటే
కొండలా ఉండే ఏనుగును సైతం మావటివాడు అవలీలగా లొంగదీనుకొని నడిపిస్తాడుకదా!

7. కలిమి గల లోభి కన్నను

విలసితముగ పేద మేలు వితరణియైనన్
చలి చెలమ మేలుగాదా
కులనిధి యంభోది కన్న గువ్వలచెన్నా!

అర్థాలు : కలిమి = సంపద; లోభి = పిసినారి; విలసితముగ = చక్కగా; పేద = బీదవాడు;
వితరణి = దాత; చలిచెలమ = మంచినీటిగుంట;
కులనిధి = ఎక్కువ నీరు కలిగినది; అంభోది = సముద్రం.

భావం : ఓ గువ్వలచెన్నా! ధనవంతుడైన హిసినారికంటే దానగుణం గల పేదవాడు మేలు. ఎలాగంటే
అపారమైన నీరు ఉండే సముద్రం కంటే మంచినీరు అందించే చిన్న నీటిగుంట మంచిది కదా!

8. దేశసేవ కంటే దేవతార్థన లేదు

సౌరపరిత కంటే చావు లేదు
సానుభూతి కంటే స్వరంబు లేదురా
లలిత సుగుణ జాల తెలుగు బాల

అర్థాలు : అర్థన = పూజ, సేవ; స్వార్థపరత = అన్ని తనకే కావాలనుకోటం; చావు = మరణం,
చనిపోవటం; సానుభూతి = దయకలిగి ఉండటం; స్వర్గం = సుఖం.

భావం : ఓ తెలుగుబాల! దేశానికి సేవ చేయడంకంటే మించిన దైవ పూజ లేదు. అలాగే అన్ని
తనకే కావాలనుకోవడానికి మించిన చావు లేదు. ఇతరుల పట్ల జాలి కలిగి ఉండడంకంటే
మించిన స్వర్గం లేదు.

9. సంపదల తేలునష్టుడిచ్చకములాడి అన్న, తమ్ముడు యుసువారలాప్తవరులె కష్టుడినముల నే దిక్కగాంచనప్పుడు చేయి యందిచ్చు వారెపో చెలిమికాండ్రు

అర్థాలు : ఇచ్చకములు = ప్రియమైన మాటలు; ఆప్తవరులు = హితులు; కాంచు = చూచు;
చెలిమికాండ్రు = స్నేహితులు;

భావం : మనం సంపదలతో తులతూగేటప్పుడు అన్నా, తమ్ముడా అని పిలిచేవాళ్లు, మన మనస్సుకు
నచ్చేటట్లు మాయమాటలు మాటల్లాడేవాళ్లు మనకు ఆప్తులు కారు. కష్టాలు వచ్చి మనకు
దిక్క తోచనప్పుడు సహాయం చేసేవాళ్లే నిజమైన స్నేహితులు.

కవి పరిచయం

1. కవి : వేమన (1, 2, 3, 4 పద్యాలు)

జననం : 17-18 శతాబ్దాల మధ్య కాలం

జ్ఞానపుస్తకం : కడప జిల్లాకు చెందిన వారని చరిత్రకారులు భావిస్తున్నారు.

వేమన సమాధి : అనంతపురం జిల్లాలోని కదిరి ప్రాంతంలోని కటూరుపల్లె.

శతకం : వేమన శతకం

2. కవి : బద్దెన (5,6 పద్యాలు)

కాలం : 13వ శతాబ్దం

శతకం : సుమతీ శతకం

3. కవి : గువ్వల చెన్నడు (7వ పద్యం)

కాలం : క్రీ.శ. 17-18 శతాబ్దాలకు చెందిన కవి

స్వపుస్తకం : కడప జిల్లాలోని రాయచేటి ప్రాంతం

మకుటం : గువ్వల చెన్నడు.

4. కవి : జంధ్యాల పాపయ్య శాస్త్రి (8వ పద్యం)

జననం : 4-8-1912 - 12-06-1992

స్వపుస్తకం : గుంటూరు జిల్లాలోని పెదనందిపాడు మం॥ కొమ్మారు గ్రామంలో జన్మించారు.

ఇతర రచనలు : విజయశ్రీ, ఉదయశ్రీ, కరుణశ్రీ మొదలైన కావ్యాలు రచించారు.

5. కవి : దుఖ్యారి రామిరెడ్డి (9వ పద్యం)

కాలం : 9-11-1895 - 11-09-1947

స్వపుస్తకం : నెల్లూరు జిల్లా

రచనలు : కృష్ణవలుడు, జలదాంగన, గులాబితోట, పొనశాల మొదలైనవి.

వినడం - అలోచించి మాట్లాడటం

- పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడండి. వాటి భావాలు చెప్పండి.
- “దేశ సేవ కంటే దేవతార్థం లేదు” అనే పద్యం ద్వారా మీరేం తెలుసుకున్నారో చెప్పండి.
- నిజమైన స్నేహితులు ఎవరు?
- పాఠంలోని పద్యాలలో మీకు బాగా నచ్చిన పద్యం ఏది? దాని గురించి చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది పద్యపాధాలను చదవండి. పాఠంలోని పద్యాలలో గుర్తించి గీతగీయండి.

- చదువు, చదివెనేని సరసుడగును.
- తినగ తినగ వేము తియ్యనుండు.
- కష్టదినముల నే దిక్క గాంచనప్పుడు
- చలి చెలమ మేలుగాదా.

అ) కింది పద్య భావాన్ని చదవండి. ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

ఓ గువ్వలచెన్నా! ధనవంతుడైన పిసినారికంటే దానగుణం గల పేదవాడు మేలు. ఎలాగంబే అనంతమైన ఉప్పునీరు గల సముద్రముకన్నా, తాగడానికి పనికివచ్చే మంచినీరు ఉన్న చిన్న గొయ్య మంచిది కదా!

- పై పేరాలో ఉన్న ద్విత్వ, సంయుక్తర పదాలను గుర్తించి రాయండి.

జ. _____

- దాన గుణం గల పేదవాడిని కవి దేనితో పోల్చాడు?

జ. _____

- కవి ధనవంతుడైన పిసినారి కంటే ఎవరు మేలని చెప్పాడు?

జ. _____

- పై భావంలో ‘అంభోధి’ అనే పదానికి సమానార్థాన్ని గుర్తించి రాయండి.

జ. _____

ఇ) కింది పేరా చదవండి. ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

పిల్లలూ! తాళ్ళపాక తిమ్మక్క తెలుగులో మొదటి కవయిత్రి. ఈమె అనలు పేరు తాళ్ళపాక తిరుమలమ్మ. తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యుల భార్య. ఈమె ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ అనే కావ్యాన్ని రాశింది. ఆ కావ్యం తేటతెలుగు పదాలతో ఉండి అందరిచేత ప్రశంసలందుకుంది.

అ) పేరాలోని ద్విత్వ, సంయుక్తాక్షర పదాలు రాయండి.

జ. _____

అ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క అనలు పేరేమిటి?

జ. _____

ఇ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క రాశిన కావ్యం పేరు ఏమిటి?

జ. _____

ఈ) ఆమె రాశిన కావ్యం ఎలాంటి పదాలతో ఉంది?

జ. _____

పై పేరా ఆధారంగా ఒప్పు (✓), తప్పు (✗) లను గుర్తించండి.

అ) తాళ్ళపాక తిమ్మక్క అన్నమాచార్యుల భార్య. ( )

ఆ) ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ కావ్యాన్ని తిక్కన రచించారు. ( )

ఇ) తెలుగులో మొదటి కవయిత్రి తాళ్ళపాక తిమ్మక్క. ( )

ఈ) ‘సుభద్రా కళ్యాణం’ తేట తెలుగు పదాలతో చెప్పబడింది. ( )

పదబీలం

అ) కింది పదాలలో దాగివున్న పదాలను రాయండి.

ఉదా:	1. సుమతి : సుమ మతి	6. వనస : _____
	2. మైదానం : _____	7. తారకం : _____
	3. వానరం : _____	8. రమణి : _____
	4. వసతి : _____	9. కలత : _____
	5. గోదారి : _____	10. లక్ష్మణం : _____

అ) కింది పదాల ఆధారంగా సొంతవాక్యాలు రాయండి.

1. వేము, చేదు : వేము చేదుగా ఉంటుంది.
2. మిత్రుడు, సహాయం :
3. మేలు, పొరుగువారు :
4. ఓర్చు, కష్టం :

ఇ) కింది ఆధారాలను జతపరచి సరదాగా ఓ పద్యాన్ని రాశ్శాం.

1. పాత రేడియోలు
  2. నేటి పెలివిజనులు
  3. కొత్త ఫోనునందు
  4. నిజమిదేగదయ్య
- నేటి బాల
కోరుకున్నది దక్కు
పాటలన్ వినిపించు
నీతి పంచు

పాత రేడియోలు పాటలన్ వినిపించు

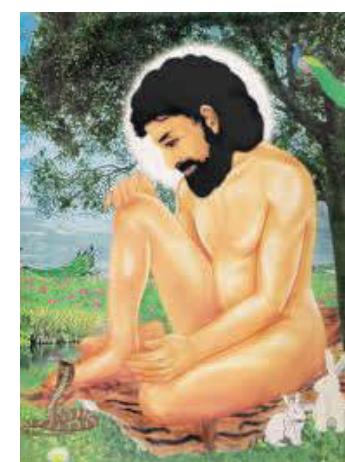
స్వయంచన

అ) కింది పద్య ప్రాచాలకు భావాలు సొంత మాటల్లో రాయండి.

1. బహుళ కావ్యములను పరికింపగావచ్చ.
2. ‘సాధనమున పనులు సమకూరు ధరలోన’.
3. ‘స్వార్థపరతకంటే చావులేదు’

ఆ) వేమన చదువు గురించి ఏమని చెప్పాడో రాయండి.

ఇ) ‘దేశ సేవకంటే’ పద్య భావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.

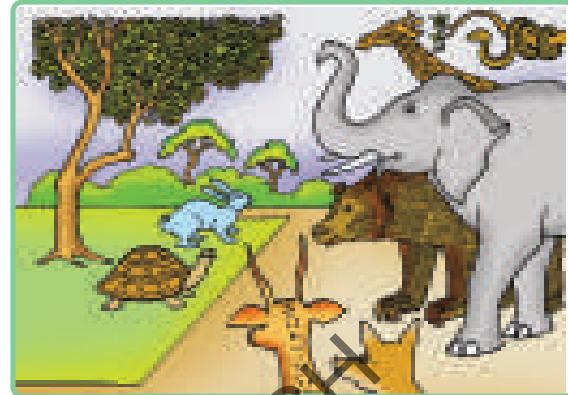
సృజనాత్మకత

కింది చిత్రాల అధారంగా కథను రాయండి.

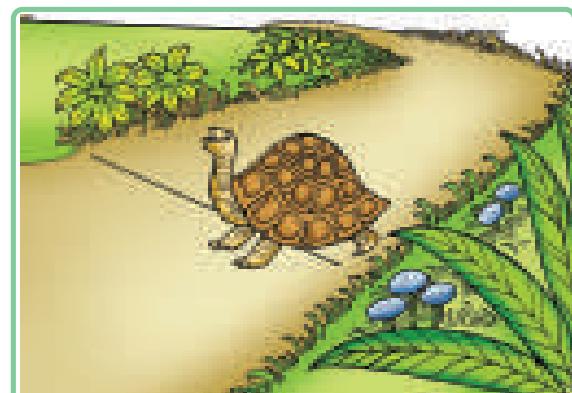
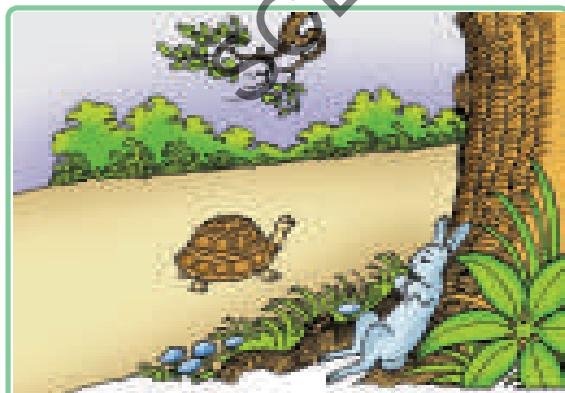

ఒక అడవిలో జంతువులన్నీ స్నేహంగా

ఉండేవి.

ఒకరోజు అడవిలో...

ప్రశంస

పారంలోని పద్మలు పాడుకున్నారుకదూ! మీ తరగతిలో పద్మలు, పాటలు బాగా పాడేవారిని మీరు ఎలా మెచ్చుకుంటారో చెప్పండి?

భాషాంశాలు

అ) కింది వాక్యాలను చదపండి. గీత గీసిన పదాలను గమనించండి.

1. అమృ అన్నం వండింది.
2. నాన్న బజారుకు వెళ్ళాడు.
3. అమృమృ కథ చెప్పింది.
4. చెల్లి జామపండు కోసింది.

పైన గీత గీసిన పదాలు అమృ, నాన్న, అమృమృ, చెల్లి చేసిన పనులను తెలియ జేస్తున్నాయిగదా!

ఈలా పనులను తెలియజేసే పదాలను '**క్రియా పదాలు**' అంటారు.

చేశాడు, తిన్నారు, కోసింది, చూసింది, వెళతాడు, వస్తాడు, చెప్పాడు,
వండుతున్నాడు, చేస్తున్నారు, గీసింది మొదలయినవి క్రియపదాలు

ఆ) ఇలాంటి క్రియా పదాలను '**పొడుపు-విడుపు**' పారంలో గుర్తించి రాయండి.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

ఇ) కింది వాక్యాలు పరిశీలించండి. క్రియా పదాలు ఎప్పుడెప్పుడు ఎలా మారాయా గమనించండి.

నేను	అన్నం	తిన్నాను
మేము / మనం	అన్నం	తిన్నాం
నీవు	అన్నం	తిన్నావు
మీరు	అన్నం	తిన్నారు
వాడు/అతను	అన్నం	తిన్నాడు
అమె/అది	అన్నం	తిన్నది
వాళ్లు	అన్నం	తిన్నారు
అవి	అన్నం	తిన్నాయి

ఈ మాసపు పాట

అందమైన పాట

ఆపు పాల వంటిది అందమైన పాట
 పుట్ట తేనె వంటిది చిట్టి పాప మాట
 అమ్మపాట పాపలకు కమ్మని చెవివిందు
 బొమ్మలాట పాపలకు కమ్మని కనువిందు
 పాటలతో ఆటలాడు పాపాయిల చెలిమి
 దేశమాత మనసులోని ఆశలకే బలిమి
 పాటపాడి బుజ్జిపాప పారవశ్యమొందాలి
 మాటలాడి ముద్దుపాప మనుగడ సాధించాలి
 అందాలను చందాలను పందిరిగా వేయాలి
 అందులోన లతలవోలె అల్లుకుంటు పోవాలి
 కన్నతల్లి ముద్దులోని వెన్నలారగించాలి
 కన్నతండ్రి ముద్దులోని వెన్నెల వెలిగించాలి
 చదువులలో సారమెళ్ల సాధనలో నిలపాలి
 తెలుగువాణి తియ్యాచనము నలుమూలల తెలపాలి

కవి పరిచయం

జి.వి.సుబ్రహ్మణ్యం (01.9.1935 – 15.8.2006)

విద్యాంసులు, విమర్శకులు. తెలుగులో నవ్యసంప్రదాయ దృష్టితో సాహిత్య విమర్శ చేపట్టారు.
 ‘వీరరసము’, ‘రసోల్లాసము’, సాహిత్య చరిత్రలో చర్చనీయాంశాలు రచనలు చేశారు.

ఈ మాసపు కథ

దిలీపుని కథ

- పురాణ కథ

దిలీప మహారాజుకు సంతానం లేదు. ఆయన భార్య సుదక్షిణా దేవి. మహారాజు పిల్లలు లేరనే తన బాధను గురువైన వశిష్ఠునికి చెప్పుకున్నాడు. గురువు ఆయనకు నందిని అనే ఒక ఆవును చూపించి దానికి సేవ చేయమన్నాడు.

మహారాజ దంపతులు నందిని ఎంతో ప్రేమగా పెంచసాగారు. దిలీపుడు ప్రతిరోజు స్వయంగా దాన్ని సమీపంలోని అడవికి మేతకి తీసుకొని వెళ్ళేవాడు. ఒకరోజు ఎప్పటిలాగానే దిలీపుడు నందిని అడవికి తీసుకొని వెళ్ళాడు. నందిని మేత మేస్తూ దారి తప్పి, ఒక సింహం గుహలోకి వెళ్ళింది. నందిని చూసిన సింహం తనకు ఆహారం దొరికిందని సంబరపడింది. దానిని తినబోయింది.

నందిని అరుపులు విన్న దిలీపుడు పరుగున గుహవద్దకు వచ్చాడు. ఆవును విడిచిపెట్టమని సింహాన్ని కోరాడు. సింహం నవ్వి, “ఓ మహారాజా! నేను ఆకులు, గడ్డి తిని బతకలేను. నా ఆహారం జంతువులే కదా! దేశాన్ని ఎలే రాజువు. నీకు తెలియదా! మరి నన్ను ఏం తిని బతకమంటావు? నువ్వే చెప్పు”. అంది.

రాజు ఒక్క క్షణం ఆలోచించాడు. సింహంవైపు చూసి “ఈ గోమాతను కన్నబిడ్డలా చూసుకుంటానని మా గురువుగారికి మాటిచ్చాను. దయ ఉంచి గోమాతను విడిచిపెట్టు. దానికి బదులు నన్ను నీ ఆహారంగా స్వీకరించు”. అని ప్రాధీయపడ్డాడు.

దిలీపుని మాటలు విని, సింహం ఆశ్చర్యపోయింది. “నీవు బతికింటే వెయ్యి ఆవులను దానం చేయగలవు. నీ ప్రాణాలు వదులుకుంటావా?” అని ప్రశ్నించింది. ఆపుడు రాజు “ఒక గోమాతను కాపాడలేని, ఒక మృగరాజు ఆకలి తీర్చాలేని నేను ఈ దేశాన్ని ఎలా పాలించగలను?” అని వినయంగా బదులిచ్చాడు.

సింహం సరేనంది. రాజు కళ్ళు మూసుకున్నాడు. అంతే! అతనిపై పూల వాన కురిసింది. రాజు కళ్ళుతెరిచి చూస్తే దేవతలు ప్రత్యక్షమయ్యారు. “ఓరాజా! నీ ధర్మనిరతిని పరీక్షించడానికి మేము ఈ స్థిరాన్ని సృష్టించాము. నువ్వు మా పరిక్లో నెగ్గావు. ఇక నువ్వు నిశ్చింతగా వెళ్ళవచ్చు” అన్నారు. మహారాజు వారికి నమస్కరించి నందిని తీసుకొని ఇంటికి వెళ్ళాడు. కొన్నాళ్ళకు ఆ రాజుకు ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. అతనే రఘు మహారాజు. ఈ వంశం వాడే శ్రీరాముడు.

8. మా వూరి ఏరు

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

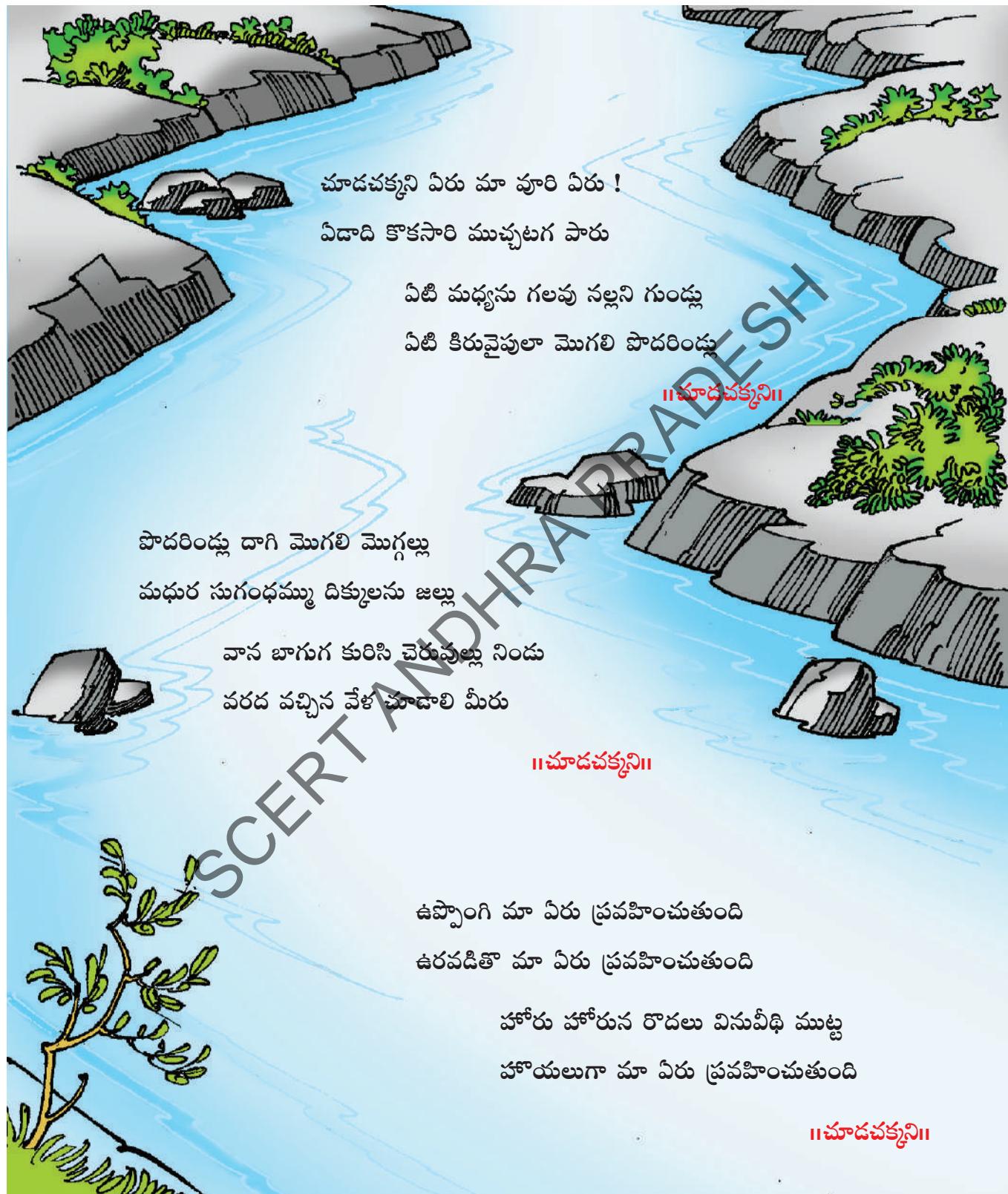
1. చిత్రంలోని సన్నివేశాల గురించి మాట్లాడండి.
2. చిత్రంలో ఎవరెవరు ఏం చేస్తున్నారో చెప్పండి.
3. మీరుండే ప్రాంతంలో నదులు గానీ చెరువులు గానీ ఉన్నాయా! వాటి గురించి చెప్పండి.

పిల్లలూ! పై చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

మా వూరి ఏరు

చూడవలనే గాని చెప్పంగ లేము

మూర్ఖుళ్ళ తిరుణాల మా ఏటి వరద

ఆ పైన ఆ పొంగు ఏమోనొగాని

ఆశ్చర్యముగ ఏరు ఇంకిపోతుంది।

చూడచక్కని॥

ఇంకిపోయనేమి మా ఏటిలోన

ఇసుక తిన్నెలు కనులపండుగై యుండు,

ఎవ్వరేమనుకొస్తు మా కేమి కొరత ?

మా ఏరె మాకొక్క ఉద్యాన వనము.

చూడచక్కని॥

పదాలు - అర్థాలు

వీడాది	= సంవత్సరం	తిరుణాళ్ల	= ఊరి పండుగ; వేడుక
ముచ్చటగ	= చక్కగా	పొంగు	= ప్రవాహం పెరుగు
పారు	= ప్రవహించు	ఇంకిపోవడం	= కనిపించకుండా నేలలోకి వెళ్లిపోవడం
గుండ్లు	= గుండ్రని రాళ్లు	ఇసుక తిన్నెలు	= ఇసుక మేటలు
పొదరిండ్లు	= దట్టమైన పొదలు	కొరత	= తక్కువ
సుగంధము	= మంచి వాసన, సువాసన	ఉద్యానవనం	= పూల తోట
వరద	= ఎక్కువ నీటి ప్రవాహం	ప్రారంభించు	= మొదలుపెట్టు
రొదలు	= శబ్దాలు	ఏరు	= నది
వినువీధి	= ఆకాశం		
వోయలుగా	= వయ్యారంగా		

గేయ సారాంశం

మా ఊరి ఏరు చాలా అందంగా వుంటుంది. అది యేడాదికి ఒకసారే పారుతుంది. ఏటి మధ్యలో గుండ్రని నల్లని రాళ్లు వున్నాయి. ఏటికి ఇరువైపుల మొగలి పొదలు వున్నాయి. ఆ పొదల మధ్యలో మొగలి పూలు మంచి వాసనను నలుదిక్కులా వెదజల్లుతుంటాయి. వాసలు బాగా కురిసినపుడు చెరువులు నిండి వరదలు వస్తాయి. ఆ సమయంలో వేగంగా ఉప్పొంగి మా ఏరు ప్రవహిస్తుంది. హోరు హోరుమనే శబ్దించే ఏరు ప్రవహిస్తుంటే ఆ అందం మాటలలో చెప్పలేము. ఏటి వరద మూడునాళ్ల ముచ్చటై ఆ తరువాత ఏమౌతుందో గాని ఆశ్చర్యంగా మాయమైపోతుంది. నీరు ఇంకిపోయినా, ఏటిలో వుండే ఇసుక తిన్నెలు ఎంతో అందంగా కనిపిస్తాయి. మా వూరి ఏరు మాకొక అందమైన పూలతోట.

కవి పరిచయం

మధురాంతకం రాజారాం (5.10.1930 – 1.4.1999)

సుప్రసిద్ధ కథకులు. రాయలసీమ జీవితాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ 400లకు పైగా కథలు రాశారు. మానవ సంబంధాల్లోని సున్నిత పార్శ్వాలను చిత్రించారు. ఉత్తమ ఉపాధ్యాయులు. కేంద్రసాహిత్య అకాడమీ పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు.

వినడం - అలోచించి మాట్లాడటం

1. గేయాన్ని రాగయుక్తంగా పాడండి. అభినయం చేయండి ?
2. ఈ గేయం చదివితే మీకేమనిపించింది ?
3. ఈ గేయంలో ఏరు ఎలా ప్రవహిస్తుందో మీ సాంతమాటల్లో చెప్పండి ?
4. ఈ గేయ సారాంశం చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

అ) కింది వాక్యాలకు సరిపోయే గేయపంక్తులు గుర్తించి రాయండి.

1. ఇసుక తిన్నెలు కన్నుల పండుగగా ఉంటాయి.

---

2. తియ్యనైన పరిమళాలను దిక్కులకు చల్లుతాయి.

---

3. సంవత్సరానికి ఒకసారి అందంగా ప్రవహిస్తుంది.

---

4. ప్రవాహం మూడు రోజుల పండుగలూ ఉంటుంది.

అ) కింది పేరాను చదవండి. కింది త్రశ్శులకు జవాబులు రాయండి.

తెలుగువారు కృష్ణవేణి అనీ, కృష్ణమ్మ అనీ, కృష్ణ అని ఆప్యాయంగా పిలిచే నది కృష్ణానది. ఇది పడమటి కనుమలలోని మహాబలేశ్వరం వద్ద పుట్టింది. అక్కడి నుండి కృష్ణమ్మ కొండలు, కోనలు దాటి తీశైలం, నాగార్జునసాగర్, ప్రకాశం ఆనకట్టల ద్వారా పంటలతో సన్యశ్యామలం చేస్తుంది. దాదాపు 1400 కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేస్తుంది. చివరికి హంసలదీని వద్ద రెండు పాయలుగా లీలి బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది.

1. కృష్ణానది ఎక్కడ పుట్టింది ?

---

2. కృష్ణమ్మను ఏయే పేర్లతో పిలుస్తారు ?

---

3. కృష్ణమ్మ ఎలా ప్రవహిస్తుంది ?

---

4. పై పేరాకు శీర్షిక పెట్టండి ?

‘ఆ’ అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరా ఆధారంగా కింది వాక్యాలు తప్పు (X), ఒప్పు (✓) లను గుర్తించండి.

1. కృష్ణానది 1500 కిలోమీటర్లు ప్రయాణిస్తుంది. ( )
2. కృష్ణానది పదమటి కనుమలలో పుట్టింది. ( )
3. నాగార్జునసాగర్ ఆనకట్ట కృష్ణానదిపై ఉంది. ( )
4. కృష్ణమ్మ బంగాళాభాతంలో కలుస్తుంది. ( )

కింది పదాలను చదవండి. ‘ఆ’ అభ్యాసంలో ఇచ్చిన పేరాలో గుర్తించండి. వాటితో సాంతవాక్యాలు రాయండి.

ఉదా॥ సన్యశ్యామలం : మా ఊరు పాడిపంటలతో సన్యశ్యామలంగా ఉంటుంది.

1. ఆప్యాయంగా : _____
2. ప్రయాణం : _____
3. పుట్టింది : _____
4. పాయలు : _____

పదజాలం

అ) పారంలో నల్లనిగుండ్లు -పొదరిండ్లు లాంటి ప్రాసపదాలు ఉన్నాయికదా! అలాంటి పదాలను కొన్ని రాయండి.

ఉదా॥ కట్టుకుంది -ఆడుకుంది _____

అ) కింది గీత గీసిన పదాలకు సమాన అర్థాలు గల పదాలతో వాక్యాలు తిరిగి రాయండి.

ఉదా॥ బాటకు ఇరువైపులా పూలమొక్కలు ఉన్నాయి.

జ. బాటకు రెండువైపులా పూలమొక్కలు ఉన్నాయి.

2. మా గ్రామంలో ఏదాదికి ఒకసారి జాతర జరుగుతుంది.

జ. _____

3. గాలిపటం వినువీధిలో ఎగురుతుంది.

జ. _____

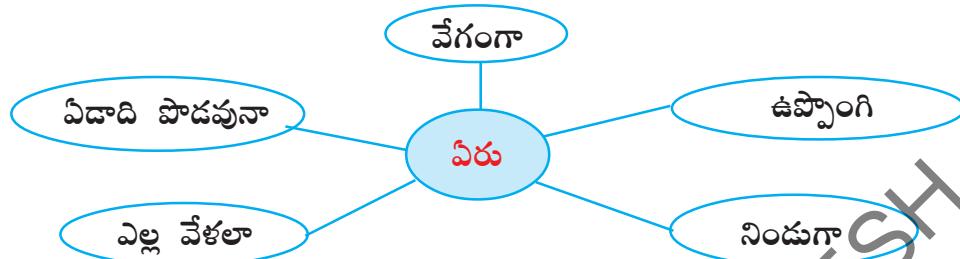

స్వయంచన

కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

- 1) ఇచ్చిన అధారాలతో మీ ప్రాంతంలో ఉన్న ఏరు / నది / చెరువు / కాలువ గురించి నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

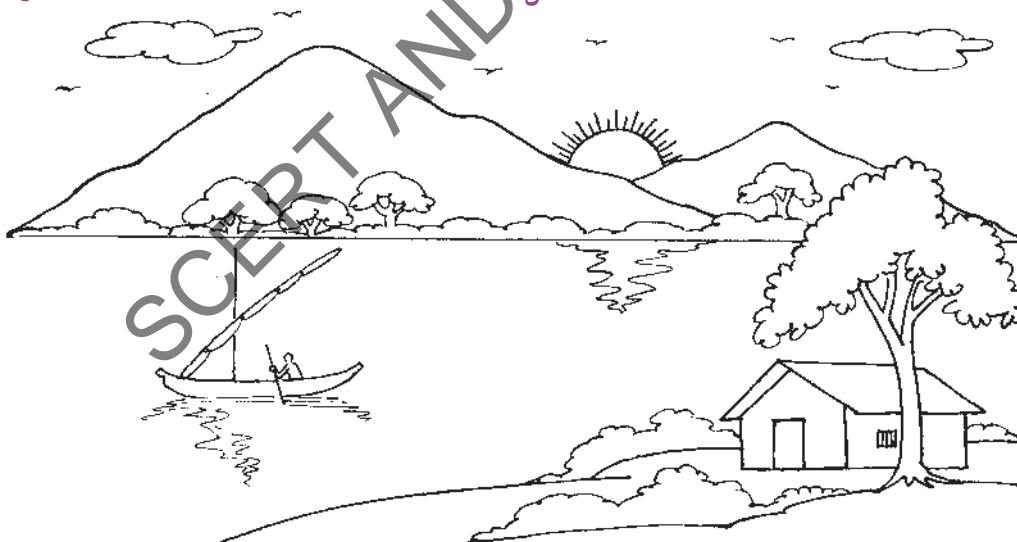

2. కవి ఈ గేయంలో ఇసుకతిన్నెల గురించి ఏం చెప్పాడో రాయండి ?
3. వర్షం కురిసేటప్పుడు మీకు ఏమనిపిస్తుందో రాయండి.
4. మొగలి పూలు మంచివాసనలు ఇస్తాయిగదా! అలారణి మరికొన్ని పువ్వుల పేర్లు రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది చిత్రానికి రంగులు వేయండి. నాలుగు వాక్యాలు రాయండి.

ప్రశంస

మీ ప్రాంతంలో ప్రవహించే నదికి / చెరువుకు / ఏలీకి సంబంధించిన విశేషాలను తెలుసుకొని మీ తరగతి గదిలో మాట్లాడండి.

ప్రాజెక్టుపని

దిన పత్రికలలో వచ్చిన నదులు, వాటిపై నిర్మించిన ఆనకట్టల చిత్రాలను సేకరించి చార్ట్‌పై అతికించి తరగతి గదిలో ప్రదర్శించండి.

భాషాంశాలు

పిల్లలూ ! కింది సంభాషణ చదవండి. . , ! ? గుర్తులను సరియైన చేటు ఉంచండి.

చిట్టుకు : ఏమోయ్ లటుకూ నేనూ నా మిత్రుడు బుడుగు విశాఖపట్నం వస్తాం. దేని మీద వస్తామో తెలుసా?

లటుకు : ఐన్న మీదా

చిట్టుకు : కాదు

లటుకు : కారు మీదా

చిట్టుకు : కాదు

లటుకు : రైలు మీదా

చిట్టుకు : కాదోయ్

లటుకు : మరి విమానం మీదా

చిట్టుకు : అబ్బే

లటుకు : మరి పడవ మీదా

చిట్టుకు : కాదు బాబూ

లటుకు : అయితే నీ మొహం మరి దేని మీద రాదలిచారు

చిట్టుకు : దేని మీదనా మేము రోడ్డు మీద వస్తాము

లటుకు : ఓహో అలాగా

ఈ మాసపు పాట

పంటచేల గట్ల మీద నడవాలి
ఊహలేము రెక్కలోచ్చి ఎగరాలి
మా ఊరు ఒక్కసారి పోయి రావాలి
జ్ఞాపకాల బరువుతో తిరిగి రావాలి

॥ పంటచేల ॥

ఒయ్యారి నడకలతో ఆ ఏరు
ఆ ఏరు దాటితే మా ఊరు
ఊరి మధ్య కోవెలా, కోనేరు
ఒక్కసారి చూస్తిరా, తిరిగి పోలేరు

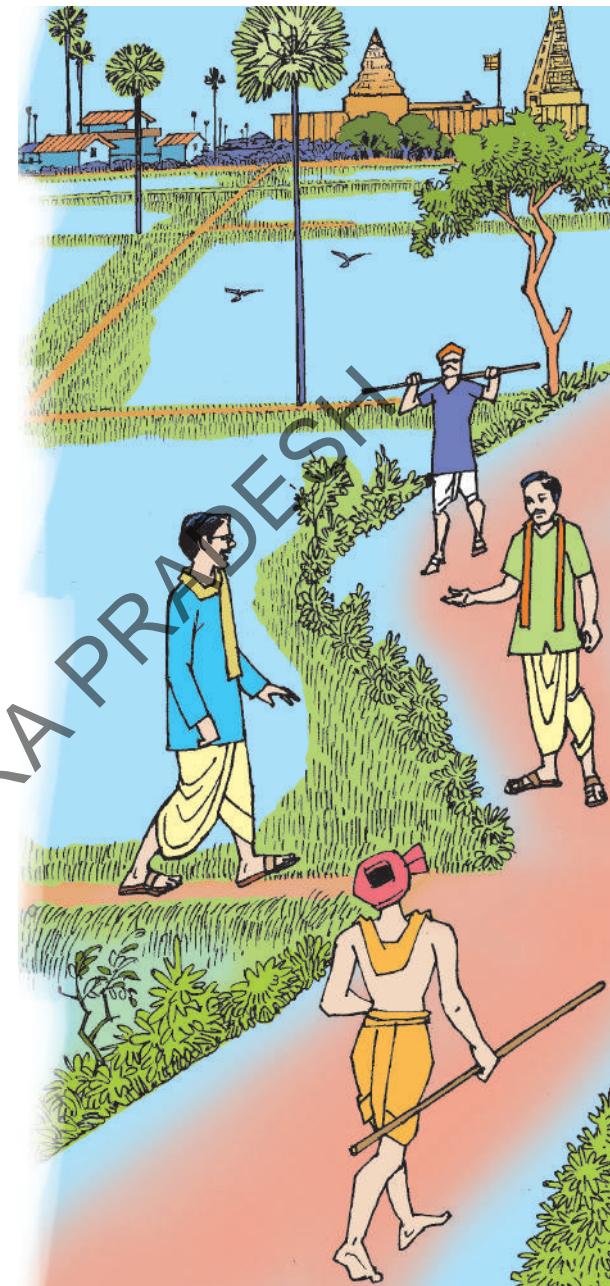
॥ పంటచేల ॥

పచ్చని పచ్చికపైనా మేను వాల్చాలి
పైరగాలి వచ్చి నన్ను కొగిలించాలి
ఏరుదాటి తోట తోపు తిరగాలి
ఎవరెవరో వచ్చి నన్ను పలకరించాలి

॥ పంటచేల ॥

చిన్ననాటి నేస్తాలు చుట్టూ చేరాలి
మనసువిప్పి మాట్లాడే మనషులు కలవాలి
ఒకరొకరు ఆప్యాయతల్లాలక బొయ్యాలి
ఆగలేక నా కన్నులు చెమ్మగిల్లాలి

॥ పంటచేల ॥

కవి పలశయం

పాలగుమ్మి విశ్వనాథం (1-6-1919 – 25-10-2012)

పాలగుమ్మి విశ్వనాథం ఆకాశవాణిలో పనిచేశారు. లలిత సంగీతానికి ప్రచారం కల్పించారు. వేలాది పాటలకు సంగీతం కూర్చురు. గీతకర్త.

ఈ మాసపు కథ

బుద్ధి బలం

- పంచతంత్ర కథలు

ఒకప్పుడు భాసురకం అనే పెద్ద సింహం ఉండేది. అది అడవికి రాజు. ప్రతిరోజు ఎన్నో జంతువులను వేటాడి చంపేది. కాని దానికి రోజుకొక్క జంతువు చాలు. ఒకరోజు అడవిలో జంతువులన్నీ భాసురకం దగ్గరకు వెళ్లాయి, “ప్రభూ! రాజు కర్తవ్యం తన భృత్యుల్ని రక్షించడం; వాళ్లను నాశనం చేయడం కాదు. మీరు అనవసరంగా ఎన్నో జంతువులను చంపుతున్నారు. మీరు మీ గుహలోనే ఉంటే మేము మీకు ఆహారంగా రోజుా ఒక జంతువును పంపుతాం. మీరు దాన్ని చంపి తినవచ్చు” అన్నాయి.

సింహం ఒప్పుకుంది. కొంతకాలం ఈ ఏర్పాటు ప్రకారమే జిరిగింది. ఒకరోజు ఒక కుందేలు వంతు వచ్చింది. అది సింహం గుహ వైపు మెల్లగా నడవడం ప్రారంభించింది. తోవలో పెద్ద బావి కనిపించింది. కుతూహలంతో ఆ బావిలోకి తొంగి చూసింది. తన ప్రతిభింబం కనిపించింది. దానికి మేరుపులాంటి ఆలోచన తోచింది. సాయంకాలం దాకా ఉండి అది సింహం గుహకు వెళ్లింది. సింహం ఆకలితో నకనకలాడుతూ ఉంది. కోపంతో ఊగిపోతూ ఉంది.

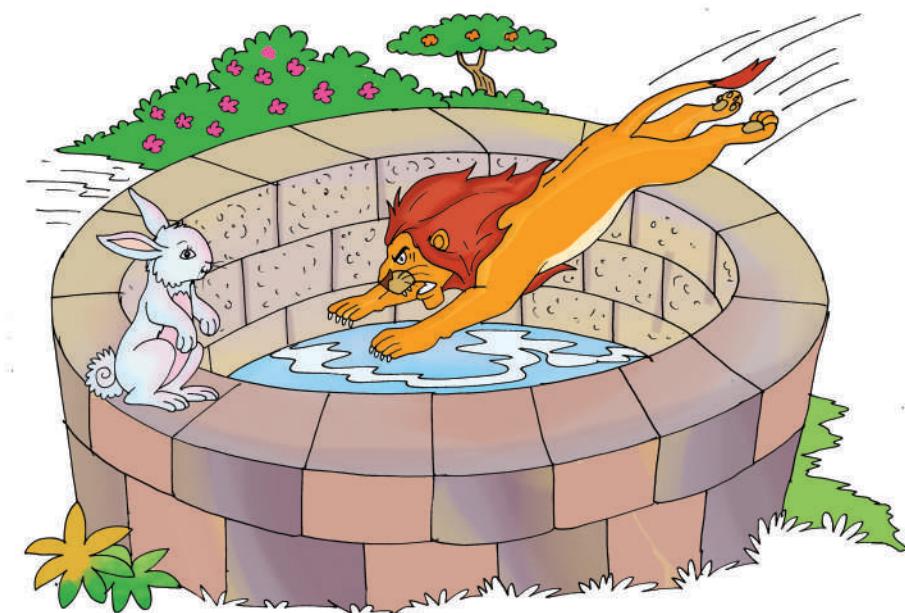
కుందేలుపై అరిచింది, “నీవు నాకు సరిపోయేంత జంతువువి కాదు.

పైగా ఇంత ఆలస్యం చేశావు. నిన్ను, జంతువులన్నిటినీ కూడా చంపుతాను”.

కుందేలు చెప్పింది, “మహారాజా! నామీద కోపగించకండి. జంతువులకు తెలుసు మేం చాలా చిన్న జంతువులమని. అందుకే నాతోపాటు మరో ముగ్గుల్ని పుట్టాయి. తోవలో మరో సింహం ఎదురయింది. తను మీకంటే పెద్దదాన్ననీ, బలమైన దాన్ననీ చెప్పింది. తనే అడవికి నిజమైన రాజునని చెప్పింది. నాతో వచ్చిన మూడు కుందేళ్లనూ చంపి తిన్నది. ఈ విషయమంతా చెప్పడానికి నన్ను మీ వద్దకు పంపించింది”.

భాసురకానికి చాలా కోపం వచ్చింది. ఆ కొత్త సింహాన్ని చూడడానికి కుందేలుతో బయలు దేరింది. కుందేలు దాన్ని బావి దగ్గరకు తీసుకువెళ్లింది. సింహం నీళలో తన నీడను చూసుకొంది. బావిలో మరొక సింహం ఉన్నట్లు బ్రహ్మించింది.

భయంకరంగా గర్జిస్తూ బావిలో దుకింది. దాంతో భాసురకం పని పూర్తయింది. కుందేలు సంతోషధరా ఈ వార్తను జంతువులన్నిటికి చెప్పింది. అన్నో కలిసి క్రూర సింహం పీడ విరగడయినందుకు పండగ చేసుకున్నాయి.

9. తోలి పండుగ

చిత్రం చూడండి - ఆలోచించి మాట్లాడండి

1. చిత్రంలోని సన్నిహితాల గురించి మాట్లాడండి.
2. రంగు రంగుల ముగ్గులు ఎవుడెవుడు వేస్తారో చెప్పండి.
3. మీరు ఇష్టంగా జరుపుకునే పండుగ గురించి చెప్పండి.

పిల్లలూ! ఈ చిత్రం నుండి మీరు రాయగలిగినన్ని పదాలు రాయండి.

తొలి పండుగ

మాధవరం చాలా అందమైన గ్రామం. ఆ ఊరి చివరన ఉండే తాతల నాటి వేపచెట్టు ఆ గ్రామానికి అందం. అంతేకాదు, అది పిల్లలకు అట్టలం, పెద్దలకు రఘుబండ కూడానూ. సెలవు రోజుల్లో పిల్లలంతా అక్కడ ఆడి, పాడి అనందంగా గడిపేస్తారు. తెచ్చుకున్న పదార్థాలు అందరూ కలసి పంచుకొని ఇష్టంగా తింటారు. రవి అంటే పిల్లలందరికి చాలా ఇష్టం. రవి చాలా బాగా పాటలు పాడుతాడు. అయితే రవి నడవలేదు. వాళ్ళ అక్క లత రవిని చుక్కల కుర్చీలో అక్కడకు తీసుకొనివస్తూ ఉండేది.

ఆరోజు సెలవు కావడంతో ఆనంద్, శామ్యాల్ వేపచెట్టు కిందకు చేరారు. వాళ్ళిద్దరూ తమ మిత్రుల రాకకోసం ఎదురుచూస్తున్నారు. వసంత బుతువు కావడంతో వేపపూత రాలి నేలంతా తెల్లగా పరుచుకొని ఉంది. ఆ పక్కనే ఉన్న మామిడి చెట్టుకు గుత్తలు గుత్తలుగా కాయలు వేలాడుతూ కమ్మిచి వాసున నిస్తున్నాయి.

“అదిగో! లత, రవి వస్తున్నారా!” అన్నాడు ఆనంద్. “వాళ్ళు బుట్టలో ఏవో తెస్తున్నారా!” అన్నాడు శామ్యాల్. లత రవిని అక్కడికి చుక్కల కుర్చీలో తీసుకొని వచ్చింది. ఏం చేస్తున్నారా! ఏం తెచ్చారు మీరు? అని అడిగింది లత శామ్యాల్ని. “నేను బెల్లంముక్కలు తెచ్చానక్కా! ఆనంద్ జామకాయలు తెచ్చాడు. ఇంతకూ మీరేం తెచ్చారు!” అని అడిగాడు శామ్యాల్ వాళ్ళ బుట్టలవైపు చూస్తూ. “చాలా తెచ్చాం కూర్చోండి” అన్నాడు రవి.

ఆనంద్ గబగబ వెళ్ళి, ఆపక్కనే రాలిన బాదం ఆకులు ఏరుకొచ్చాడు. వాటిని పక్కన ఉన్న పొలంలోని పంపునీటిలో కడిగి తెచ్చాడు శామ్యాల్. ఆకులు పరచుకొని తెచ్చుకున్న పదార్థాలు పంచుకోసాగారు మిత్రులు.

“అబ్బా! పూర్ణంబారెలు, గారెలు, పరమాన్నం నాకు ఎంత ఇష్టవో!” అన్నాడు ఆనంద్. “ఈరోజు ఉగాది పండుగ కదా! మా అమ్మ చేసింది. వీటన్నింటికంటే ముందు ఉగాది పచ్చడి తినాలి” అంటూ గిన్నె మూత తీసి అందరికి తలా కొంచెం పంచాడు రవి.

“అరే! భలే ఉందే ఉగాది పచ్చడి. తియ్యతియ్యగా... పుల్లపుల్లగా... చేదు చేదుగా...” అంటూ లౌట్లు వేశాడు శామ్యాల్.

అప్పుడే వక్కనే ఉన్న పొలంలో పని పూర్తి చేసుకొని చెట్టుకిందికి చేరాడు రంగయ్య తాత.

“తాతా! చేతులు కడుక్కోనీ నీకు ఉగాది పచ్చడి పెడతాను. తరువాత పూర్తాలు, గారెలు కూడా పెడతాను” అంది లత. రంగయ్య తాత చేతులు కడుక్కొని లత పెట్టిన పచ్చడి తిన్నాడు. “నా బంగారు తల్లివమ్మా! పచ్చడి చాలా బాగుంది” అని మెచ్చుకున్నాడు. “ఇంతకీ, పిల్లలూ! ఉగాది పచ్చడి ఎందుకు చేస్తారో మీకు తెలుసా?” అని అడిగాడు రంగయ్య తాత. “తెలీదు తాతా! నువ్వే చెప్పు” అన్నాడు శామ్యాల్.

“ఉగాది తెలుగువారి తొలి పండుగ. ఈ పండుగతోనే తెలుగు సంవత్సరం మొదలవుతుంది. అందుకే దీనిని తెలుగు సంవత్సరాది అనీ, యుగాది అనీ పిలుస్తాము” అన్నాడు. “పచ్చడి గురించి చెప్పు తాతా!” అని అడిగాడు ఆనంద్ మధ్యలో కల్పించుకుంటూ. “నీకెపుడూ తిండి గోలే! తాతని చెప్పనీ. మధ్యలో అడ్డుపడకు” అని కోపుడింది లత. తాతతో సహా వారంతా నవ్వారు ఆ మాటకి. “చెబుతున్నా... వేప పూత, లేత మామిడి ముక్కలు, కొత్త చింతపండు, కొత్త బెల్లం, ఉప్పు, కారాలను కలిపి ఉగాది పచ్చడి చేస్తారు. పిల్లలూ! దానిలో చేదు, వగరు, పులుపు, తీపి, ఉప్పు, కారం ఇలా ఆరు రుచులు ఉంటాయి. ఈ పచ్చడినే దేవుడికి వైవేద్యంగా పెడతారు. ఈ పచ్చడిలో వివిధ రుచులు ఉన్నట్టే, మన జీవితంలో కూడా బాధలు, కష్టాలు, సుఖాలు, సంతోషాలు కలగలిసి ఉంటాయని వాటినన్నింటిని మనం సమానంగా తీసుకోవాలని దీని భావం” అని ముగించాడు రంగయ్య తాత.

“అవును తాతా! వీటిని ప్రార్థించులు అంటారని మా టీచరు చెప్పారు” అని గుర్తుచేశాడు ఆనంద్. “సరే నాయనా! కాసేపు ఆడుకొని ఇంటికి వెళ్ళండి. పండుగంటే ఆనందాన్ని అందరితో పంచుకోడమే...” అంటూ అక్కడినుండి లేచి వెళ్ళిపోయాడు రంగయ్యతాత.

ఆ తరువాత కొద్దిసేపు ఆటలతో, పాటలతో గడిపారు. రవి చక్కని పాటలు పాడి అందరినీ సంతోషపరిచాడు. పిల్లలందరూ అక్కడినుండి బయలుదేరారు.

ఇంటికి వెళ్ళేదారిలో రామాలయం దగ్గర షామియానా వేసి, తోరణాలు కడుతున్నారు. అదేమిటో చూద్దామని అక్కడికి వెళ్ళారు పిల్లలు. లైటింగ్ దండలు కట్టే కరీముల్లాని చూసి “కరీముమామా! ఎందుకు ఇవన్నీ కడుతున్నారు?” అని అడిగాడు శామ్యాల్. ఈ రోజు ఉగాది కదా! పంతులుగారు పంచాంగం చెబుతారు. అంటే కొత్త సంవత్సరంలో వాతావరణ వివరాలు, దేశ విదేశాల్లో జరిగే విశేషాలను ముందుగానే చెబుతారన్నమాట అని వివరించాడు కరీముల్లా. “ఓ... అలాఅయితే మేము ఇక్కడే ఉండి వినేసి వెళ్తాము” అని కుర్చీల్లో కూర్చున్నారు పిల్లలు.

పదాలు - అర్థాలు

గ్రామం	= ఊరు, పల్లెటూరు
కమ్మని	= మంచి, చక్కని
తొలి	= మొదటి
ప్రారంభం	= మొదలు
ఆది	= మొదలు

నైవేద్యం	= దేవుడికి పెట్టేది / నివేదన చేసేది
షడ్జుచులు	= ఆరు రుచులు
పంచాంగం	= ఐదు భాగాలు గలది
విశేషాలు	= కొత్త విషయాలు

ఇపి చేయండి

వినడం - ఆలోచించి మాట్లాడటం

- మీకు తెలిసిన కొన్ని పండుగల పేర్లు చెప్పండి.
- పిల్లలూ! సెలవు రోజుల్లో ఎక్కడికి వెళ్లి ఆటలు ఆడేవారో చెప్పండి.
- మీకు ఇష్టమైన పండుగ ఏది? దాన్ని మీరు ఎలా జరుపుకుంటారో చెప్పండి.
- పిల్లలూ! సెలవు రోజుల్లో మీరేమేమి చేస్తారో చెప్పండి.

చదవడం - వ్యక్తపరచడం

- అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. పారం ఆధారంగా ఎవరు ఎవరితో అన్నారో రాయండి.

- ఉగాది పండుగ కదా! మా ఆమ్మ చేసింది.
- _____
- లత, రవి వస్తున్నారా!
- _____
- నా బంగారుతల్లిపమ్మా!
- _____
- “కరీమ్మమామా! ఎందుకు ఇప్పన్నీ కడుతున్నారు?”
- _____

- అ) కింది పేరా చదవండి.

ఉగాది పండుగను తెలుగు సంవత్సరాది, యుగాది అనికూడా అంటాం. ఈ పండుగను చైత్ర శుద్ధ పాద్యమి నాడు జరుపుకుంటాం. ఈ పండుగ రోజున చేసే ఉగాది పచ్చడి కష్టసుఖాల కలయికకు ప్రతీక. ఈ పచ్చడిలో తీపి, పులుపు, కారం, వగరు, చేదు, ఉప్పు రుచులు ఉంటాయి. వీటినే షడ్జుచులు అంటారు. ఈరోజున పంచాంగ శ్రవణం చేస్తారు. తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములను తెలిపే గ్రంథాన్ని పంచాంగం అంటారు.

కింది పదాలకు సమానార్థాలు ఇచ్చే పదాలు పేరాలో ఉన్నాయి. వాటిని వెతికి రాయండి.

- ఉదా॥ 1. గుర్తు : _____
 2. ఆరురుచులు : _____
 3. వినడం : _____
 4. ఐదు అంగాలు : _____
 5. పర్వం : _____
 6. రోజు : _____

ఈ.) కింది సంభాషణలు చదవండి. తెలుగు సంవత్సరాలు, నెలలు, రాశులు గురించి తెలుసుకోండి.

తేజ : తాతయ్య! ఈ పెళ్ళి పత్రికలో శార్యరి నామ సంవత్సరం, ఆశ్వయుజ మాసం, ఏకాదశి ధనిష్ఠ నక్షత్రం అని రాసిఉంది.

తాతయ్య : శార్యరి అనేది తెలుగు సంవత్సరాలలో ఒక సంవత్సరం పేరు. సంవత్సరాలు మొత్తం అరవై. అవి...

1. ప్రభవ	16. చిత్రభాను	31. హేవిళంబి	46. పరీధావి
2. విభవ	17. స్ఫూర్ణము	32. విళంబి	47. ప్రమాది
3. శుక్ల	18. తారణ	33. వికారి	48. ఆనంద
4. ప్రమోదూత	19. పొర్చివ	34. శార్యరి	49. రాక్షస
5. ప్రజోత్పత్తి	20. వ్యయ	35. ప్లవ	50. నల
6. అంగీరస	21. సర్వజిత్తు	36. శుభకృత్తు	51. పింగళ
7. శ్రీముఖ	22. సర్వధారి	37. శోభకృత్తు	52. కాళయుక్తి
8. భావ	23. విరోధి	38. క్రోధి	53. సిద్ధార్థి
9. యువ	24. వికృతి	39. విశ్వావను	54. రౌద్ర
10. ధాత	25. ఖర	40. పరాభవ	55. దుర్ఘంతి
11. ఈశ్వర	26. నందన	41. ప్లవంగ	56. దుందుభి
12. బహుధాన్య	27. విజయ	42. కీలక	57. రుధిరోద్దారి
13. ప్రమాది	28. జయ	43. సౌమ్య	58. రక్తాక్షి
14. విక్రమ	29. మన్మథ	44. సాధారణ	59. క్రోధన
15. వృష	30. దుర్ముఖి	45. విరోధికృత్తు	60. అక్షయ

తేజ : అమ్మా! ఎంత బాగా గుర్తున్నాయి తాతయ్య నీకూ... మరి ‘ఆశ్వయుజ మాసం’ అని ఉంది - అదేమిటి?

తాతయ్య : జనవరి నుండి డిసెంబరు వరకూ ఉన్న నెలలు ఆంగ్ల సంవత్సరానికి చెందినవి. అయితే మన తెలుగువారికి ప్రత్యేకమైన నెలలున్నాయి. వాటిని తెలుగు నెలలు అంటారు. అవి

1. చైత్రం	5. శ్రావణం	9. మార్గశిరం
2. వైశాఖం	6. భాద్రపదం	10. పుష్యం
3. జ్యేష్ఠం	7. ఆశ్వయుజం	11. మాఘం
4. ఆషాఢం	8. కార్తికం	12. ఫాల్గుణం

తేజ : అమ్మా! నీకు చాలా తెలుసు తాతయ్య!

తాతయ్య : మరి ఏటన్నిటిని నీవు బాగా నేర్చుకోవాలి సరేనా!

తేజ : సరే తాతయ్య!

ఊ) కింది ప్రశ్నల జవాబులను జట్లలో చర్చించండి.

1. తెలుగు నెలలు ఎన్ని? అవి ఏవి? _____
2. తెలుగు సంవత్సరాలు ఎన్ని? అవి ఏవి? _____

పదజాలం

అ) కింది పండుగల పేర్లు చదపండి. వాటిని ఉపయోగించి ఒకొక్క వాక్యం రాయండి.

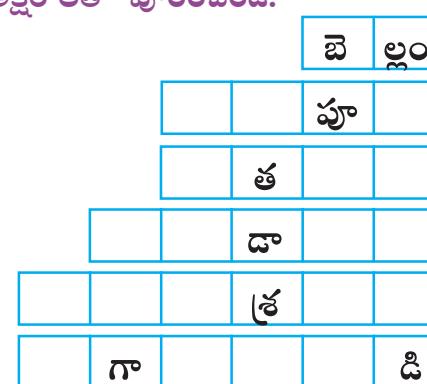
దీపావళి	క్రిస్తుమణి	దసరా	హశోలీ	శ్రీరామానవమి	సంక్రాంతి
బక్రీదీ	మెహర్రం	గుడ్ధప్రైదే	రాశీ	వినాయక చవితి	రంజన్

ఉదా॥ రంజన్ మాసంలో ఉపవాసాలు ఉంటారు

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

అ) కింది ఆధారాలతో భాశీగా ఉన్న గడులను సరైన అక్షరాలతో పూరించండి.

1. ఉగాది పచ్చడిలో తీపి నిచ్చేది.
2. ఉగాది పచ్చడిలో చేదు నిచ్చేది.
3. ఉగాది పచ్చడిలో పులుపు నిచ్చేది.
4. గుమ్మానికి తోరణాలుగా కట్టేవి.
5. ఉగాది రోజున ప్రత్యేకంగా వినేది.
6. ఉగాది రోజున నైవేద్యంగా పెట్టేది.

ఇ) కింది పదాలతో సాంత వాక్యాలు రాయండి.

(తోట, ఆటలు, చెట్టు, బొబ్బట్టు, పులిహోర)

ఉదా॥ గోపి తోటకు వెళ్లాడు.

1. _____
2. _____
3. _____

స్వయంచన

కింది ప్రశ్నలకు సాంతమాటల్లో జవాబులు రాయండి.

1. రవి తన మిత్రులకు బూరెలు, గారెలు మొదలైన పిండివంటలు తెచ్చాడుగదా! అలాగే మీకు ఇష్టమైన పిండివంటలు రాయండి.
2. రవి, లత, ఆనంద్, శాముఖ్ సెలవు రోజుల్లో వేపచెట్టు కింద ఆటలు ఆడతారో రాయండి.
3. ‘ఉగాది పచ్చడి’ గురించి రంగయ్యతాత ఏమని చెప్పాడు?
4. ‘పంచాంగ శ్రవణం’ లో ఏవ విషయాలుంటాయో రాయండి.

సృజనాత్మకత

కింది ఆధారాలతో గేయాన్ని పొడిగించండి. చక్కగా పాడండి.

వసంతకాలపు ఉగాదికి
కోకిల పలికెను స్వగతం
ఉగాది పచ్చడి చేయడానికి
అమృలక్కలు రారండి.
వేపపూత .....
.....
..... కలిపారు.
..... చేశారు.
..... పెట్టారు.

ప్రశంస

పిల్లలూ! ఉగాది పండుగ గురించి తెలుసుకున్నారుగదా! అలాగే రంజాన్, క్రిస్మస్ పండుగల గురించి తెలుసుకొని తరగతి గదిలో చర్చించండి.

ప్రాజెక్టుపని

‘క్యాలెండరు’ ఆధారంగా ఏవి పండుగలు, ఏవి నెలలలో వస్తాయో కింది పట్టికలో పూరించండి.

పండుగ పేరు	అంగ్గ నెల	తెలుగు నెల	తేది	వారం

భాషాంశాలు

అ) పాఠం చదవండి. ద్విత్వ, సంయుక్త అక్షరాలున్న పదాలు గుర్తించి పట్టికలో రాయండి.

ద్విత్వ అక్షరాలున్న పదాలు	సంయుక్త అక్షరాలున్న పదాలు

ఆ) కింది పేరాలు చదవండి. కామా, పూర్ణవిరామాలను సరైన తోట ఉంచి పేరాను తిరగ రాయండి.

గోపి ఇంటి నుండి బొబ్బట్టు గారెలు పాయసం పులిహోర తెచ్చాడు అతనికోసం రవి సుధ ఎదురుచూస్తాడు ఉన్నారు వారంతా పక్కనే ఉన్న తోటకు వెళ్లి అరటి ఆకులు మంచినీళ్ళు తెచ్చుకున్నారు చెట్టు కింద కూర్చుని ఆహారపదార్థాలు తిన్నారు కొంతసేవు ఆటలు పాటలతో గడిపారు ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళారు

ఈ మాసపు పాట

అందాల తోటలో

అందాల తోటలో బాల ఏమంది ?
 ఆడగా పాడగా తోడు రమ్మంది
 గున్నామామిడి పైని కోయిలేమంది ?
 ‘కూ’ అంటే ‘కూ’ అన్న కొంటే ఎవరంది
 నిండుగా పురి విప్పి నెమలి ఏమంది ?
 సృత్యాలు, నాట్యాలు నేర్చుకొమ్మంది
 చెట్టుకొమ్మన రామచిలుక ఏమంది ?
 సగము కొరికిన పండ్లు చవి చూడమంది
 చెంగు చెంగున ఎగిరి జింక ఏమంది ?
 పరుగు పందెములోన పస చూడమంది
 అంతలంతలమేయు ఆవు ఏమంది ?
 అగి తియ్యని పాలు త్రాగి పొమ్మంది
 క్రొత్తగా కొస్కుట్టి గుర్రమేమంది ?
 స్వారి చేస్తే నీవు సాహసుడవంది
 విరియ బూచిన పండు వెన్నెలేమంది ?
 వింత వింతల కథల విందు నేడంది

కవి పరిచయం

కస్తూరి నరసింహమూర్తి

ఈ పాట కస్తూరి నరసింహమూర్తి గారు రచించిన ‘పాపాయి సిరులు’ అనే గేయసంపుటి నుంచి తీసుకున్నారు.

ఈ మాసపు కథ

నక్క యుక్తి

- జానపద కథ

ఒక నదీతీరం. నక్క బావ విచారంగా ఉంది. అటూ ఇటూ పచార్లు చేస్తోంది. తనలో తాను ఇలా అనుకుంది. “పరుగులతో, తరగులతో పారుతోంది. ఇప్పుడీనది దాటడం ఎవరి తరం? ఎక్కడో పడింది వాన, వరదలా వచ్చింది నీరు. ఎప్పుడు తీస్తుంది నీరు, ఎలా చేరతాను ఇల్లు”

నక్క బావ ఉపాయమేదని ఆలోచిస్తూ ఉంది. అంతలో నదిలో నుండి ఒక మొసలి బయటికి వచ్చింది. నక్కతో “ఎమిటి నక్క బావా! ఒక్కడవూ ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తూ ఉన్నావు?” అంది. మెరుపులా నక్క బావ మదిలో మెరిసిందో ఉపాయం.

అది మొసలితో అంది “నిజమేనయ్యా మొసలి బావా! నిన్ను చూడగానే నాకొక సందేహం వచ్చింది. ఈ అడవిలో నక్కలు ఎక్కువ ఉన్నాయా? ఈ నదిలో మీ మొసళ్ళు ఎక్కువ ఉన్నాయా?”

మొసలి తడుముకోకుండా అంది “అనుమానమెందుకు నక్కబావా? మేమే ఎక్కువ”

నక్క అంది “ఏమా! నాకు మేమే ఎక్కువ అనిపిస్తుంది.”

మొసలి అంది, “మా వాళ్ళను ఇప్పుడే పిలుస్తాను. నువ్వే చూచి లెక్కించి చెప్పు”

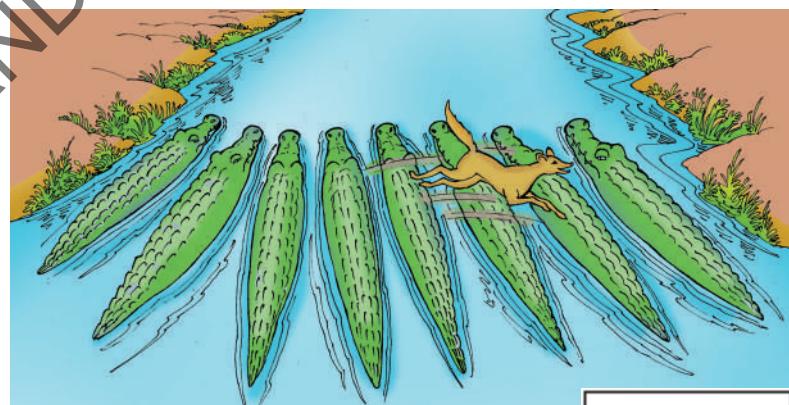
మొసలి తమ వాళ్ళనందరినీ పేరు పేరునా పిలిచి వరుసగా ఈ ఒడ్డు నుండి ఆ ఒడ్డు వరకు నిలబెట్టించింది.

అప్పుడు నదిపై మొసళ్ళ వంతెన తయారయ్యాంది. తన యుక్తి పారిసందుకు సంతోషించింది నక్క ఇక్కడ నుండి అందరినీ లెక్కించాలంటే కష్టం. నేను ఒక్కాక్కరిష్టై ఎగురుతూ లెక్కిస్తాను” అంది. మొసలి సరే అంది.

నక్క ఒక్కాక్క మొసలిపై దూకుతూ నది దాటింది. అప్పుడు మొసలి “ఇప్పుడు లెక్కించావుగా చెప్పు. మేమే కదా లిక్కువ ఉన్నది” అంది.

అప్పుడు నక్క నవ్వి “ఈనది దాటడానికి నేను వేసిన ఎత్తు అది. ఎవరెక్కువ ఐతే మాత్రం వచ్చే లాభం వీంటి” అంది.

నక్క తెలివికి మొసలి ఆశ్చర్యపోయింది.

కవి పరిచయం

జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి (1892-1980)

గద్వాల సంస్థాన కవి, అవధాన విద్యలో నిష్ఠాతుడు, సహార్థావధాని. ‘ఆంధ్రుల చరిత్ర’, ‘ఆంధ్ర సామ్రాజ్యం’, ‘రత్నలక్ష్మీ శతవర్తము’, ‘కేనోపనిషత్తు’ మొదలైన రచనలు చేసారు.